

แบบเรียนเร็ว

สำหรับเรียนหนังสือไทย

เล่ม ๑

พิมพ์ครั้งที่ ๘

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

สี่กั๊ก ถนนบำรุงเมือง กรุงเทพฯ ๑

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๘

แจ้ง ความ

หนังสือแบบเรียนเรีวนั้น ข้าพเจ้าได้ปรารถนาที่จะแต่งแต่ใน
รัตนโกสินทร ศก ๓๐๒ ในปีนั้นข้าพเจ้าบวชขึ้นไปจำพรรษา
อยู่ วัดนิเวศน์ ธรรมประวัติที่เกาะ บาง ปอน ได้ ช่วย จัดการ
อุปการะแก่โรงเรียน หอวง ซึ่งมี อยู่ใน วัดนิเวศน์ เห็น เด็กนักเรียน
ที่เรียน หนังสือ อยู่ หาย ๆ ปีไม่ใคร่จะ รู้ ได้ เพียง ไร กาม
อาจารย์ ได้ ความ ว่าเด็ก ตาม หัว เมือง ที่ มา ฝาก เรียน หนังสือ ที่ วัด
ได้ มีเวลาเล่าเรียน ไม่ เต็ม ปี เพราะ ต้องไป ช่วย บิณฑบาต
ทำ นานาเลี้ยงชีวิตบิณฑบาต หาย ๆ เดือน แบบ เรียน หอวง
คือ แบบ มุขทบพรพิกจเป็นต้นซึ่ง ใช้ อยู่ในเวลานั้น จะ ต้อง ใช้
เวลาเรียนไม่ต่ำ ปี หนึ่ง จึงจะ รู้ คตต เต็ม เด็ก เรียนได้ เพียง
ครึ่ง หนึ่ง ครึ่ง หนึ่ง ยังไม่ ทน รู้ หนังสือ พอถึง ฤดู นาต้อง จะไป
ช้านาน กลับมากก็ ต้ม เดี่ยว โดย มาก จำต้อง เรียน ย้อน ต้น
บททวน ขึ้นไปใหม่ อีก คน ตะหลาย ๆ คราวดังนี้ เด็ก จึง ไม่
ใคร่จะ รู้ หนังสือได้ เร็ว เมื่อได้ ทราบ ความ ดังนี้ ข้าพเจ้า จึง
คิดเห็น ว่าควร จะมีแบบเรียน อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง ซึ่งให้ เด็ก
เรียน จบ เต็ม ได้ แต่ภายใน หก เดือน ที่ เปน คราว เรียน ในปี หนึ่ง
มาปี ใหม่ ขึ้น เต็ม ใหม่ แด ให้ เรียน จบ ได้ ใน คราวเดียว เช่น นั้น

จึงจะฝึกสอนเด็กตามหัวเมืองให้รู้หนังสือเร็วขึ้นได้มาก แต่เมื่อคิดวิธีครองถึงแบบเรียนนั้นต่อไป เห็นว่าควรจะแบ่งวิธีสอนหนังสือออกเป็น ๓ ตอน คือ สอนให้เด็กอ่านหนังสือตอนหนึ่ง สอนให้เขียนหนังสือตอนหนึ่ง แต่สอนให้แต่งหนังสือตอนหนึ่ง แต่ยังไม่หาได้แต่งตำราขึ้นตามความคิดนั้น

ครั้นเมื่อทรงพระกรุณาโปรดให้ตั้งกรมศึกษาธิการแต่โปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าเป็นอธิบดีคนแรกในกรมนี้ จึงได้แต่งแบบเรียนเร็วขึ้นตามความปรารถนาเดิม เพื่อจะสอนเด็กทั้งในกรุง แต่หัวเมืองให้รู้หนังสือได้เร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ยังไม่พอใจว่าจะเป็นไปได้ถึงความคาดหมาย จึงได้ให้ส่งสอนเด็กด้วยตำราที่แต่งแต่ยังไม่ได้ส่งพิมพ์ เด็กเรียนในหัวเมืองรู้ตลอดเล่มหนึ่ง อ่านหนังสือทั้งปวงได้หมด เห็นรู้เร็วได้จริง จึงได้ส่งส่งพิมพ์ครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๐๘ แต่ทำร้ายฉบับแล้วตั้งโรงเรียนขึ้นที่บ้านของข้าพเจ้า ให้ชื่อโรงเรียนเร็ว ใช้แบบเรียนนี้ ทดลองในการสอนเด็กมาก ๆ อีกชั้นหนึ่ง ก็สอนได้เร็วตั้งมุ่งหมาย จึงได้นำแบบเรียนเร็วนี้ขึ้นทุกเกล้าฯ ถวายแต่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ในโรงเรียนหลวงทั้งปวงแต่บัดนั้นมา

แบบเรียนเร็วทั้ง ๓ เล่มนี้ แม่ข้าพเจ้าเป็นผู้คิดเองแต่งเอง
แต่ได้ตรวจตราแก้ไขเอง แต่ก็ได้หาโค้ชเจ้าพนักงาน ใน
กรมศึกษาธิการ เป็นผู้ช่วย อีกหลายคน คือ หม่อมเจ้าประกฤษ
แต่พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ (หม่อมราชวงศ์เมี้ยว) นี้ได้ช่วยมาก
เล่ม ๓ เป็น ของ พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ แต่งโดย มาก เพราะ
ข้าพเจ้าทำได้ ได้ หน่อย หนึ่งก็ต้องไป ราช การ ประเทศยุโรป ได้
มอบให้ พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ ทำ ต่อ มา จน สำเร็จ ใน เวลา
ข้าพเจ้าไม่ อยู่ นั้น ใน ส่วน การ สอน ด้วย คำว่านี้ ใน ชั้นแรก ได้
แนะนำวิธี ให้ ชุน บุญญัตติ วรฉาท (รัตน) เป็น ผู้สอน ใน ชั้น
เมื่อได้ ตั้ง โรงเรียน เร็ว ได้ ให้ ชุน ประสาร อักษรพรรณ (เสี่ยม)
เป็น ผู้สอน ต้อง หาโค้ช ความ ฉลาด แต่ ความ หมั่น
ของผู้เป็น ครู ด้วย จึง สอน ได้ เร็ว

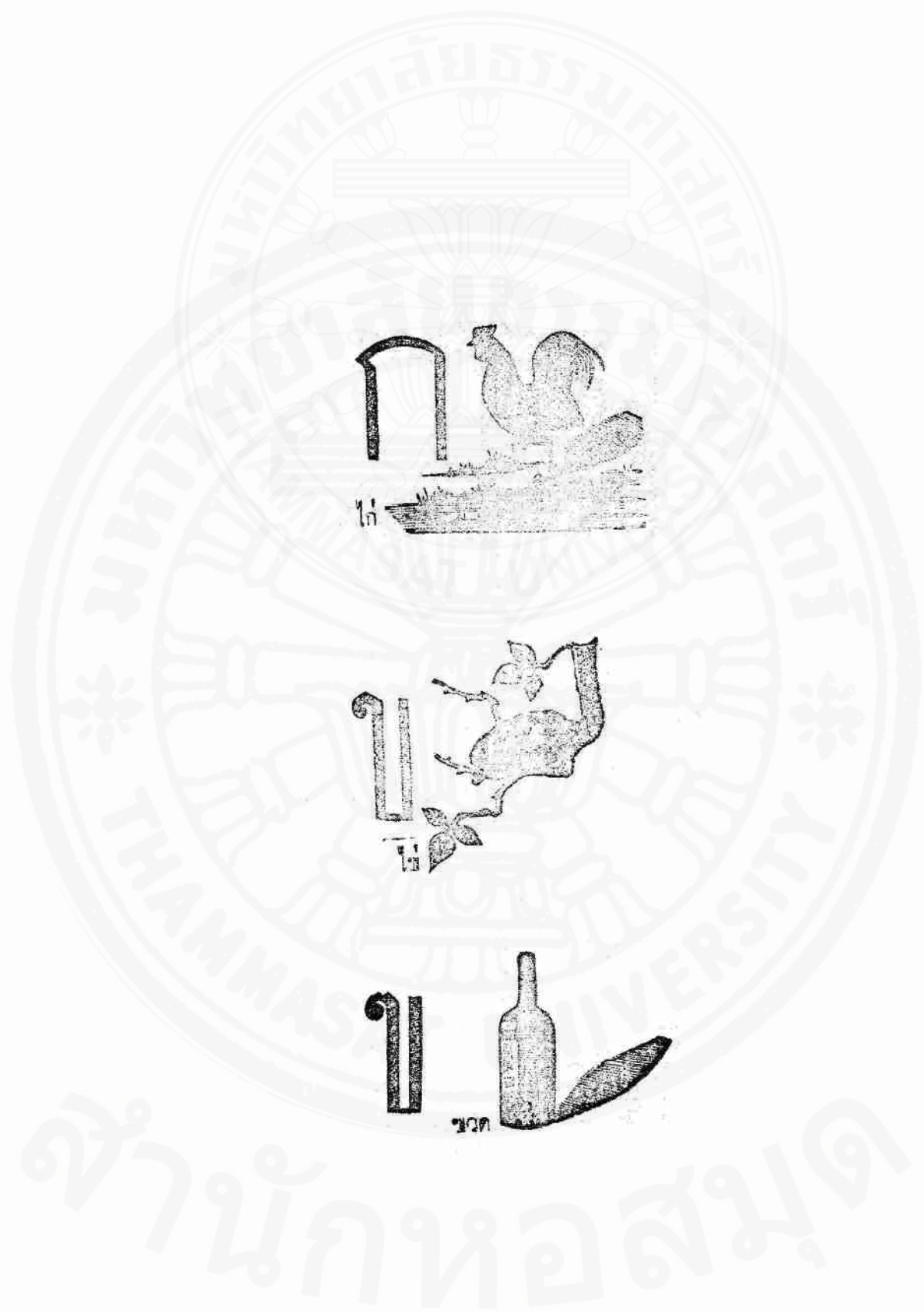
วิธี สอน แบบเรียน เร็วนี้ ผิดกับแบบที่ใช้ มาแต่ ก่อน
อย่าง หนึ่ง คือ แบบเรียน เร็วไม่ ใช้ วิธี สอน ให้ เด็ก ท่อง ให้ จึ
ได้ ปาก เปล่าเลย เพราะ เห็น ว่า การ ที่ ท่อง ปาก เปล่า แม้ ท่อง
ได้ คัดเอง ก็ มัก จะ ไม่ รู้ ได้ เคย เห็น เด็ก ที่ ท่อง แม่ กง แม่ กม
กตอง ๆ ถ้า เขียน คำ ใน กง หรือ ใน กม ทาย ก็ มัก จะ อ่าน ไม่ ไคร
ออก จึง เห็น ว่า การ ที่ ท่อง หนังสือ ไทย ทำให้ รู้ ชำ ไป เปล่า ๆ

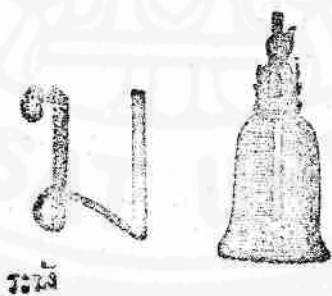
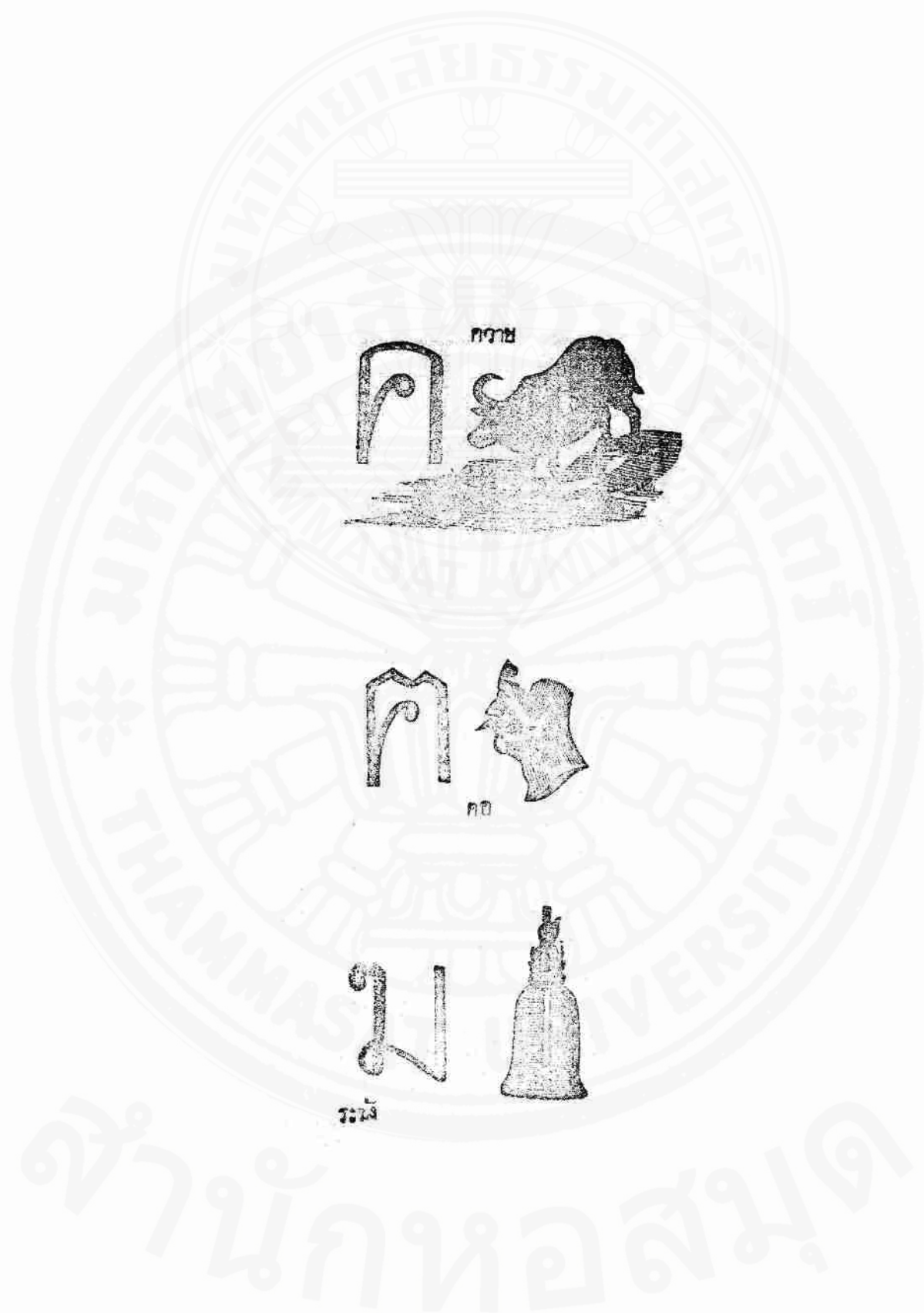
ผู้สอนด้วยความเข้าใจ ให้สังเกตเขาด้วยตาไม่ได้ แท้จริง
การ สอน อ่าน หนังสือ ก็ คือ สอน ให้รู้เครื่อง ชัก เขียน หมายถึง
แทน ตำแหน่ง ที่พูด ถ้าสอน ให้รู้ว่า เมื่อเห็น เขาเขียนไว้
อย่าง นั้น ให้อ่าน ว่า เช่น นั้น ก็ เป็น พหุ แก่ ความ ต้อง การ ใน ชั้น
สอน อ่าน หนังสือ ส่วน การ สอน ท่อง ควร ให้ ใช้ แต่ ใน อย่าง ขึ้น
ซึ่ง จำ เป็น จะ ต้อง ให้ ว่า ได้ ปาก เบ่ง่า เช่น ท่อง คำ ใช้ ไม่ ม้วน
หรือ เต่า สูดร เลข เป็น ต้น การ ท่อง ปาก เบ่ง่า จึง เป็น ประโยชน์
ใน ที่ สุด ขอให้ ท่าน ทั้ง หลาย เข้าใจ ว่า ข้าพเจ้า ไม่ได้ ถือ ว่า จะ ไม่
มี แบบอื่น ที่ ดี กว่า แบบ เร็ว นี้ จรรยา การ โดย มาก ย่อม จะ
แก้ไข ให้ ดี ยิ่ง ขึ้น ได้ เสมอ ข้าพเจ้า ได้ แต่ง แบบ เร็ว ขึ้น โดย
ความ เข้าใจ ว่า ดี กว่า แบบ ที่ ใช้ อยู่ แต่ ก่อน ฉะนั้น หวัง ใจ ว่า ท่าน
ทั้ง หลาย ผู้ เข้าใจ ได้ ใน การ เถ่า เร็ว จะ ช่วย แต่ง หรือ ช่วย แก้ไข
ให้มี แบบ เร็ว ดี ยิ่ง ขึ้น กว่า แบบ เร็ว นี้ ให้ เป็น ประโยชน์
กุศล คร ทั้ง หลาย ใน ภาค ภาย หน้า ยิ่ง ขึ้น โดย ลำดับ ฉะนั้น

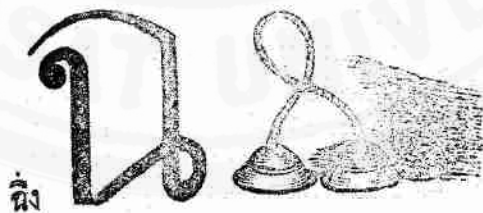
กรมหมื่น ดำรง ราชานุภาพ

ข้าทูล ถวาย การ มหาศ ไทย กรุง เทพ ฯ

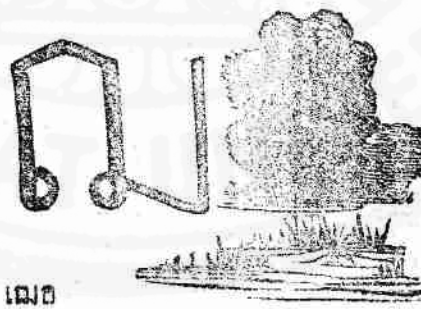
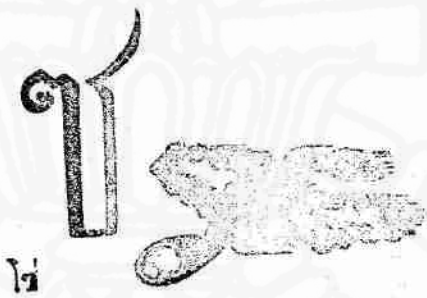
วันที่ ๓ เมษายน ร, ศ, ๑๑๘

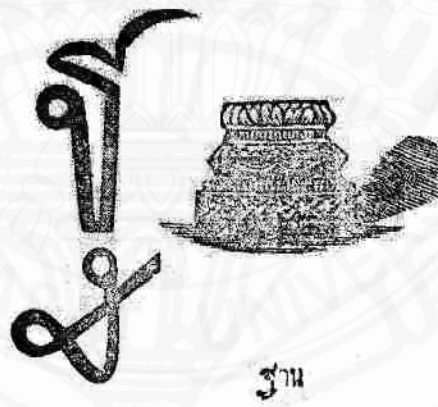
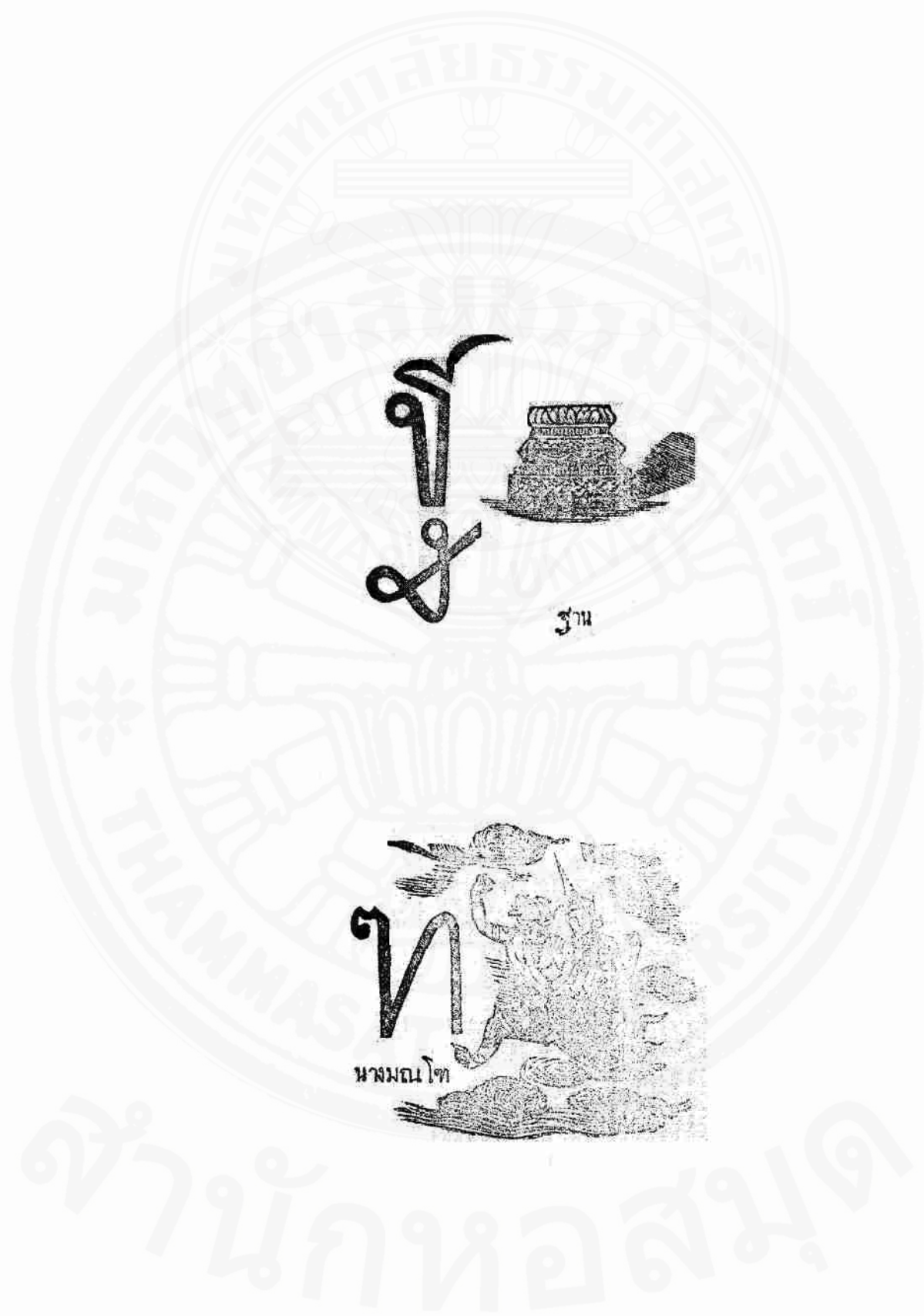

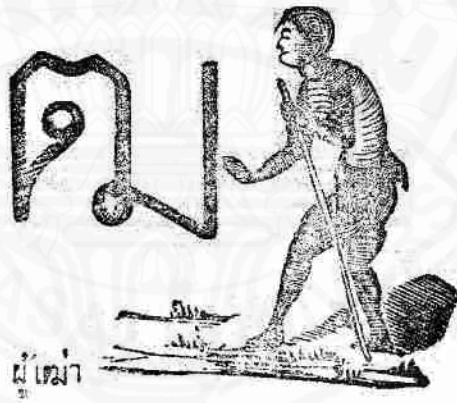

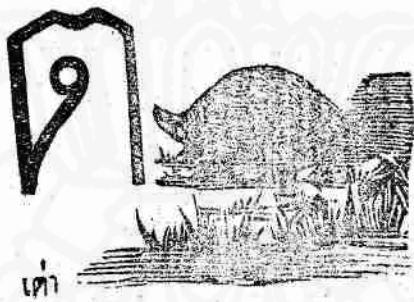

สำนักหอสมุด

ท่า

ท่า

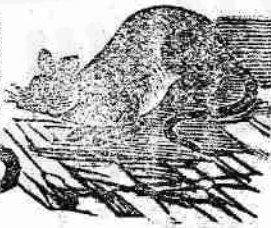
ธง

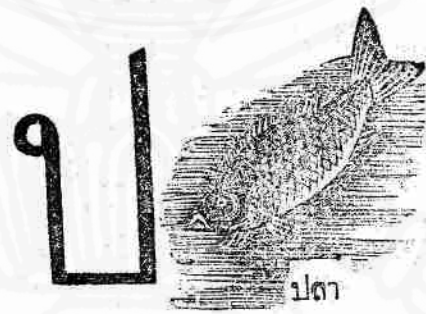
ธง

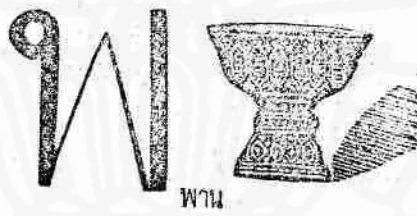

หน

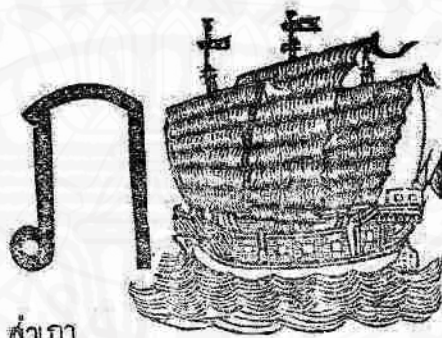
หน

ท่าเรือ

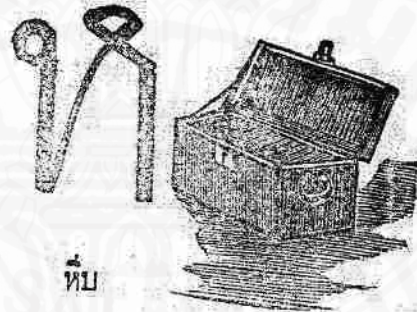
ม้า

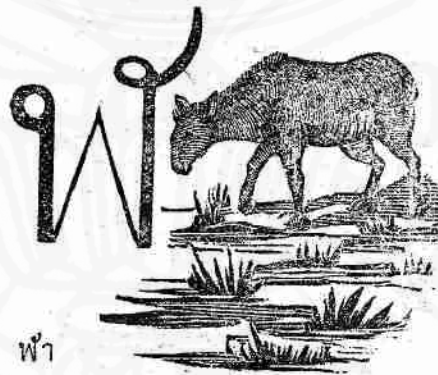
ยักษ์

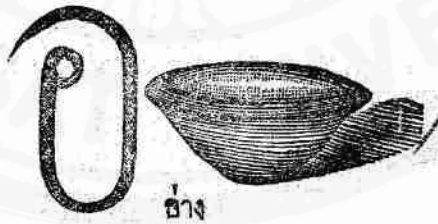

ทึบ

ฟ้า

อ่าง

สำนักหอสมุด

๑

พญัษณะ

ก ข ข ค ค ช ง

จ ฉ ช ช ฉ ญ

ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ

ด ต ถ ท ธ น

บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม

ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

๑

สำนักหอสมุด

๒

ทาย ตัว พยัญชนะ

ก ก ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ

ข ข ช ช ฦ บ ป ม

ฦ ฦ ฦ ค ค ต ต ฦ

ค ฦ ฦ ฦ ฦ พ ท ฦ

ท ฦ ฦ ง จ ฦ ฦ ฦ

ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ ฦ

๓
 ภาควิชาภาษาไทย
 สอนอ่าน บทที่ ๑

ะ	กะ	คะ	ชะ	จะ	ปะ	จะ	ระ	กะ
า	กา	กา	กา	กา	กา	กา	กา	กา
เ	เก	เก	เก	เก	เก	เก	เก	เก
อ	กอ	กอ	กอ	กอ	กอ	กอ	กอ	กอ
ุ	กู	กู	กู	กู	กู	กู	กู	กู
ู	กุ	กุ	กุ	กุ	กุ	กุ	กุ	กุ

๔

สอนอ่าน บทที่ ๒

กา ทา นี ปู ตี ปี่ ธา

สะ ษา คุ ทึ ที้ ุง บี

กาสา ปูนา ุงู ละลา ละละ

คิงู ทาสี ฝาก มะถิ ูปู

สาละพา มาตุนา มหาทา ยาทามี่

กาติงู ถิปูนา ะระมี ทาสาคู

มาทปู ี่นัค ี่ฝาก ษาทาสี

มะถิดา นาทามี่ ษามาตุ ี่ระกา

สนธิ์อ่าน บทที่ ๓

ะ	กะ	ทะ	ปะ	เอะ	เวะ	เอะ	กะ
เ	เก	เซ	เส	เท	เฮ	เก	เท
ะ	เกาะ	แอะ	แอะ	แอะ	แอะ	แอะ	แอะ
		แอะ	แอะ	แอะ	แอะ	แอะ	แอะ
แ	แก	แบ	แป	แพ	แด	แห	แฮ
โ	โกะ	โอะ	โปะ				
โ	โก	โ	โป	โค	โอ	โ	โ
เ	เกะ	แอะ	เอะ	เคอะ	เพอะ	เกะ	
อ	กอ	หอ	ทอ	คอ	วอ	ตอ	ปอ
ัวะ	กัวะ	ฉัวะ	ฉัวะ				
ัว	กัว	ฉัว	ฉัว	ฉัว	ฉัว	ฉัว	ฉัว

๖

สอน อ่าน บท ที่ ๔

แพะ เตะ เตะ แพ ใต แทะ ไค

เงาะ คอ เพาะ วิว หั้ว แวะ แด

แม่มี่ เฮฮา แถญู ถึโอ หั้วแกะ เคาะฝา

หิ้วบัว เกะกะ ทะเถาะ มีแป ตะโก ฉ่าแฉะ

หิ้วเราะ ทมัว หู้ว มะถิ เวธา ตาเงาะ

ตอตะโก ตาคี่แพะ หั้ววัวโต หั้วเราะแหะ

ทาคี่แปะ แกะเกะกะ แพะไซเซ แกะทัว โต

ทามี่แป มาทูกะ ฮาตุโต เคาะหิ้วแพะ

เอะอะมา แวะมาหา ฮาคี่ฝั้ว กาคี่แกะ

ทาสีทามัว	อาทอจัวมา	แป่มชอญ
ตาคอมีแป	อาทอแปะ	ทามเวะทูกะ
นากาฉัวแฉะ	ทาที้ห้วเวะ	ทามี่ตัว
ทาคอคูโต	เกะกะจะตี	งูมาตัวโต
ทาสีทามแฉะ	อามาตุนา	ทาทิต้อช
อามาหาคา	ทาทาอามา	กาที้ปุนา
นากามี่บัว	ทาที้เย้า	อาทากะตา
ทาทาฝาภา	นากามี่ปู้	ทาที้งตุ
ทาสีมีพะ	อาแถตุจัว	แกะท้อโตมา
จัวแถตุแคะ	ทาทะมาหยา	ทาทูทกา
ทาส่ามึงอ	อาตุทาที้	คาพาแคะม

สอนอ่าน บทที่ ๕

เียะ	เกียะ	เขียะ	เฝียะ	เตียะ	เพียะ
เีย	เกีย	เขีย	เฝีย	เตีย	เพีย
เียะ	เกียะ				
เือ	เกือ	เหือ	เฝือ	เทือ	เพือ
เือะ	เกือะ	เหือะ	เฝือะ	เทือะ	เพือะ
เอ	เกอ	เขอ	เฝอ	เทอ	เพอ
เ	เก	เข	เฝ	เท	เพ
เ	เก	เข	เฝ	เฝ	เฝ
เ	เก	เข	เฝ	เฝ	เฝ
เ	เก	เข	เฝ	เฝ	เฝ
เ	เก	เข	เฝ	เฝ	เฝ
เ	เก	เข	เฝ	เฝ	เฝ

สอน อ่าน บท ที่ ๒

เรือ เตี้ย เตื่อ เจอะ เคอะ เจอ เรอ

ใจ ไร่ เงา เเทา คำ จำ ทำ

มะเขือ ไบชาตี จำปา ไนไห กะเชอ

อะไร ทำเทา เรือเตี้ย ตาทำ ไปเถอะ

บีมะเมีย เราจะไป ฮาดีใจ เราจำคำ

ตาทำนา ไบชาตี เสือตุงัว เขาจะมา

ไบมะติ เรือมีไบ เขาตุงา หัวเทาไฟ

แพะปะแกะ ตาตัวโต ทำอะไร ไบจำปา

๑๐

ทาคีตติ์	เวาอะมาหา	เขาพาไปตุ
ใบโหระพา	เรือสำเภาทิ	ตามาบีเกาะ
เขาไปไถนา	เวามาหาเขา	ประเดื่อทิวติ

สอน ชำน บทที่ ๗

กะตาสี	ใบมะก	ตะไคนา	ตาสาตุ
ตาจุม	ภูเขไฟ	เรืออะไร	แกะตัวเมีย
เขาพาไป	เราไม่มา	บีมะแม	มะถายู
สาระกั	ถาซาเต	จัวประเดื่อ	จัวตามี
ทาไปนา	งูมีตา	กาคันก	ใบกาแพ
อาหาปุ	เขาประงู	คาคูก	เวาคีโต

๑๓

เขาไปหา   มณะกช   เราสี่ชอ   บุษะเต
นาพิท   เขาทำดี   เราไปเวือ   กช ะกำ

สธน อำน บท ที่ ๙

เวือไฟเขาไปตี, เราตีใจ.   ทาสีคุ, แกตีทาซำ.

เขาไปนา, เราจะไปกะเขา.   งูคุ, ทาตีแกตีงู.

เวือลำแกมีเสอไบ.   ไบมะกาท่าชาติ.   วัจชา

เกไชเซมา.   ทามีมีแป, แกไปเวือ.   เขาทำ

นา, เราจะไปไถนา.   เขาตีงูคุ.   ทาไป

นา, จะมาหาเวลาใด?   ทาตีงูนาไปนาแก.

เขามัชุระอะไร, เราจะไป.   เขาพาเราไปดูเวือไฟ

๑๒

ไนทเด.   ทาโอมมา, เราไปหาแก.   เราจะ
ขอตี๋งูไปทำยา.   เขาถึอะโรมาในมือ?

~~~~~
สตอน อ่าน บท ที่ ๙

ตาตี๋มีแป, แกไปนาตาฆ่า,   ไปปะตาฆ่าเวตาได
นาทัวเดอะเดอะ;   ตาตี๋หิวเราจะเยาะตาฆ่า,
พอตาฆ่าเอาวัวตัว โทมาไถนา,   ตาตี๋เอามี่แปตี๋วัว
ตาฆ่า,   วัวตาฆ่าคุดะเอามี่แปตาตี๋.   ตาฆ่า
หิวเราจะเยาะตาตี๋ฮาฮา!   ตาตี๋เสียใจจะไปหา
ยาทามี่แป,   ตาฆ่าแกเอากะลามาเผาไฟกะยา
ทามี่ตาตี๋;   ตาตี๋มียาทามี่แป,   แกถาตาฆ่ามานานาแก.

๑๓

คาถามีแปไปนาทศาที่ไร,

แกเจอะควัร

แกมานาแกเลีย.

อาจารย์อธิบาย ไตร ยงค์แด วรณยุกต์ ตรงนี้

อักษรสูง ๑๓

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓

สอน อ่าน บทที่ ๑๐

๑	๒
๓	๔
๕	๖
๗	๘

ชำนาญ หอสมุด

๑๘

ได้

ได้

ไป

ไป

เขา

เขา

ใด

ใด

ดี

ดี

สอน อ่าน บท ที่ ๑๑

เขา

เขา

เขา

ได้

ได้

ได้

เขา

เขา

เขา

ไป

ไป

ไป

๑๕

ไต่ ไถ่ ไถ้
ฉ่า ฉ่า ฉ่า
แ่ แ่ แ่

สอนอ่าน บทที่ ๑๒

ฉ่า ฉ่า ช่า ฉ่า ฉ่า ฉ่า ฉ่า ฉ่า ห่า
ชี่ ชี่ ชี่ ชี่ ชี่ ชี่ ชู้ ชู้ ชู้ ชู้ ชู้
แ่ แ่ แ่ แ่ แ่ ฉ่อ ฉ่อ ห่อ ห่อ
ถว ชว เขย เขย เสื่อ เสื่อ เสื่อ ไซ่ ไซ่
ไต่ ไซ่ ไต่ ไซ่ ไซ่ ไซ่ ไซ่ ไซ่ ไซ่
เซ่ เซ่ ฉ่า ฉ่า ฉ่า ฉ่า

๑๖

สอน อ่าน บทที่ ๑๓

ข้อมี้	ถั่วพู	ขูดี้	ตีเข้า	ให้เขา
กอไผ่	เสื่อผ้า	ผีเสื้อ	ไผ่ใจ	ไซ้หิ้ว
ถ่อเรือ	ผ้าดำ	ผ้ามือ	กอข่า	งูเห่า
งาช้าง	ห่อผ้า	บุญเสื้อ	ใส่เสื้อ	ตุ้มถ้ำ
ผู้เสื้อ	เข้าตุ	ตุ้เขา	เสื้อเก่า	ไปถ้ำ

สอน อ่าน บทที่ ๑๔

เขาเอาผ้ามาให้เรา.   เราจะให้เสื้อเขา.   เขา
มีเรือไฟห้าลำ.   เรามิเรือใบสี่ลำ.   เขาไป
ดูอะไรมา?   ผู้ ไทจะพาเราไป?   เขาคอยผ้ามา

๑๗

ให้เราที่. เราจะเอาใบชาใส่กา. เขามาหาเรา,
เขาจะถูอะไร? จะเข้าไปในตู้ทำไม?
จะไปขอไฟเขามาเผา. ขอฝากมาให้เรา.
เขาทำอะไรในกอไม้? เขาให้ข้ามาขอใบชาไป
ทำยา. ตาแกจะทำก๋วยเตี๋ยวให้เรา. ขอให้เราไป
ที่. เราจะไปดูเขาชีวิต. จะให้เขาทำอะไรให้เรา.

อักษรกลาง ๙

ก จ ฎ ฏ ต ท บ ป อ

.....
สอน อ่าน บท ที่ ๑๕

ก ก ก

๓

๑๘

เกา   เก้า   เก้า
เก   เก่   เก๋
แก   แก่   แก๊
จ   จ๋   จั๊
คำ   คำ   คำ
เทา   เเทา   เเทา

จะ   จั๊
อะ   อะ
เกาะ   กั๊

สอนอ่าน บท ที่ ๑๖

ไก๋เต๋   จั๊   เก้า   ซอจู้   ไก๋จู้

๑๗

ไก่อ้า ไก่อ๊ย กอไ่ ไชโก่ ไฟไต้
เท้าหู้ บู้บ จ้าไต้ จ้าจี้ ตุ้ตี
แจ้าชา สะบ้ำ น้าไบ้ ต้อไต้ ต้วไต้
บู้บ๊ย บ้อบ๊ย ตากแก้ กี้ตี จี้จี้

สอน อ่าน บทที่ ๑๗

อากะเอาไก่อ้ามาให้เรา. เราไปปะเท่าสี่ห้าตัว. ตาไต้
ไก่อ๊ยมากี่ตัว? บ้าชา, อ้าให้ฝ้าเก้าชา. เราทำตบู้
แกตุ้อ. เขาจี้เรือไ้อ้ไปหาบู้. อากะให้เบี้ยมาสี่ห้าตัว.
เราจะไปต้อไก่อ้า. เรากี้ไต้ไก่อ๊ยมาเก้าตัว. มาตุ

๒๑

ทาบ้ำจ้แกต้พะะ.

ทาไม้แกมาหาหาหิจะ.

อักษรท่า๒๔

ค ค ฆ ง ฅ ฌ ฉ ญ ฑ ฒ ณ

ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ฬ ฮ

สอน อ่าน บทที่๑๘

คา	ค้ำ	พอ	พ้อ
คย	คัย	ฟู	ฟู้
งา	งำ	ทา	ท่า
ที่	ที่	ยา	ย่า

๒๑

คา	ค้ำ	ค้ำ	พา	พี	แพ
เงา	เง้า	เง้า	ไฟ	ฟู่	ฟ้า
ซ้ำ	ซ้ำ	ซ้ำ		แน่	แน่
ท่า	ท่า	ท้อ		คะ	คะ

สอนอ่านบทที่ ๑๙

คำเช่า	พ่อค้า	แม่ค้า	คู่ชู้	ม้าดำ
ไม้ค้ำ	โง่งเง้า	ท่อน้ำ	ท้อแท้	ไม้เท้า
แต่เหนือ	น้ำพุ	ขั้วเข้	เวไป	ไว้นา
รำไร	เรือไล่	ตุ่นะ	เข้าค้ำ	เข้าชู้

สอนอ่านบทที่ ๒๐

เราดูเขาขี่ม้าดำไล่วัว.

ตาแก่แก่ถึไม้เท้าจะ

๒๒

ไปป่า. เขาไปป่าหาไม้ มาทำวี. เขาเล่าว่า
จะเข้ มาที่ท่าน้ำ. เราจะไปตุน้ำพุที่ภูเขา.
เรือแม่ค้าเขามาในแม่น้ำ. ที่นาตาสิมีไร่ถั่ว
แระ. แนะ, เขาเอาค่าเข้านามาให้ เรา.
จะไปป่าหาไม้ ไร่ สู้ เสือ. เราจะไปเฝ้าเวลาเข้.

ตอน อ่าน บท ที่ ๒๑

ตาโตไปป่าหาไม้ ไม้ได้ตะเข้พามาค้าที่ท่าทะเล. เวลา
เข้ตาโตก็เข้ป่าหาไม้ ไม้, แกมาต่อค้า ๆ.
เวลาแกมา, ถ้าแกไม่มาเล่า, แกก็ใจดี. ถ้าแกมา
เล่าไซ้เซมา, แกๆ. เขาไปตุน้ำ, แกก็เอาไม้ ได้

๒๓๓

ที่เขาดูจะดูจะ.   ทาใดพอใจมาแล้ว;   คำไม่
ไม่ได้ทำอะไร มาทำอะไร   แยกก็เอาทำอะไร ซี้แต่มาไซ้เซมา.
พอเขารู้ว่าทาใดแกซี้มา,   เขาก็ไม่ซี้ไม่ไผ่
ที่แกเอามา.   ทาใดก็ไม่ได้ทำอะไร;   มีแต่
ไม่ไผ่,   ไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไร.   แยกเสียใจ,
แยกก็ไม่ไปบ่หาไม่ไผ่ต่อไป.   ต่อมาไม่ซี้,
มีเรือทะเลดีด้ามคำที่ท่าทะเล;   ทาใดไปแด
ดู ทะเล ก็ พอ ใจ จะ ไล่ เลื้อย กะ ตาสี ไข่ ไบ ใน ทะเล
ทะเล.   แยกก็ไปในทะเลขอเขาไล่เลื้อย
กะตาสี.   เขาให้เลื้อยแก่ไล่แดเขาเอาแก้ว ไข่
ในทะเล.   พอเรือทะเลไปในทะเล,   ทาใด

ก็ไม่มีเล่าจะมา.   จะไม่ไปกะเขาก็ไม่ได้;

จำใจไปได้ห่าปี่,   เวื่อทะเลเขาเก็ มาที่ ท่าทะเล.

ตา โถ ก็ ตา เขา ไป บ้ำหาไม้ ไม้ ใน บ้ำมา คำต่อ ไป.

ที่นี้ แก่ไม่มาเล่า;   เขาก็พอใจซื้อไม้ ไม้ที่แก่.

แกก็ไต่ ทำไรเอาไว้ ไซ้เมื่อแก่.   แก่ไปหาไม้

ไม้ไม่ได้.   ก็ไต่ ไซ้ ทำไรไว้ ไซ้อะไรอะไร

ต่อไป.

~~~~~
 ตอน อ่าน บท ที่ ๒๒

เจ้าจำปาท่อเรือเข้ามา ในลำแม่น้ำเวตาเข้า.   พอ

ปะเจ้าจำปี่มาที่คอไม้จะหาไม้ ไม้ไปทำแพ;   เจ้า

จำปาศักดิ์ใจเหวี่ยงเรือแฉะเข้าไปหาเจ้าจำปี่.   เจ้า

จำปี่ว่า   “นี่เจ้ามาแต่เมื่อไร?”   เจ้าจำปาศักดิ์

“เรามาที่นั่นห้าเวลา,   พอเช้าไม่มีเรือมาโต

ไปไม่ได้ทำให้เสียเวลาไป,   เมื่อหัวค่ำพายุงมมมา

พาเอาไม้ถ่อในเรือเราไปเสียในน้ำ.”   เจ้าจำปี่

แฉะ ๆ ตูก็หัวเราะหึหึ! ว่า   “เจ้ารู้ว่าพายุงมมมา,

เจ้าไม่เอาถ่อไว้ให้ตี.”   เจ้าจำปี่ก็เอาไม้ไผ่

มาให้เจ้าจำปาศักดิ์ห้าถ่อ.   เจ้าจำปาศักดิ์ได้ไม้ไผ่

ไปทำถ่อก็ตีใจหัวเราะเก้เก้อ.   เจ้าจำปาศักดิ์

เจ้าจำปี่ไปเรือ.

๒๒

อาจารย์อิมาย จวรรณยุคต์ไม้ตรี จัตวา ครองนี้ ข้าอ้อก

สอน อ่าน บทที่ ๒๓

จะ ก้า เก้า จู เป๊ะ เกี เจี ไต่ะ ไบ๊ะ

จ้า เบ๊ เอ๊ จี้ อ้า บี อี้ เต้า

เบ้า เก้อ เจ้อ บ้อ ตัว ไข่ กี้ อี้

สอน อ่าน บทที่ ๒๔

กะเน้า ตาเบ๊ะ ตาเก้า ทำก้อ ตุ๊กา ขาเบ๊

จะเอ๊ ไปจะ ทำบ้อ เจ้อเจ้อะ เจ้าได้ เจ้สัว

ทำไต่ะ บ้าเบ้อ จู้จี้ แม้จ่า ทาบี้ เต้าได้

๒๗

สอน อ่าน บทที่ ๒๕

ตาเบ้^๒แก^๒ให้^๒ อี้^๒เปะ^๒เรา.   เราไป^๒ป่า^๒ปะ^๒ตา^๒เก๊า^๒ที่^๒กอ
ไฝ่.   ตา^๒เก๊า,   มา^๒ซี,   มา^๒ดู^๒เต้า^๒ใน^๒บ่อ.   มา
ดู^๒ซี,   ตา^๒เบ้^๒แก^๒ตำ^๒น้ำ.   เวื่อ^๒ ไบ้^๒ตำ^๒นี้^๒ตา^๒อี้^๒ซี^๒มา.
ใจ,   ตา^๒เบ้^๒อู้^๒แก^๒มา^๒หา.   กะ^๒เบ้า^๒ ไบ้^๒นี้^๒อ่า^๒แก^๒ซี^๒มา.
พ้า^๒,   ตา^๒ถี้^๒แก^๒มา^๒หา.

สอน อ่าน บทที่ ๒๖

ตา^๒บ่อ^๒เฮา^๒กะ^๒เบ้า^๒มา^๒ให้^๒ เรา.   ตา^๒ถี้^๒เฮา^๒ไม^๒ ต^๒เท^๒แก^๒.
ตา^๒เบ้^๒แก^๒ต่อ^๒เวื่อ^๒ ไบ้^๒ะ^๒ถี้.   เต้า^๒นี้^๒ตา^๒ก้อ^๒แก^๒ไต้^๒ มา.
ตา^๒เก๊า^๒มา^๒ว่า^๒ขอ^๒ซี^๒จัว.   ตา^๒อี้^๒แก^๒ซี^๒มา^๒ให้^๒ เรา.

ดูซิ, ตาจุ่มน้ำ ช้ำ. เราให้ ตามีไปเอาตัวเสีย.

สอน อ่าน บท ที่ ๒๑๗

พี่เก่าใช้ ไบเรื่อ ะไปเกาะท่า, ไปปะตาเบ๊ตี่

เกาะเสารัว ไบเรื่อ ในทะเล. ตาเบ๊ตี่ ไม่มีสติ

ได้ แต่ ไฮ่ย่า! ไฮ่ย่า! พี่เก่าเขาก็แวงเรื่อไป

พาทาเบ๊ตี่มา. ตาเบ๊ตี่แกเล่าว่าแกมาเรื่อ

ทะเลชื้อ “เก่าจี่,” มาปะพายุเด็ยเรื่อทะเล,

แกได้แต่ไม้ซำ กี่เกาะมา. พอปะไบ๊แกก็

เกาะรวัว ไบเรื่อ. แกมีแต่ตัวมา ในกะบ้าสี่ตัว,

อะไรอะไรไม่ได้ มา, พี่เก่าเขาก็ให้ เสียให้เขา

		๓๐			
ไ	ไท		ไท	ไท๋	ไท๊
เ	เท		เท	เท๋	เท๊
เฮ	เฮย		เฮย	เฮย๋	เฮย๊
<hr/>					
ก	ก่า	ก	ก่า	ก่า	
ค	ค่า	ค	ค่า	ค่า	
	ช่า		ช่า	ช่า	
	ช๊า		ช๊า	ช๊า	
	ไต้		ไต้	ไต้	
ไ	ไท่		ไท่	ไท่	
	ไท๊		ไท๊	ไท๊	
น	น่อ		น	น	
	น๊า		น๊า	น๊า	
	หน้า		หน้า	หน้า	
	จะ		จะ	จะ	
	จะ		จะ	จะ	
	จะ		จะ	จะ	
	จะ		จะ	จะ	

ชำนาญกหอสมุด

กต

ท	ค	ก	ค
ห	น	น	น
ฉ	ช	ช	ช

สอน อ่าน บทที่ ๒๙

กอดู	หน้าตา	หมางู	บุหงา	
หย่าเหม่อ	ตีหมี่	หัวหัว	บุหรี	หนีไป
มาหรี	ยาหมู	หัวหมู	แม่หนู	ฮูหม่
สำเหว	ตาเหถ	ว้าเหว	หน้าเหย	ตุแหว
แนะเหน	ไปไหน	ผ้าไหม	เจ้าคะ	ไฟไหม
น้ำไท	ไต้จ๊ะ	ตาไท	เหถาะเหถะ	ตาหมอ

๓๒

หม้อยา   หน่อไม้   ชี๊ะ   ตุเหว่า   เกาเหต
ตาหล่า   แน่นะ   ตุ๋   แหะหน้า   บ้าจะ

.....
ตอน อ่าน บทที่ ๓๐

เราไปปะเขาฆ่าหมูไม่ได้   ผ่าตำนี้ราคาหล่า
ตะเท่าใด?   ตาชี้นำกำมะหยี่มาแต่ไหน?   มา
จึ,   มาตุแหนในบ่อหน้า.   บุหรีตีโหดเราจะให้แก
ตาหล่า.   แม่หนูไปซื้อบู๊ไหนมา?   เจ้าไปซื้อ
ใหม่ตำมาให้เรา.   ตาหมอตีถ่มม้อยาไปไหน?

.....
ตอน อ่าน บทที่ ๓๑

เราไปป่าปะหมูป่าดีหักคอก   ตาหลอชี่ม้ามหาหคคี่,

กาล

ตาแก้ว “ดูเหว่มาที่กอไผ่” ตาหัดถ้ำหัดฉำ

ไปไหน? หมาดำตัวใหญ่เข้าไถ่เนอ. บุหรี

นี้เข้ามาแต่ไหน? ข้าจะไปชี้ชาที่ตำเหว.

เราไปป่าหาปูประหมบ่า.

ตอน อ่าน บท ที่ ๓๒

หนูหัดอพ่อเขาพาไปดูหมี่ที่นาตาหมอดอ. ตา

หมอดอแกก็เฝ้าให้ รูว่า หมี่แกดูได้มาใหม่ใหม่.

หนูหัดอไม่เชื่อแก, เขาไม่เข้าไปเหย่หมี่.

หมี่ดูไผมา, หนูหัดอหนีหมี่มาประทะไม้.

ซาหระเหวจะไป. ตาหมอดอแกทำยาให้ทา.

แก่หนูหล่อไปไหนไม่ได้แก้เวลา,   พ่อเขาก็ว่า
 แก่หนูหล่อให้รู้ตัวว่า   “คนที่เสียหุ้มนุ้ยหุ้ยอย่าให้
 เข้าไป.   ขาหวนพันพ่อหายทาได้   ถึ
 ไม่ทำที่ตาหุ้,   ก็จเสียทาเสียหุ้;   หายอะไว
 มาทาตาหุ้ให้ ตไม้ได้แก้ ๆ.”   หนูหล่อ,
 พ่อว่า,   ก็เข้าใจว่าพ่อจะว่าให้ตัวดี;   ที่ไหน
 มีหมุ้หุ้มีเสียหุ้มาตุงหุ้,   หนูหล่อก็ไม่เข้า
 ไป.   หนูหล่อก็จำคำพ่อไว้ได้.

ฉัจบรควบ

ตอน อ่าน บท ที่ ๓๓

ซัก

ซัก

ซัก

ซัก

ซัก

๓๕

เขา	เข้มา		เข้มา	เข้มา	เข้มา
กา	ก้ตา		ก้ตา	ไก่อ้	ไก่อ้
เท	เท่ต		เท่ต	แ่ง	แ่ง
เข้ณะ	ชยะ	เข้ยา	แ่ยะ	ส้ระ	ส้ระ
ก้ตา	ไก่อ้	เท่ก้หนู	ม้ต	ไก่อ้	บ้ตา
เค้ยอ	ช้เน	เท่ต	ร้าเท่ย	แ่ง	เว้ช้ตา
พ้มา	ท้ตุ	เท่ตา	เข้ณะ	พ้ยุ	ส้ระ

ตอน อ่าน บทที่ ๓๕

เขาไปป่าประชิดหัวคว.

เขาใช้เรือช้ตาไป

นานาเขา   ไปเท่งพุ่มมาข้าเสียใจ.   จะไป
 ไทหนยก่าไถ่ให้ข้าเหต้อ   เราจะให้กาไถ่แก่
 ททดำ   เขาไปหาปูแสมในเท่ง.   เราไปเรือ
 ประสวะในแม่น้ำ   พม่ามารว้าเทยไม้เตตุ

 ตอน อำน บทที่ ๓๕

ททแก้วไบบ่มีเขาก็ทำยา.   มาตัวนี้ชี้เซยก,
 เราไม่ชี้.   เรือที่ถู, น้ำไหลเข้ามา.   ไก่อ้วนี้
 ที่ขึ้นะไก่อ้วนี้.   ตาถี้แกเท่งละกะตาดี.   ตา
 ที่ไปหาปูในเท่ง.   ตามี้แกมาหาตาดีเส่มอ.
 อานาเขาไบบ่มีมาเซยก.   บ้ำไปหาไบบ่ตามมาทำไม?

๓๗

ตา ไบ่หยู่ที่ทักเซ่มา,   ซาแกเบ่ทำอะไรไม่ได้,
แต่แกเบ่บ่มีชิวาตี.   ถ้าตาไบ่เบ่บ่มีชิวาตีไร,
ก็มีผู้ พอใจมาตักตาไบ่;   แดหาอะไรอะไรมาให้
ตาไบ่หยู่เส่มอ ๆ.   หยู่มาเวตาเข้าตาไบ่หาบ่มีชิวา
ได้,   แกก็ไปโนบ่าส่มอ   ซาแกเบ่,   จะไป
ตี ๆ กะเขาไม่ได้;   แกได้ แต่ถ้ไม่เท่าเซ่ยะ
เซ่ยะไป.   แกไปโนบ่าส่มอ,   แกแ่ ๆ ตูปะ
ตอส่มอ,   แกก็เฮาซาเบ่เหมะไว้ ที่ตอส่มอ;   แก
เฮาบ่ชิวามาเบ่า.   แกเบ่าไปไม่เข้าเท่าไร,   เจ้า
ชิ่งที่หยู่โนบ่าส่มอรู้ ว่าตาไบ่เบ่บ่มีชิวา;   ชิ่ง

๓๗

ก็ไต่เถาเสี้ยวจะมาตุงกาโบ้.   กาโบ้ไม่รู้ตัว,   ชน

ก็เขี้ยวเขี้ยวเถาเสี้ยว,   กาโบ้เผลอหน้าแก่ไปปะ

ชน;   กาโบ้เงื่อไม้ทำท่าจะปาชน.   ชนก็หนี

ไป.   พอโบ้ดมอแปะมาที่ในตาตุงกาโบ้,   กาโบ้

แกกรู้ตัวว่า   “อ้อ ! เราเสียที่ที่เราไม่ดู,   ถ้าชน

จะเบ้าที่ไหนเราจะดูเสียให้ ดี.   ถ้าเราไม่ดู

ให้ ดี. เราก็จะไม่เบ้าต่อไป.”   กาโบ้แกก็ไป

ที่หยุ่งแกท่าเข้มา.

ตอน ชาน บท ที่ ๓๗

หนูเหล็กในตาเหล่งซาถ่อเรือช่าไปท้านสน.

จะ

๓๗

ไปหาไม้ไผ่แถม. พอแก่ไปปะตอไม้ไผ่แถม, หนู
เหตก็เอามียไปเยื่อไม้ไผ่แถม. แต่หนูเหตไม้ไผ่ได้ ก็
อะไรไว้ให้ คี. เอามียเยื่อไปเยื่อมาพอกตัวหนู
เหตเผื่ออกก็ถักไปในเรือชั่ง, ตอไม้ไผ่แถมที่ตัว
หนูเหตก็ เปปะทะเข้ากะไม้ ถอ, ไม้เหตไป,
ไม้ ถอมาตีและเข้าที่ตาเหตหนูเหต, หนูเหต
เอามียปะตาเหตไว้. ถอเรือมาหาแม่, เถ่า
กะแม่ว่า “ไม้ ถอตีและเข้าที่ตาเหต” แม่
ก็ว่า “ฮือ ! เจ้านทำอะไรก็มีแต่เหม่อในตา
ไม่ดูไม้แถม,” แม่ก็เอาใบไม้มาขยี้หาน้ำ
ทำให้ หนูเหตได้ ยาทาตาเหตดีใจ. ๓

กะเม้วว่า

“ที่นี้ทำอะไรจะไม่เหม่อต่อไปละ.”

~~~~~
 สอน อ่าน บท ที่ ๓๘

มีเขาใหญ่ห้อยในป่า.   ถ้ำที่ในเขาใหญ่โต.   มี

ตาแก่ช้ำเทาหัด,   แก่ห้อยในถ้ำ.   แดเกมี่นาห้อย

ห้าไร่ที่หน้าเขา.   ถ้ำเวลาแก่จะไปทำนา.   แก

ให้เมียแก่ห้อยเฝ้าถ้ำ;   แดแก่ใช้ ให้ วัว ไถนา.

ถ้ำเวลาแก่ไม่ทำนา,   แกก็มาห้อยในถ้ำกะเมี้ยว

แก.   เมี้ยวแก่ช้ำหยา,   แดเกมี่หมาตุห้อยสี่ตัว

ไว้ เฝ้าวัวที่นาแก่.   เมื่อเราไปที่นา,   จะไปข

ไบไถ่นแก่,   เราแลหาไม่ปะแก่.   ปะแต่หม

๔๑

หยุ่งีนา,   เราจะเข้าไปเอาใบไส่ไม่ได้;
เราก็ไถ่ไปหาที่นาตาหดี,   ก็ไม่ได้ ใบไส่.

อักษร กล้า

สอนอ่าน บทที่ ๓๙

ชระ	ชรุ	กระ	กรุ	เกราะ	เกรอะ	
ไกร	กรู	ทรา	ทรี	แตร	บรู	แปร
ปรือ	ครุ	ครู	ควัว	ไคว	แคว	ไพร
เซดา	แสด	ผัดวะ	แสดะ	ผดอ	ไผด	
เตดา	กดี	ไถ่	กล้า	ปตา	ปดี	
ไคด	พดู	เพดัย	ไพด	ไพล	เพลา	

ชวา   เขว   เขวะ   ไกอ   กวา   คว้า

สอนอ่านบทที่ ๕๐

มีชวา   ไชว้เขว   เขวะฆ่า   เผลอไป   ไร่เซลา
 แผลมี   ไร่เกราะ   เข้ากรู   ใจกล้า   มาใกล้
 ไปไกล   ตะกร้า   ตะกร้อ   กรูไป   เกรไป
 ไกล่เกลี่ย   ไบมะเกลือ   หัวปลี   ไบมะกล่า   เป้าแตร
 ไปไกล   ไครมา   ไปหาครู   จะไครไต้   ไบพดู
 กะเพรา   พร้าไต้   ฆ่าแพร   ปลาเสื่อ   ตะไคร้
 ขาเพลิง   พร้าว่า   ที่เประ   ไพรผู้ดี   พระเกด
 ใจกล้า   เหยื่อใคร   คร่ำคร่า   พล่าเนื้อ   ไหว้พระ

๔๓

สอน อ่าน บท ที่ ๔๑

ตาดีแกชั่งถั่วมาให้เรา.   เกลือนี้ เขาซื้อมาแต่ไหน?
ตากถั่วจะไปกะเรา, ก็ไป.   อาขา, เจ้าพดุมมา,
ไม่ซื้อหรือ?   อาเขาตะใคร้มาให้ตา.   ตาแกถั่วพร้าว
ไปในป่า.   เขาหุงป่า, เขาไม่ใคร่กลัวเสือ.   ตามี
ไปซื้อปลามา.   เขาไปหาหัวควัวมาทำยา.

สอน อ่าน บท ที่ ๔๒

ที่ป่าไผ่ลมมีเสื่อตุ.   ที่นี้เปราะอะ, เราไม่ไป.   ใบชดุนี
ตาแกะจะทำยา.   ตา, เมื่อกี้ใครจะมาหา?   ตามาไป
หาใบไกรมา.   เมื่อย่างนี้ใครซื้อปลามาให้เรา?

ผ้าแพรนักษัตรมาแต่ไหน?

ที่ไกล ไกล นี้ก็มีเสื้อ.

สอน อ่าน บท ที่ ๔๓

ตามีไปเอาตะกร้ามาตุ.

นี่ใครมาเอาหัวปลีไป?

หนูกำลังทำอะไร?

เมื่อกี่ว่าอะไร, เราผลออกไป?

ตาลี่ถัฟร่า ไต้จะไปไหน?

ตาแก่ทำนากกว่าห่าปี่.

เขากรูไปคูอะไรหนอ?

ตาลี่อาครุมมาใส่หน้า.

สอน อ่าน บท ที่ ๔๔

เมื่อเราจะมานี้,

เราประผู้ใหญ่.

เขาเล่าว่า, ตา

แก่แก่ทำนาหยุดที่ป่าไถด;

เมื่อเวตาแก่ทำนา,

แก่ใช้ให้วัวไถนา,

วัวแกมีสี่ตัว,

ตัวสี่เทาเทา,

ไซ้ ไถนาได้ คึกกว่าจิวที่มีหยุ่ง.   นาแกมีหยุ่งห้าไร่.
 เวลาเช้าแกไปทำนาเสมอ.   แกมีหมาไวเฝ้าจิว,
 แดเผ้านา.   เมื่อเขาตุงแกไถนา.   แกเล่ากะเขา
 ว่า,   เมื่อกินมีเลื้อปลามาที่นาแก;   แกเอาไม้ ไม้
 ตำใหญ่ได้ตีเลื้อปลา,   เลื้อปลาหนีแกเข้าป่าไป.
 ป่าใกล้ ที่แกหยุ่ง.   มีไก่ป่า,   มีชน้,   แดหมูป่า.
 เนื้อ,   ม้า,   งูก็มี;   เหลือที่จะจำไว้ ไต่ว่า
 มีหยุ่งก็ตัว.   ที่บ่อน้ำต่อป่าที่แกหยุ่งไป,   แกว่า
 มีปูปลาแดแต่่าหยุ่งในบ่อ.   น้ำที่ในบ่อใสดี;   ถ้า
 เวลาแกไม่ได้ทำนา,   แกขี่จิวไปตุงเสมอ.   ถ้า
 เราไม่มีธุระอะไร,   เราจะขี่จิวไว้ ขี่ไปตุงที่นา

ตาแก่, แด่ไปตุน้ำที่ใกล้กระนาตาแก่ให้เต็มอ.

ตอน อ่าน บท ที่ ๔๕

น้ำแกม^{๕๗}โกอยู่เก่าตัว; ตัวผู้หาตัว, ตัวเมีย^{๕๘}สัตว์,

โกแจ^{๕๙}โกทะระภาแก่ก็มี. แด่แกม^{๖๐}บ่อน้ำ, ที่

บ่อน้ำมีปลากะแห, ปลาเสื่อ, ปลาหมอ, ปูแสด

เต่าก็มี. เมื่อ^{๖๑}ดีห้าเวลานี้, แด่ไป^{๖๒}ซื้อ^{๖๓}วัวมาเก่าตัว

ซื้อ^{๖๔}มา^{๖๕}สัตว์. มา^{๖๖}แถว^{๖๗}ที่^{๖๘}แก^{๖๙}ขึ้นมา^{๗๐}. แด่ให้^{๗๑}พา

ไป^{๗๒}ไว้^{๗๓}ที่^{๗๔}นา. เวต^{๗๕}แก่^{๗๖}จะมี^{๗๗}ธุระ^{๗๘}ไป^{๗๙}ที่^{๘๐}ใด, แด่^{๘๑}ก็

ใช้^{๘๒}ให้^{๘๓}เขา^{๘๔}ไป^{๘๕}พามา^{๘๖}แต่นา. ถ้า^{๘๗}เวลา^{๘๘}หน้า^{๘๙}นา,

เช้า^{๙๐}แด่^{๙๑}ไป^{๙๒}ตุน^{๙๓}น้ำ^{๙๔}ให้^{๙๕}ทำ^{๙๖}นา^{๙๗}อยู่^{๙๘}ที่^{๙๙}นา; เวลา^{๑๐๐}ค่ำ^{๑๐๑}แก^{๑๐๒}มา

ชี้หยุ่งแก.   ถ้าเวธาโตแกไม่ไป,   แกก็ให้
 เมียแกไปตุงเตให้ทำนา.   จัวเก่าแกมีหยุ่งสี่ตัว,
 ไข่ โถนาตี.   จิวที่ขึ้นมาใหม่ไข่ ไม่ ไครตี;   ไข่
 ตัวสี่ตัวนี้แท้,   จะเอาเข้าโถที่ไร,   เขาตี
 เสียแย;   ไข่ โถไป,   โถไป,   ที่นี้ก็ไม่ไป.
 น้ำกระสาเข้า;   แกก็ว่ากะเมียแกว่า   “จิวตัว
 นี้หย่าเอาไว้,   ให้ ให้เขาไปเสีย,   หาไข่ ใหม่ตี
 กว่า.”   เมียว่า   “แกจะหาใหม่จะไม่ได้ตี.
 จิวตัวนี้แหละ;   แต่แกไข่ โถนาไม่มีเวธาจะปล่า;
 ถ้าแกไข่เอาใจจิวให้ ตีก็จะตี.”   เมียเขาว่า
 น้ำแกมีสะตือมา,   แกก็รวไว้   ไม่ให้ร่วงแกไครไป,

๔๘

อาจารย์อธิบาย วิธี สักด ตรงนี้

มาตรา กิ่ง

สอน อ่าน บท ที่ ๔๖

กะ	กิ่ง	ชิง	ถิง	บิง	ติง	ยิง	ปัง
กา	กาง	ฝาง	ถาง	บาง	คาง	นาง	ฟาง
กิ	กิ่ง	ชิง	ฉิง	อิง	ถิง	ยิง	สิง
กิ	กิง						
กิ	กิง	ชิง	ถิง	อิง	ติง	บิง	ปัง
กิ	กิง						
กิ	กิง	อุ	หุ	ตุ	ยุ	พู	กู
กิ	กิง	ผู้	สูง	งู	ยู		

๔๗

ตอน อ่าน บทที่ ๔๗

ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง

ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง

ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง

ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง

ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง

ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง

ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง ฉ่าง

ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง

ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง

๕

ตอน อ่าน บท ที่ ๔๗

ไป, ทาสไปซื้อขิงมา. ถึงส่งกระตี่ใบนี้ใส่
 อะไรวะ? ขานกเขาเข้าตังมาให้เรา. หย่ามา
 ขึ้น. ตาจะตุเขา. กระถาง ใบนี้ตาแก่ขี้มา.
 ขามี่วิ่งมาหาอะไรวะ? พุงปลาหน้าตาแก่ให้มา.
 เราไปป่าปะค่างสี่ห้าตัว. เขามี่จ้างเรือจ้าง
 ไปทางไหน? ตาสั่งแกล้งให้ไปหา. ทาส,
 แก่เขาก็ยังไม่อะไรวะ? อ่า, มาสิ, มากุตั้ว
 บั้ง. ข้างงาตัวนี้ขี้ดีกว่าข้างพัง. อ่า,
 ปลาทูนึงขี้มาแต่ไหน? ทาคี, บั้งแกฟุ้งมาหรีว?
 นีไครมาเขาไม่ค้างพญไป?

๕๑

สอน อ่าน บท ที่ ๔๗

กะ	แก้ง	เต้ง	เพ้ง	เค้ง	เฮ้ง	เจ้ง	เค้ง
เก	เกง	แงง	เฮง				
เกาะ	แก้ง	แก้ง					
แก	แกง	แก้ง	แกง	แกง	แกง	แกง	แกง
โกะ	กง	กง	งง	กง	งง	กง	งง
โก	โกง	โกง	โงง	โงง	โงง	โงง	โงง
เกาะ	ก๊อง	ก๊อง	ก๊อง				
กอ	กอง	กอง	กอง	กอง	กอง	กอง	กอง

๕๒

ตอนอ่านบทที่ ๕๐

ตาตั้ง	สำเพ็ง	เวาเฮง	แจ่งเวง
ชี้แจง	แตงกวา	กำแพง	ทู้กง
โพงพาง	ไม้ตำโรง	เข้าพอง	แตงทอง
ใบทอง	มอหงา	ทองตู	โรงนา
แข็งปลา	แก้งใหญ่	แก้งแท้	แข็งไห
เร่งไป	เร่งเรือ	แห้งไต	ชี้แย้ง
ส่งไห	โองอ่าง	โด่งโถง	ตั้งก้อง
ของในเต็ง	ตากัง	เรือแก้ง	ตั้งแก้ง

๕๓

ตอน อ่าน บท ที่ ๕๑

ตกแก่ นี่ยิ่งแข็งแรง.   อาเกิดของแดงกวางดี.

ทมิ,   ไปเอาของมาลงเรือ.   ตกแดง,   นีแจะ

ไปไหน?   ฮา,   มองหอะไร?   เมื่อเข้านี้ตา

แกแดงปลาหม้อ.   นีใครเอาแข็งปลาทุมาไว้ที่นี่?

มาสิ.   มาดูเขาแข็งเรือ.   เรือดำนี้ ไต่ง โกงแท้แท้.

ตานีเราดูที่แจะแก้ง.   ระวัง โปนนี้ตั้งตั้งแก้ง.

ตากัง,   นีแกไปนามาหรี?   เรือแก้งดำนี้ของใคร?

อ่าง โปนนี้มาแต่ไหน?   ตาบ้องแกดี้ทองตั้งเบ้ง ๆ.

ตอนอ่าน บทที่ ๕๒

กัระ	กัวง					
กั	กวง	หวง	ตวง	ควง	ควง	พวง
เก็ระ	เก็ยง					
เก็	เก็ยง	เห็ยง	เห็ยง	เห็ยง	เค็ยง	เว็ยง
เก็ระ	เก็ยง					
เก็	เก็ยง	เค็ยง	เ็ยง	เว็ยง	เน็ยง	เพ็ยง
เก็ระ	เก็ยง					
เก็	เก็ยง	เป็ยง	เซ็ยง	เพ็ยง	เว็ยง	เร็ยง
	เก็ยง	เ็ยง	เซ็ยง	เพ็ยง	เว็ยง	เร็ยง

๕๕

ตอน อ่าน บท ที่ ๕๓

ของหวง	ดวงเช้า	ดวงไฟ	ดวงตะบอง
พวงมณี	เขียงหนือ	เขียงปลา	ที่ บึงมาง
ท่าเชิง	เมืองสงขลา	เตียงทอง	เกียงเตียง
ไก่เซื่อง	เข้เตียง	น้ำเซื่อง	ผ้าม่วง
ช่วงชิง	รูเซื่อง	ร้องเบ่งเบ่ง	ผ่ียงไถด
ตาพ่วง	หัดงน้ำ	คักก่วง	จ้วงน้ำ
กระเบื้อง	บ้านเพ็ง	เตียงพะ	เพื่องไฟ
ทอยเมียง	นึ่งเตียง	ไต่ทะเกียง	เตียงตี
เคื่องในทา	วามิ่ง	เตียงไฟ	เม็งทัก

๕๖

ตอน อ่าน บทที่ ๕๔

ผ้าแพรนี้เจ้าของเขาหวง.   ดูซิ,   ถึงตัวนี้คง
ตะบองก็โต้.   โถ้ของเราเลี้ยงเซื่องตี.   ทองแดง
สี่ไฟพอโถ้เพื่อง.   ตามีแก้วแก่จะไปเมือง
แพร่.   ผ้าม่วงเราขอข่าแกมา.   เวลาเที่ยงเรา
จะไปนา.   ฮาแก่เลี้ยงแพะไว้สองตัว.   ฮาฮา,
ข่าเพียงแกมาหา.   ที่ห้องน้ำนี้มีปลาเสีย.   น้ำ
ในนาที่เจ็งตี.   ไป,   ไปจ้วงน้ำมาสองไห.   เจ็ง
มานี่เอามาแต่ไหน?   น้ำแก่ให้เราไปตวงเข้า.
ตวงตัวนี้ใหญ่แท้แท้.   ตาพ่วง,   เมื่อเข้าแก่ไป
ไหน?   เขาของหัวของตามานี่

๕๗

ตอนอ่านบทที่ ๕๕

ไม้ทองเหลือง   หดงไถด   ผู้หญิง   คีเหม็ง
ซ้องใหม่   หว่างเขา   หย้งน้ำ   เทวียงไป
หย่างไร   หนึ่งสอง   ตั้งห่างๆ   ด้งห้อยงๆ

ที่หดงเขานี้ชื่อหน่อมกว่ามีเสื่อตุ.   หนองน้ำที่ข้างบ้าน
นี้ก็มี   น้ำชา,   ฝ้ายดำที่หัว,   หย่างไหนจะดี?
หนังสือนี้ของใครให้มา?   ตาดี,   หย้งน้ำตุที่
หัวเพียงไหน?   เอ๊ะ! ตานี้ด้งห้อยงจะไปไหน?
ตุอิ,   นี้จะมาหน่วงซ้ำไว้ทำไม?   ซ้องใหม่งไบ
นี้ของจางก.   เราที่ซ้องกวรรณตั้งหนังสือๆ.

๘

๕๗

ตอนอ่านบทที่ ๕๖

เสื้อส้ม   ปลาแซ่บ   เมืองถ่าง   เขย้งไป
ส่ว่างแจ้ง   เส่ดียงบ่า   ผ้าไ่รุ่ง   แด่ส่ต่าง
ทำก่ห้อยงแกย้ง   ข้างท่ดั่ง   หมู่เกว่ย้ง   ท่ดั่งได้

อา, ปลาแซ่บแกงจืดดีหรือไม่ว่   ไครวมอ่ดั่งที่

เส่ดียงเสย้งไซ่มง?   ที่บางไฉ่ตงเขาโพงน้ำเข้า

นาเขา.   เส่ดตัวนี้เราไซ่มมาหาเส่ดดั่ง.   ผ้าไ่รุ่ง

นี่อาแกให้เรา.   ไฟตวงนี้ดูส่ว่างไ่ส่วดดี.   แม่!

ดั่งเกาะอยู่ท่ที่ดั่งส่ห้าตัว.   เกว่ย้งนี้หน้าตา

ดูน่ากล้ว.

๕๗

ตอนอ่านบทที่ ๕๗

ซดั่งจริง   แหวงกรุง   เข้านาปรัง   กตางน้ำ
ที่กตอง   ทางตรง   ตริตรวง   ไบมะปราง
เรือโคตง   เตียงควาง   ไม้พตอง   แสงเพตง
ไบกว้าง   กริ่งใจ   กตองยา   ปรุไปรัง
เตียงแปรัง   พรุงนี้   เพตียงไป   หนุ้ปตอง
แกตังทำ   คริ่งหนึ่ง   คว้างเคว้ง   คตองจอง

คำรายนีของทาแกชดั่งจริง.   เราจะไปเมือง

กรุงกะอาแก.   ทามี่, ทางทางนี้ตรงไปไหน ?

กตองไบนี้ที่ตั้งกว่ากตองเรา.   เตียงใครมาควาง

หยูในห้องนี้?   พวงนี้เราจะไปกรุงเทพฯ.   นี้
 ใครหนอมาเอากล่องยาของข้าไป?   เมื่อเข้านี้
 เราชี้เข้ากล่องไว้สองถึง.   คาคี, หนุ่ยปลั่ง
 ที่นาแกมีหรือไม่มี?   คาคีแกเอาพดองที่ถึง.

ตอนอ่านบทที่ ๕๗

ตาหวังหลัง โกงแกไปที่ โรงหมู,   ไปปะหนุหนึ่ง
 หนุหนึ่งถึงสองพี่น้องหยู่ที่ทางจะไป.   หนุหนึ่ง
 หนุหนึ่งทำหลัง โกงวิ่งไปวิ่งมาล้อตาหวัง.   ๓
 หวังแกใจดี,   พอใจดูหนุหนึ่งหนุหนึ่งทำทำ
 ต่างๆ.   แกก็เอาทองแดงให้สองไพ;   แต่

๖๑

แกตั้งหนูหนึ่งหนูหนึ่ง,   ว่า   “ที่นี้ถ้ำกามาที่นี้,
เจ้าจงทำหลัง โกงตังนี้ให้ตกู;   ตาจะให้ทองแดง
เพียงหนึ่ง.”   หนูมาไม่ช้า,   ตาหวังก็มีธุระ
ไปทางหน้า โรงที่หนูหนึ่งหนูหนึ่งอยู่.   หนูหนึ่ง
หนูหนึ่งแตรูว่าตาหวังมา,   ก็ทำหลัง โกงร้อง
ให้ต้อตาหวัง;   ตาหวังก็ให้ทองแดงเพียงหนึ่ง,
แตรตาหวังแกตั้งกะหนูหนึ่งหนูหนึ่ง,   ว่า   “ถ้ำก
มาที่หลังเจ้าจงทำตังนี้ละ,   ตาจะให้ทองแดง
เจ้าตังหนึ่ง.   หนูมาเวลาหนึ่ง,   ตาหมอง
หลัง โกงไปทางหน้า โรงหนูหนึ่งหนูหนึ่ง,   หนูหนึ่ง
หนูหนึ่งแตรูแต่ไกล,   ก็เข้าใจว่าตาหวังมา;

จึงวิ่งไปทำหลัง โกง โห่ร้อง,   ทำท่าทางต่าง ๆ.
 ทาหมึองหลัง โกงแกก็ว่าล้อแก,   แกเคื่องหนู
 เหนิงหนูเห็งหย่างยั้ง;   แกคว่ำเข่นงไม้ ไม้ไต้,
 แกก็ไต่ตีหนูหนึ่งหนูเห็งร้องให้.   แดทาทหมึอง
 แกสั่งว่า “ หนีต๋อไป,   ถ้าปะผู้ใหญ่มา,   ให้ไหว,
 แดหย่าทำท่าล้อผู้ ใหญ่หย่างนี้,   ถ้าล้อเขา ๆ จะ
 ดีเจยั้งกว่าที่ชาตินี้,   เจ้าจงจำไว้ นะ? ” หนูหนึ่ง
 หนูเห็งก็ว่า   “ หนีจะไม่ล้อผู้ ใหญ่ต๋อไป. ”

.....
 สอน อ่าน บท ที่ ๕๗

มีหญิงสองพี่น้อง,   ผู้พี่เพอง;   ผู้น้องซีเพ่ง,

๒๓

หุ่กะพ่อแม่; พ่อแม่เขาทำนาหาเลี้ยงตัวเสมอ.
พี่น้องทั้งสองต้องไปนาคะพ่อแม่. เวลาหนึ่งพ่อแม่
ว่างไม่ต้องไปนา, พี่น้องก็ไม่มีธุระอะไร.
นาก็ไม่ต้องไป. เพียงจึงพาน้องไปตาแม่ว่าจะไปตุ
บ้ำ; พ่อแม่ก็ให้ไป; แดเขาสั่งว่า “ไปละก็มา
หย่าให้ค่า.” พี่องกะแพงก็ตั้งใจลงกระโตไป;
ไปถึงบ้ำแห่งหนึ่ง, มีหนองน้ำอยู่หน้าภูเขา,
มีตงไม้ใหญ่, มีไม้สูง ๆ ต่าง ๆ. มีทั้งไม้ยาง,
ไม้แดง, ไม้ทองหลาง, ไม้ฝาง, ไม้โก่งกาง,
ประทุ, ไม้กว้างใหญ่ ๆ ก็มี, มะม่วง,
มะปราง, มะปริง, มะพิง, ก็มีบ้าง;

มีทั้งกระวง แดง, ค่าง, บ่าง, ชน้, กวาง,
 ตะมั่ง, อีแก้ง, กี่มี; ไม่มีก็แต่ช้าง. หดิ่งพี่น้อง
 แดกดูน้ำไม้ก็พอใจ, จึงไปต่อไปถึงหนองน้ำ
 ก็แควตงนั่งดูปลาต่างๆ. น้ำในหนองใสดี,
 มีบัวหลวงใหญ่ ๆ. ชูใบสีต่าง. เพียงแต่ไปปะ
 ปลาเขื่องฝูงใหญ่; ได้ตัวแม่ตงแม่มาโกดั่ง,
 ก็ชี้ ให้แพงดู; ดูหุ่ยไม่ช้า, พอปลาเสื่อตัว
 ใหญ่มาปะตัวแม่ตงแม่เข้า; ปลาเสื่อก็เข้าน้ำ
 เอาแม่ตงแม่ตงได้. ปลาเขื่องทั้งฝูงก็เก้อไป,
 ไม่ได้แม่ตงแม่. พี่น้องทั้งสองก็หัวเราะว่า “ปลา
 เขื่อง ใจจริง ๆ, ได้มาก็เข้าแต่ไม่มีวิชา, ปลาเสื่อ

มาที่หลังแต่ก็มีวิชาเบาได้,   จึงได้แม่ตงม่าไป.
 พี่น้องนั่งดูหยุดไม่เข้าพอ มี พายุใหญ่มา ทางหน้าภูเขา;
 พายุมาแรงทั้งสี่ ๆ.   พ้าก็คะนองร้องเปรี๊ยะ ๆ.
 สองหญิงพี่น้องกลัวพ้ากลัวพายุนั่งหยุดไม่ได้,   เพื่อ
 จึง รุม มี แผลง เตียง หัน ไป แผลง หยุด หว่างเชิงไม้ที่ เจริง เขา
 ข้างหลังพอบังพายุได้,   แผลงนั่งฟังเตียงไม้
 ได้ทั้งขึงขึงโผงผางก็กลัว.   เพื่อจึงว่ากะน้องว่า,
 “ พายุแรงอย่างนี้เจ้าหย่ากลัว,   ไม่ช้าเพียงใดก็จะ
 เบาลาง.”   พอว่าว่างคำตงไม่ถึงครึ่งชั่วโมง, พายุ
 ก็ห่างตง,   เพื่อตั้งใจว่าเราจงเร่งไปเตี้ยแต่ยัง
 ล่วาง,   หย่าให้ ค้ำตงกลางทาง,   ทางก็ตั้งใจ

๒๒

ทรงมายังทางเก่า, แพงแต่ไปปะไม้ต่าง ๆ ที่สูง ๆ
ใหญ่ ๆ ทั้งห้อยไม้ไ้, เพราะปะทะพายแรงร่วงลงทั้ง
กิ่งทั้งตา, บ้างก็ ร่องแวงค้ำคาห้อยกะทอ, แต่
ดูไปรังโถงไปตั้งเพติงใหม่ไม้, แพงมองไปมอง
มาก็แต่ไปปะพงอ้อกอหญ้าคางห้อยกะทอ, จึงว่ากะ
พี่ว่า, “พี่! ทำไมไม้ ใหญ่สูง ๆ ทั้งแข็งทั้งแรง
จึงสู้พายไม้ไ้, แต่อ้อแกลหญ้าค่าง ๆ ไม่ ไซ้ไม้
ใหญ่โตแข็งแรงหย่างไรจึงสู้พายไ้, ยิ่งห้อยตี ๆ
ทั้งพง.” พี่จึงว่ากะน้องว่า, “เจ้ายังไม่เข้าใจ;
จะว่าให้ พี่, ไม้ ใหญ่ ๆ ทั้งปวง ตั้งว่าทั้งสูง
ทั้งใหญ่ แต่แข็งแรงก็จริง, แต่ที่สู้พายไม้ไ้

ก็เพราะแข็งของไม้เนื้อเอง, ขณะพายุมาปะทะก็
 "ไม่เทไปกระพายุ, แข็งของตัวไม้พอ, สู้พายุ
 ไม้ไหน, ก็จำต้องเสียไป. ไม้ซัดตอทนต์
 เหล่านี้, ถึงไม้สูงใหญ่แข็งแรงก็จริง, แต่ไม่
 คีติง; รู้ว่าพายุมากก็เทไปกระพายุ, เมื่อไรพายุไป,
 ตัวก็ตั้งตรงห้อยได้ไม่เสีย. หย่าว่าแต่ไม้เนื้อ ถึงตัว
 เราก็ออย่างนี้, ถ้าจะทำอะไร, ก็แต่ใจซื่อซื่อ
 เอง, คีติงไปไม่ฟังผู้ใหญ่, ก็จำต้องเสียไป
 อย่างนี้." พี่น้องทั้งสองว่า พดางมาพดางก็
 พอลงที่ห้วย, จึงไปหาพ่อแม่, แพงก็เล่าให้พ่อแม่
 ฟังถึงเรื่องปะพายุแต่ไม้ สู้พายุไม่ได้, แดพี่เขาสู้

๒๗

แรงให้ฟังข้างไร. พ่อแม่จึงว่า, “ฟัง
นี้ไม่รู้อะไร,
พี่เข้แข็งแรงให้ฟังจงจำไว้.
เพียงเข้,
เขาอะไรเขาก็ควิครองรู้สิ่งดีสิ่งชั่ว,
ท้อไปข้างหน้าจะได้ดี.

มาตรา กัณ

สอน อ่าน บทที่ ๒๐

กั	กัณ	ขัน หมัน หวัน ชัณ กถัน ควัน
กา	กาน	บ้าน หลาน หวาน ถ้วน ขวาน
กิ	กิณ	ถิ่น สัน หมิ่น ชัณ กถิน ปถิน
กึ	กึณ	จัน บัน
กึ	กึณ	มัน ชัน ควัน
กึ	กึณ	ชัน ชัน หมิ่น กถิน ควัน ศถิน
กุน	กุน	ฝุ่น หนุ่น ชุ่น ถุ่น ฝน พวง
กูน	กูน	ปูน คุน หนูน

ตอน อ่าน บทที่ ๒๑

ทมิ, ชั้นใบนั้นของใคร?   อา, นั่นอะไรวาง
 อยู่ที่ชั้น?   อาแกช่วยกันทำงานจริงจัง.   ชั้นแรง
 นี้ทำไมมาแต่ไหน?   นี่ใครมาเอาชวานของเขา
 ไป?   ตากถัน,   ที่นาแกจะหว่านเข้าเมื่อไร?
 มะเขือชั้น ใบนี้ฉันดองกินดูข้างชั้นแท้แท้.   ทา,
 มากุริ,   ชั้นใบนี้ใหญ่จริง.   อาแกใช้ ให้เราไป
 ซื้อหมูฝั่วนำมาให้แก;   เราได้ ไปซื้อมาให้แกดู,
 แกว่าไม่แท้;   เราต้องเอาไปคืนเขา.   พินแต่มี
 ชั้นทำไมมาแต่ไหน?   ถ้าข้าเหล็กใช้,   ขอฉันให้
 ชั้นบ้าง,   จะได้หรีไม่?   ราคาเท่าไรฉันจะให้?

สอนอ่าน บทที่ ๑๒

แก้ง	แก๊ง	เห็น	เข็น	เต็น	เหม็น	เข้มน	เข้มน
แกง	แกน	เสน	เอน	เจน	เดน	เทณ	เกน
แก้ง	แก๊ง	แก้น	แก้ม	แก้น	แก้ง	แก้ง	แก้ง
แกง	แกน	แกน	แก้ง	แก้ง	แก้ง	แก้ง	แก้ง
กง	กน	ขน	บ่น	ท่น	ถ่น	ปน	ก่น
โกง	โกน	โยน	ไถ่น	ไถ่น	ไซถน	โกถน	
ก้อง	ก๊อ	ว๊อ	ว๊อ				
กอง	กอน	ขน	หมอน	ส่น	ว๊อ	กถน	

๗๒๒

ตอนอ่านบทที่ ๒๓

ตาสีขี้กษณะเป็นทีจริง. ไป, ทาอินไปชน
ของมาถงเรือ. แหวอนทองเหต็ดองที่แม่ฟ้าชี้มา,
วงดะท่าไร? นีแก่้นไม้ อะไรอาซา? ที่นี้
เหม็นคตั้นอะไร? คตั้นไต้ คตั้นพุงจริงจริง. เรือ
โคตงดำนี้ทาชี้มาท่าไร? นันเรือของใคร?
ขึ้นคั้งแห่ง หย่มน โคตง? เรือดำนี้รว, เราะจะ
ค้องเอาขึ้นยาใหม่. เสื่อหมอนมี, ไปเอามาบู
นอน. มะม่วงกระถ่อนนี้ทาชี้มาก็ไบไฟ? นัน
เคียงใครบ่นว่าอะไรหมู่ ไนห้อง?

๗๓

ตอนอ่านบทที่ ๒๔

ก้วง	ก้วง	
กวง	กวง	ส่วน อ้วน ข่มวน ฉนวน พวง
เกียง	เกียน	
เกียง	เกียน	เดียน เหวียน เต็มียน เกวียน
เกื่อง	เกือน	
เกื่อง	เกือน	เวือน เหมือน เขี่ยน เกิดือน
เกื่อง	เกือน	เงือน
เกอง	เกอน	เกอน เขอน เตอน เมอน เนอน
เกึ้ง	เก็น	เง็น
เกึ้ง	เก็น	เข็น เจริญ เขี่ยน เพ็็น เกว็น เจ็น

๓๐

ตอนอ่านบทที่ ๖๕

ข้าฯ, มาตุฯ, ถึงตัวนี้จริงจริง. ทาถนี้แกชิ่ง
 กระจไ, ไปชี้เอ ปรตาที่เป็นช่มอนมาได้. ทามี่,
 วานนี้แกไปตีอวนได้ ป่ตามากี่ตัว? เรือไครนี้
 ถ่านี้, ดูเหมือนกะเรือของ อาเราจริง? ทาถี่,
 นีแกชิ่งเกวียนจะไปช้ำไไหน? นีไคร, เขาถั่ง
 ที่ตุมาเปลี่ยนเขาถั่งที่ของเราไป? ที่เรือชนี่
 จะชัพตู่บ้างหรือไม้อา? เมื่อวันวานนี้มาแกให้
 เงินเราถั่งหนึ่ง; เราเอาเงินถั่งท่อมา, เต็น
 มาทางนไม่รู้อาเงินนนี่ไปหดนตงเสี่ยที่ไหน.

๗๕

ตอน อ่าน บท ที่ ๖๖

หนูพนพี่, หนูพูน้อง; พ่อเขาชื่อพ่อแพน,
แม่เขาชื่อแม่ปาน หนูพูนั่นเป็นคนดี, เชื้อ
ที่คำสั่งสอนผู้ใหญ๋; เวลาที่ยืนเดินนั่งนอน,
กิริยาท่าทางน่าดูจริง ๆ. หนูพูนั่นเป็นคนดี
ทัน; เวลาจะเดินก็วิ่งไปเดินไป, เวลา
จะนั่งก็นอนก็ไม่นั่งได้; เป็นคนหยุดข้างชน
ครัน ๆ; พ่อแพนแม่ปานสั่งสอนเท่าใดก็ไม่
เชื่อถึ. วันหนึ่งหนูพูน้องไปโดนชนน้ำกระเด็น,
แม่ปานแกก็เลยสั่งสอนไม่ให้วิ่งต่อไป, หนูพูน
ก็ว่า “ต่อไปจะไม่วิ่งละ.” หยุดมาตั้งห้าวัน,

แม่ปานไม่หยุ่, หนูพันเต็ม ๆ รำ ๆ เต็ม,
 ผุดไปผุดนี่มา, ตะปุกทำเข้าที่เท่า, ร้องให้
 โส ๆ! พ่อแพนแกไปๆ, เห็นกำเท่าร้องให้
 หยุ่, แกจิ้งไต่เอียงตุ๋ว่า “ทำไม่จิ้งร้อง
 ให้?” หนูพันว่า “ตะปุกทำเท่าฉัน.” “ทำ
 ไม่นั้นจิ้งทำเขา?” “ฉันไม่ทันเห็นมันจิ้งทำ
 เข้า.” “เออ! เพาะ เอ็งจิ้งเห็น, ไม่เด่นตี ๆ
 จิ้งเป็นตังนี้, ต่อไปจิ้งตังนี้หรือไม่? ถ้า
 เอ็งไม่จิ้งเข้าจะใส่ยาให้.” “พ่อ, ที่นี้ฉันไม่
 จิ้งละ.” พ่อแพนแกก็ใส่ยาให้. หยุ่ม

เดือนกว่า ๆ. หนูพินฉิ่งเดินที่ซานเวือน, กระจ
 ตานแผ่นหนึ่ง ชาวางไว้, หัวกระจตานยื่นเกิน
 พื้นไปในกิ่งวา; หนูพินฉิ่งขึ้นไปบนแผ่นกระจ
 ตานนั้น, จนถึงขั้วมันยื่นเกินพื้นไป หัว
 กระจตานเค็ดอนเอนลงดิน, กระจตานก็ไถ่ซอนลง
 ไป. หนูพินยังตัวไม่ทัน, ลงไปนอนอยู่ที่
 แผ่นดิน, ร้องครางฮือ ๆ? พ่อแพนแกถัดมันลง
 ไปดู, เห็นที่แขน, ที่สันหลัง, ที่ก้น, ที่สัน,
 เป็นแผลกว่าสี่ห้าแห่ง, แกจึงว่า “เห็นหรือยัง?
 มันจะฉิ่งเดินหรือ ไม่?” “มันเห็นละ, พ่อ,
 มันฉิ่งเดินดี ๆ ละ.” “จะเดินดี ๆ เหลืออัน

ใคร?” “ฉันเห็นหนูปูเขาไม่เป็นเหมือนฉัน,
 เพราะเขาเดินดี ๆ. ที่นี้ฉันจะเดินเหมือนหนู
 ปูนะ. ฉันเห็นว่าเดินไม่ดีจริงจัง. แต่วัน
 นี้ไปฉันไม่วิ่งเดินเป็นแน่.” พ่อแพนแก่เห็น
 หนูปูว่ามันคง แกก็ใส่ยาให้. แต่วันนั้น
 มา, หนูปูส่งวอนตัวไม่วิ่งเดิน, เดินเห็น
 ยืนนั่งนอน, ตูตี่ฉันเล่มออกไป จนเหมือนหนู
 ปูได้.

—————
 สอน อ่าน บท ที่ ๒๗

ตาแก่คนหนึ่งไปไหนไม่ได้, เขาใช้ ให้เสีย

เรือแลแต่เพียงหลาน.   วันหนึ่งหลานเดินไปปะ
 เสาเรือเข้าต้นหนึ่งเป็นเสาผูก,   จึงวิ่งมาหา
 ตา, ว่า “ตาจ๋า”   ฉันไปเห็นไม้เสาเรือเราผูก
 หูกต้นหนึ่ง,   จะหาไม้มาทำเสียบใหม่ไม่ได้
 หรือ?” ตาแก่ว่า “จะทำใหม่ก็ได้,   แต่ไม้
 เสาของเราไม่มี.”   หลานจึงว่า “ก็
 แต่ก่อน ๆ นั้นเขาไปหาเอาแต่ไหน,   จึงทำเป็น
 เรือขึ้นได้?”   ตาแก่จึงเล่าให้หลานฟัง,
 ว่า “ไม้เสาที่เราทำเรือผูกนี้,   เขาขึ้นมาแต่
 บ้างตุงสูง ๆ,   เป็นต้นไม้ หูกในป่า,   คนบ้าน
 ป่าเขาเข้าใจหา,   แลดูก็ไม่ต่าง ๆ จึงทำได้.   คน

ที่ทำเสานั้น, ครั้นถึงหน้าเตียงรัตนระตูปณ, เขา
 ก็ชวนกันขึ้นบ่า, หาไม้ทำเสาเรือน, โคน
 ต้นทิ้งไว้ ให้แห้ง; แดงนมมากองไว้ ที่ข้างที่ตั้ง
 โกลี ๆ แม่น้ำ. บางบ้านบางถิ่น, คนที่หา
 เสาเป็นแต่โคนทิ้งไว้ ในบ่า; มีพ่อค้าบ้าน
 โกลี ๆ ผิง. ไปซื้อแดงนมมาไว้ ที่ที่ตั้ง โกลี ๆ ผิง.
 ส่วนคนที่ค้าแพไม่เข้าใจหา, เพราะไม่ใช่คน
 บ้านบ่า; แลถ้าจะไปโคนเองตนเองต้อง
 แพงเอง, งานก็ปะปนกันค่อนข้างวุ่นเกินกำลัง
 ไป. เพราะฉะนั้น, จึงต้องซื้อเขาจนถึงบ่า
 บ้าง, ทรัพย์สินที่ทำบ้าง พอถึงหน้าน้ำ ก็

ทำไม้เสาให้เป็นแพ,   ต้องตงมาทางแม่น้ำ.
 ถ้าไม่ใช่หน้าน้ำ,   ก็ต้องตงมายังไม่ได้;   เพราะ
 ว่าเสานั้นเป็นของมีหูในน้ำที่กอนตุงๆ;   แต่
 ในลำคลองแม่น้ำข้างบ้านน้ำซึ่งเป็นทีดอนนั้น,   เป็น
 แม่น้ำลำคลองเขิน ๆ สูงขึ้นไป,   ไม่ใคร
 จะมีน้ำเหมือนที่ในแม่น้ำบ้านเรา.   น้ำในแม่น้ำ
 ของเขานี้,   ถ้าหน้าตงน้ำไหลมีหูเป็น
 ร่อง ๆ.   คนที่ไปเรือถ้าไม่รู้ร่องน้ำก็ไปไม่ได้.
 เพราะ เป็นเขินนี้,   คนที่ค้าแพสาเขาต้องรออยู่
 จนถึงหน้าน้ำ,   จึงได้ตงแพมาเมืองเรา
 นี้. ”   เมื่อหลานได้ธิดาแล้วจึงตงแพ

๙๒

เตาเรือนให้ฟังเช่นนั้น, จึงว่า “ตาข้างจ๋ามา
เตาโต ถวนถักจริง, ฉันไม่ต้องไปเห็นก็รู้ได้,
วันอื่นฉันขอฟังเรื่องอื่นต่อไป.”

ตอน อ่าน บทที่ ๖๘

หนูเหวนแชนอ่อนน้าบางชน, แม่เขาดีแม่
แม่น, หนูเหวนเป็นคนดี, เชื้อถักแม่แม่นสั่ง
สอนจริง ๆ, ฉันหนึ่งแม่ถักเพื่อนบ้านแม่แม่น,
มาหาแม่แม่นสนทนาถึงเรื่องทำไรไถนา. เมื่อ
แม่แม่นว่าพดิ่งไปคำหนึ่ง, หนูเหวนก็ว่า
ขึ้น ในระหว่างนั้น. ครั้นแม่ถักถนงเรือนไป,

แม่แค้นจึงว่า “ที่นี้ต่อไป, ถ้ายู๊ใหญ่สนทนา
กันถึงเรื่องอะไร ๆ หยุ๊, เจ้าหย่าว่าฉันไม่
ระหวาง, จะเป็นคนไม่ขำเกรงผู้ใหญ่, เขาจะ
ตีเทียบได้” หยุ๊มาลีหำฉน, แม่แม่นำมาหา
แม่แค้น, สนวนทงนากันถึงเรื่อง ไปตุงนที่บ้านแม่
ดิน, แม่แค้นจึงว่ากะทญแหวน, ว่า “ตุงน
ที่บ้านแม่ดินเป็นหย่างไรบ้าง?” ทญแหวน
ก็นั่งเสี่ย. แม่แค้นจึงว่า “ทำไม่จึงนั่งเสี่ย
เล่า?” ทญแหวนได้ ยินแม่แค้นว่าตงนนั้น,
จึงว่า “ฉันไม่เห็นนำตุงนำเด, เต็นเก้อ ๆ.”
แม่แค้นจึงไล่เตียงต่อไป. ทญแหวนก็เล่าไป

จนนั่งเรือ.   ครั้นแม่เฝ้าลงเรือนไป,   แม่
 แขนจึงว่า “เมื่อผู้ใหญ่ว่าอะไรกะเจ้า,   เจ้าจะว่า
 อะไรไปบ้างก็ได้.   เมื่อเขาได้เลี้ยงเจ้า,   เจ้า
 ต้องว่าไปบ้าง,   ถ้าเขาสนทนากันแต่คำพังผู้
 ใหญ่,   ไม่ได้สนทนากะเจ้า,   เจ้าจึงนิ่งเสีย,
 เพราะไม่เป็นธุระของเจ้า.”   ครั้นต่อมาสอง
 วัน,   แม่ก็ขึ้นมาหาแม่เป็น,   สนทนาถึง
 เรื่องไปตุแห่ที่บ้านใหม่.   แม่ก็ยื่นว่า “แหวน,
 ไปตุแห่ที่บ้านใหม่เห็นอะไรบ้าง?”   หนูแหวน
 ก็เล่าไปเหมือนกะที่ได้เห็น,   ครั้นนั่งลงแม่ก็ยื่น
 ก็ว่าให้เล่าต่อไป,   หนูแหวนก็เล่าไปจนถึง

เรื่องที่แม่เขียนไม่ได้อันทีจะให้เล่า, แม่เขียนก็
 ถึงทำให้ที่หนูแหวนๆ ก็ไม่ฟัง. ครั้นแม่ก็
 ลงกระโตกร้อนไป, แม่เขียนจึงว่า “ที่นี้ก็
 ไป, ถ้าผู้ใหญ่หรือใครๆ ก็ที่, ที่เป็นคนอื่น;
 เขาให้เจ้าเล่าอะไรให้เขาฟัง, หรือว่าอะไรจะ
 เจ้า, เจ้าก็ต้องเล่าให้เขาฟัง, แถวๆเขาไป
 บ้าง. แต่เรื่องที่เจ้าเล่าไปนั้น, บางทีก็จะ
 เป็นเรื่องที่ไม่น่าเล่า, หรือจะมีคำที่ไม่น่าว่าปน
 หยาบๆ, เจ้าจะไม่มีรู้ได้, ถ้าแม่ถึงตายเจ้า,
 เรื่องนั้นเจ้าอย่าพูดต่อไป.” แต่นั้นมา, ถ้าหนู
 แหวนจะสนทนากับใครๆ. ก็เสียดายแม่เขียน,

ถ้าแม่เป็นถั่งทาคู, ก็นั่งเดี่ยว; ถ้าแม่เป็นไม้ถั่ง
 ทา, ก็เล่าไปสนทนาไป; ถึงในระหว่างที่เล่า
 ที่สนทนาอยู่นั้น, ก็แตกแม่เป็นหยุดเสมอ ๆ,
 ในที่เขาเห็นว่าจะเป็นตัวอื่นหนึ่ง ๆ, ถ้าแม่
 เป็นถั่งทาคูที่เรื่องใด, ข้อใด, คำใด; เรื่องนั้น,
 ข้อนั้น, คำนั้น; เขาก็ไม่เล่าไม่ว่าต่อไป.
 ไซ้แต่เท่านั้น, ถึงเมื่อเขาจะทำอะไร ๆ ก็ดี, ก็
 ดูตาแม่เป็นก่อนเสมอไป, เว้นแต่แม่เป็นไม้
 หยุดในที่นั้น; ถึงหย่างนั้น, เขาก็แตกตาผู้ใหญ่
 อื่น ๆ, ที่เขาเห็นว่าจะสั่งสอนเขาได้. ถ้าไม่มี
 ผู้ใดทั้งสิ้น เขาจึงจะว่าจะทำแต่ลำพังเขา.

๙๗

มาตรากัม

สอน อ่าน บท ที่ ๖๙

กัม

กาม งาม ชาม หนาม งาม อร่าม ความ

กิม ชิม ริม ชิม หงิม ชิม กริม ปริม

กิม คิม จิม

กิม งาม ชิม ปริม ครัวม

กิม ชิม ติม ติม ปติม

กุ่ม ลุ่ม หลุ่ม หนุ่ม ชุ่ม คุ่ม ฤ่ม

กุ่ม ทุม บุ่ม ภูม ทุม ฟู่ม

เมื่อเวลานี้เขามีเกมมาถามหาตา. ตาซาทา,

นั่นขามไบนั่นของใคร? เมื่อเขานี้เกากินเข้า

ยังไม่ทันจะอิมตี้, แม่กิมแกมาชวนไปนาเสีย.

ที่ริมนาทามีมีบ่อน้ำใหญ่บ่อหนึ่ง, น้ำในบ่อนั้นใส

ดี. อ่า, เมื่อเขานี้เขาตั้งคิดว่ากระไรคิดดื่มไป?

นั่นเสียงใครบ่นพิมพ์พายุในห้องนี้? ตาหงิมมาขี้ม

คิมของเขาไป, ทำไมจึงไม่เอามาส่ง? เอ๊ะ!

ตาหงิมมาขี้มขี้มกริมหยู่ที่นี่, แกคดีใจอะไร

หรี? กุงกามกราม^{๕๕}มา, ว่าจะแกงกะปตา

หมอ. คัมมะราม^{๕๖}นั่นกูที่เหมือนจะโดน

๗๗

ตอนอ่าน บทที่ ๗๑

แก้ม	เซ้ม	เต็ม	เค็ม	แถม	เหม		
แกม	เอม	เปรม	เหม				
แก้ม	แคว้ม	แคว้ม					
แกม	แฉม	แถม	แรม	แหลม	แหยม	แกด้ม	
กม	ขม	ดม	ทม	ดม	ข่ม	ห่ม	กดม
โกม	โถม	โถม	โถม	โถม	โถม	โถม	โถม
ก้อม	ก้อม	ก้อม	ก้อม	ก้อม	ก้อม	ก้อม	ก้อม
กอม	หอม	ตอม	หลอม	ถ่ม	พ้อม		

๗๘

สอนอ่านบทที่ ๗๒

เข้มนั้นนี้เป็นพุ่มแดงงามดี.   อ่า,   เกาซะเอมนี้

อาได้ มาแต่ที่ไหน?   เราเดินไปที่ป่าแหมริมนา

น้า,   เราประูหตามตัวหนึ่ง.   โคมขของเรา

วางไว้ที่นี่,   ใครมาเอาไปข้างไหน?   เสียง

อะไร ไครมความ ในเรือนนี้?   เอ๊ะ! เจ้าหนูนี้เดิน

ที่อมที่อมมาทางนี้จะไปไหน?   ชนมปลากริม

นี้น้ำแกทำมา ให้เรากิน.   ยาต้มหม้อนี้เข้าอะไร

บ้าง?   ฉันทองกินดูซึ่งขมจริง.   ทนทางทาง

นี้เป็นหม้อเป็น โคนไปทั้งนี้.

๙๑

ตอนอ่านบทที่ ๙๓

กัวม							
กวม	บวม	นวม	รวม	หดวม	สววม	กวววม	
เกียม							
เกียม	เคียม	เขียม	เตียม	เตียม	เสียม	เทวียม	
เกียม							
เกียม	เคียม	เงียม	เหียม				
เกียม							
เกียม	เคียม	เจียม	เตียม	เตียม	เทียม		
เกียม							
เกียม	เคียม	เจียม	เคียม	เคียม	เคียม	เคียม	เคียม

ตอนอ่านบทที่ ๗๔

ตาทันแกเปนอะไร, เนื้อตัวรวมไปทั้งนี้? เรา

หาเสียมไม่ได้, ต้องเอาไม้มาเสียมใช้ต่าง

เสียม. ไต่เสียมนี้ ผมเขาทำตักว่า ไต่กะถม.

พรุ่งนี้เราจะไปเยี่ยมบ้านแกทันนา. ตาหมอต่อม

ถัด่วมยามาทางนี้, จะไปไหน? ตูซึ, ตาชม

ไปเฮาน้ำซุ่นเป็นตมมาใส่ตุมนี้ได้. เขาว่าเมื่อ

คืนนี้สูงเสียมตัวใหญ่มันเข้ากินไก่เขาที่บ้านโน้น.

เมื่อกลางวันวานอนเค็ดมไปครู่หนึ่ง, ต้นซุ่นให้

ครันตัวเหมือนกะจะเปนไซ้

๙๓

ตอนจบบทที่ ๗๕

เอี่ยม, อิ่ม, สองคนพี่น้อง, บ้านห้วยริมคดของนม
จีน. วันหนึ่งพี่สะใภ้ ชู่พริ้ม, เขาชวนไปดูโชน
ในเวลาดากลางคืน; พวกมันเดินไปเต่บ้าน, ถึงถ่มน
แห่งหนึ่ง; ริมถ่มนนั้นมีต้นไม้ใหญ่, ๆ, กิ่งใบ
ร่วมครึ้มบังแสงสว่างไม่เห็นอะไร; โคมไฟก็ไม่
มีไป. สามคนเดินไปพอดถึงสะพาน, ก็ข้าม
สะพานไปข้างโน้น. อิ่มได้ ยืนเคียงบนต้นไม้คัง
กว้าง ๆ ก็แหงนขึ้นไปดู, แลเห็นบนต้นไม้
ทะกุ่ม ๆ; อิ่มเป็นคนกลัวผีก็ ใจเตียวร้องขึ้นเสียงคัง
แลถ่มถงทั้งชน, เอี่ยมผู้ พี่สะพริ้มพี่สะใภ้ ก็

พุงอ้อมยื่นขึ้น, พ้ออ้อมดำขึ้นยิ่งร้องใหญ่, เขา
 มีกุมทูกุมตาเดียนเนิน. พิธองคนเขาจึงถามว่า
 “อะไร ! อ้อมเป็นอะไร ? ” อ้อมไม่ว่าอะไร
 ไม่ตีหมา, ใต้ แต่ร้องข่มไปไม่ได้ ความว่าเป็น
 อะไร; ทั้งสองคนก็เข้าอ้อมอ้อมพาไปบ้าน, ไป
 ส่งให้ ผู้ใหญ่; แต่เล่าให้ ฟังว่าอ้อมไปล้มตงที่ตะพาน
 ข้ามคลอง; พ่อแม่พี่น้องก็กุดมูมกันมาถามว่า
 อ้อมเป็นอะไร. อ้อมไม่ถึงก็ท้วงต้นนอนล้มตาหยุ่ง, ว่า
 อะไรไม่ได้. พ่อแม่เข้าใจว่าเป็นตมก็เอาพิม
 เสนยาตมมาให้ ตม; แก่ ไชกันไปที่ไม่ทุเลา
 ในคำวันนั้นก็เห็นใช้, เข้าปลาก็ไม่คืน. ใคร

จะถามจะว่าอะไรก็ไม่ได้ ความ,   นอนซุ่มหูกะที่.
 พ่อแม่เขาพากันกุ่มใจทั้งนั้น ;   เขาตุเขาเขียมเต
 พรีมว่า   “ทำไมพาน้องไปจึงไม่รู้ว่าเป็นอะไร.”
 เขียมพรีมก็พากันว่า   “เดินไปได้ ๆ เห็นแขนไปแขน
 มากี่ล้มลง,   ถามก็ไม่ได้ ความ,   ตุก็ไม่เห็นมีอะไร,
 “ไม่รู้ว่าเป็นอะไรได้”   แม้มกับแม่เขียมซึ่งเป็นบ้า
 เป็นน้ำจึงห้ามว่า   “อย่าทิ่มเถียงกันนะ,   เราพา
 กัน เขายาให้กินแต่เจ้าโตม ตาม ได้ ดูได้ ได้ ความ จะดี
 กว่า.”   จึงพากันไปให้กินยาแก้ ไข้ แต่ ซ่อน
 วอนถามหูกี่ยังไม่ ได้ ความ ;   ต่อรุ่งเช้าซุ่มได้
 ละครขึ้นมา   เห็น พ่อแม่ไป ตามจึงเตว่า   “เดี๋ยว

ฉันเดินไปที ๆ ได้ ยืนเสยงใครห่มตัวไม่ หยุ่ข้างบน
 จึงเห็นชั้นไปดูเห็นอะไรไม่รู้; ตาคะคุ่ม ๆ
 มัน โทเหมือนคน; ฉันเห็นว่าเด็กใจเสยง, พอก้มลงเห็น
 ตัวมัน โทเท่าพ้อม ตามลงมา, ฉันก็ล้มลง.” ดูซ่อม
 ยัวบ้านวมแก่จึงว่า “อะไร, ผีที่ไหน! มาจะไปดู
 ให้เห็นจริงเถอะ, แม่เดียม, ไปดูกัน, หยุ่ที่ไหน.”
 แยกก็ไปดูเห็นแต่ กิ่งไม้ ใหญ่เขาพันไว้; มันค้าง
 แขนงแกว่งไปแกว่งมาหยุ่นนั้น. ตาค่อมแกมา
 ถึงแก่ก็ร้องอึ่งว่า “พี่ไข่! กิ่งไม้แท้ ๆ. เขา
 พันค้างไว้ มันแขนงแกว่งหยุ่ ว่าเป็นผีเป็นนาง
 ไปได้ เขาจนเป็นไข่” แยกก็ดูเขาค่อม

อิ่มพอรู้ว่าไม่ใช่สิ่งที่ใจ,   ฝรั่งกินเข้าต้มกะ
 กะเทียมตองได้ เป็นขามใหญ่,   ไซ้ ก็ไม่เป็น.
 ทุยอ้อมแกจึ่งจุ่มอ้อมไปตุที่อ้อมลัม,   แกกชี้ให้
 ทุยว่า “ที่ได้ ยินเสียงมันกว้าง ๆ นั้น, คือถึงไม้
 มันแห้งมันแกว่งไปแกว่งมา,   มันก็ตั้ง; ที่นี้เห็น
 อะไรละก็ดูเสียก่อนว่าอะไรแน่,   หย่าเพื่อใจเสีย,
 ฝั่งที่ไหนมันมี”   ตั้งแต่นั้นมาอ้อมได้เห็น
 ได้ยินอะไรแกว่งกว้างก็ดูเสียก่อน,   รู้ได้ว่า
 ดิ่งนั้นสิ่งนี้ ไม่ใช่,   ก็ไม่กลัวผิดไป.

ตอนอ่านบทที่ ๗๑

วันหนึ่งเวด้าเข้า, หญิงสองคนพี่น้อง, ครั้น
 กิมเข้าอ้อม, ก็มานั่งหยู่ที่ริมระเบียงเรือน,
 หญิง คน น้อง เห็น ขุน นาง นิ่ง ก็นั่ง ร่วมหยู่บนแคร่ มีคน
 ห้ามเดินไปทางถนนหน้าบ้าน; จึงถามพี่, ว่า
 “ คน ที่ ห้าม แคร่ นั้น มีเท่า ภูเขา ก็มี พร้อม เหมือน กัน
 ทำไมจึงต้องห้ามแคร่ ให้เขาหนึ่ง; คนที่นั่งหยู่
 บนแคร่เขา ห้าม ไปนั้น เขาเป็น อย่างไร จึง ได้ เป็น
 ขุนนาง, จะไปไหนก็มีคนห้ามแคร่ ให้ นั่ง ไม่
 ต้องเดิน ?” หญิงผู้พี่จึงว่ากะน้อง, ว่า “นี่
 แน่แท้, คนที่เขาเป็นขุนนางนั้นเขาเป็นคนดี,

มีเงินทองเข้าของเครื่องใช้ต่าง ๆ; เพราะแต่
เต็มนี้เขาย่อมหมั่นเล่าเรียนวิชาต่อครู, หมั่น
ไปตามความที่แต่ชั่ว, จึงรู้วิชาทั้งปวงได้ดี.
คนที่ไม่มี ความหมั่น ไม่มีวิชาสิ่งไร, ได้แต่
นั่ง ๆ นอน ๆ, ตื่นนอนก็กิน, ไม่ได้ทำอะไร
ที่จะว่าเรียนวิชาความรู้ อะไรเช่นนี้, เมื่อนาน
ไปเบื้องหน้าก็ย่อมจะ เป็นคนจน; เพราะเงิน
ทองหาไม่มีใครได้, ถึงจะหาได้ บางทีต้อง
ใช้ ถ้าถึงแรงของตัว, ต้องบั่นไม้แฉกตามเสา
เป็นต้น. ส่วนคนที่มิวิชาอันนี้ถึงจะทำสิ่งไรก็
ไม่ต้องใช้ แรงเป็นกำลัง. คนเวลานี้ถึงจะเป็น

คน ใจ ก็มีความหมั่นเล่าเรียนวิชาต่าง ๆ ไว้
 ก็คงจะพ้นความ ใจ ไปได้แน่, ^๘เงินทองเข้า
 ของเครื่องใช้ เหล่านั้นคงจะมีมาเอง. ^๙นี่แต่เจ้า,
 คนที่ห้ามแคว้นนี้เป็นคนไม่มีความรู้วิชาสิ่งใด, เขา
 จึงใช้ห้ามแคว้นให้เขานิ่ง. ^{๑๐}นี่เล่น้อง, เจ้า
 หย่าตมหมั่นในการวิชาทั้งปวง. ^{๑๑}เจ้าจงหมั่นเล่า
 เรียนไว้ แต่ เมื่อยังยอม ๆ จึง จะดี. ^{๑๒}เพราะว่า
 เมื่อยอม ๆ ยัง ไม่มีฐานะที่จะทำมาหากิน. ^{๑๓}พอ
 มีช่องที่จะเล่าเรียนวิชาได้. ^{๑๔}จะนอนใจเสียว่า
 เมื่อใหญ่โตไปถึงจะเล่าเรียนนั้นไม่ดี, ^{๑๕}จะเป็น
 คน ใจ ไป. ^{๑๖}เพราะว่าเมื่อใหญ่โตเป็นเวทามี

พระที่จะทำมาหากิน, จะหาช่องเช่าเรียนไม่ได้.
ได้. เพราะหย่างนั้นจึงต้องเร่งเช่าเรียนเสีย
แต่เมื่อขยับยอม ๆ. ถ้าเร่งเช่าเรียนไว้ได้ที,
เมื่อใหญ่โตไปจะได้ ฟังวิชา ของ เขาไว้ เป็นเครื่องทำมา
หากินเลี้ยงตัวเราต่อไปภายหน้า.”

๓๐๒

มาตรา กย

สนชำนบทที่ ๗๗

กั๋ม	กั๋ย	เก็๋ม	เก็๋ย	กั๋วม	กั๋วย
กาม	กาย	เกม	เกย	กวม	กวย
กั้ม	กั๊ย	แก็๋ม	แก็๋ย	เก็๋ยม	เก็๋ยย
กั่ม	กั๊ย	แกม	เกย	เก็๋ยม	เก็๋ยย
กั๊ม	กั๊ย	กม	กั๊ย	เก็๋ยม	เก็๋ยย
กั้ม	กั๊ย	โก้ม	โกย	เก็๋ยม	เก็๋ยย
กุ่ม	กุย	กั๋วม	กั๋วย	เก็๋ยม	เก็๋ยย
กูม	กูย	กอม	กอย	เกอม	เกอย

ตอนอ่านบทที่ ๗๘

ส่าย คุย โหย ฉ้อย ถอย ถ้อย เข้อย เซอย

บ้าย ชุ่ย โยย ห้อย คอย ถ้อย เข้อย เคอย

หมาย หม้อย โภย ห้อย ้วย รวย เต้อย เข้อย

ส่วย สุ่ม โบาย ห้อย ้อย ห้อย เป้อย เหวอย

ช่วย ชุ่ม วย อ้อย น้อย หน้อย เว้อย เซ้อย

กลาย กล้วย ้อย ฝ้อย กถอย กรวย เม้อย เฝ้อย

ค้าย พ้อย ปรอย ้วย ค้อย ถ้อย เหน้อย เปรอย

พาย ฎอย โทย ทย ปร้อย ้วย เต้อย เนอย

ควาย ฎอย โทย ทย ้วย ้วย เป้อย เถอย

สอนอ่านบทที่ ๗๙

ชายของ   เตี้ยตาย   ฝ้ายตาย   ตาซ้าย   เข้าย้าย

คู้เขี้ยว   ร้องโอย   ร่วงโรย   ห้อยชม   หล่นผ้อย

ถอยน้ำ   น้าน้อย   ส่งส่วย   เย็นเขี้ยว   เมื่อยตัว

งูเลี้ยว   หลานเขย   หลายแห้ง   มุ่งหมาย   ธาร้าย

จำหน่าย   เกื่อนหงาย   กิ่งหย้อย   ไม้เหี่ยว

เงื่องหย้อย   หว้ายชม   ช่นายข้าง   ของถ้อย

ช้อยความ   ปลาส่วย   เกะส่มย   ส่วยส่วย

หวานอ้อย   ส่วงส่วย   สละส่วย   พระเขี้ยว

ชวนชวย   ปลากวาย   กล้วย   ข้างพวย

๓๐๕

ปดายไม้   คัด้ายกัน   โปวยทาน   เป้าช้อย
เสื่อครุย   กรวยกรวย   กะโจนผด้อย   น้ำกร้อย
หัตถดอย   คด้อยตาม   กรวยเซ็ง   ปลดอยปลด

ตอนอ่านบทที่ ๑๐

เรือแม่ค้าดำน้ำมีอะไรขายบ้าง?   คาคี, ฝ้า
แกหยหาได้ หรือยังเท่า?   เขาไปป่าไผ่, ปะ
กะต่ายตัวหนึ่ง.   นั้นใคร.   ดุย โคนนมาทะโกน
ถามทาคา?   ดาดังแกมาตั้ง,   จำเวลาบ่ายให้ ยาย
ไปหาแก.   ทาพตายเกอี่ความมาแต่นา.   เมื่อ
กั้นเราปงูหัดดมเด้อยมา.   ยาย,   ปลดกรวย

นี่แกงตู้ฉี่ไม่ดีหรือ ?   นี่ใครเขาอะไรไปผัดผ้อม
 มาทางนี้ ?   น้ำหน้ำนี้เค็มกรึขมกินไม่ได้
 กัด้วยน้ำจะจ้ำน้ำอาชื่อกี้ ไผไฟ ?   เกาส่าหว่ายนี้
 ใครไปเฮามา ?   บ้าแกทอนปลาว่าอ้อขอยจริง
 หน้ใคร,   วจึ๋นฮ้อยมาทางนี้ ?   หนูข้อยนั่งท่าทา
 ปรอย ๆ.   ปลาสร้อยว่ายน้ำมาดำ ๆ.   เขา
 หันกตอยแซ่หน้าไว้.   ปลัดอยปลาไปในน้ำ.   ทา
 เคยไปที่ไหนมาจนสาย ?   เขาจะสอยส้มลำไป
 ขายใคร ?   ขายพลอยเป็นช่างทำกรวย,   ทา
 เบ๊ะหมวยแกขายขนมถ้วย.   เขาขายเขาก้วย
 ที่หน้าโรงหอย.   ยาย,   หากะขายไปขายหรือ ?

๓๐๗
ถอนอ่านบทที่ ๙๑

กัษ		เกี่ย	เกี้ยว	กัษ	กัษ
กษ	กาว	เกย	เกว	กวย	กาว
กัษ	กัษ	แกี่ย	แกี้ยว	เกี่ย	เกี้ยว
กัษ	กัษ	แกย	แกว	เกี่ย	เกี้ยว
กัษ	กัษ	กัษ	กัษ	เกี่ย	เกี้ยว
กัษ	กัษ	โกย	โกว	เกี่ย	เกี้ยว
กษ	กษ	กัษ	กัษ	เกี่ย	เกี้ยว
กษ	กษ	กษ	กษ	เกี่ย	เกี้ยว

๑๐๘

ถณน่านบพทที่ ๗๒

ขาว	ทิว	เทว	แต้ว	เขี้ยว
กั้ว	ต๊ว	เฮ้ว	แต้ว	เตี้ยว
ขาว	ทิว	เร้ว	แก้ว	เที้ยว
กว่า	งัว	เดว	แต้ว	เตี้ยว
หนาว	จิว	เทว	แต้ว	เที้ยว
คราว	ทิว	เทว	แต้ว	เตี้ยว
กล่าว	ปลิว	เปว	แต้ว	เปี้ยว
ภาว	ทิว	เยว	แมว	เสี้ยว
ทาว	ฉิว	เม้ว	แก้ว	เคี้ยว

๓๐๗

ตอนก่อนบทที่ ๗๓

ผ้าขาว	ของขาว	บ้านขาว	ทวนสน
วงฉิว	ผู้เตี้ย	ฉิวเนื้อ	ผ้าเขียว
ค้ำเคี้ยว	หน้าเขียว	มาเร็ว	คุณเขี้ยว
น้ำเขียว	ตอยต๋อ	แถวเตี้ย	เทียวทก
สิ่งขจวน	ก้างเกิน	นิ้วมี	พายกัว
เสียงแจ้ว	ประเตี้ย	หน้าหนาว	เมาทิว
หืดตก	เข้าเหนียว	หนังเหนียว	มาเหมียว
คว่างหง่าง	ขาวครว	เขี้ยวทัง	เปลวไฟ
ผ้าปลิว	เปี้ยวหวาน	กตมเกตุยอ	เกี้ยวภราว
คลั่งแค้น	ป่าเปลี่ยว	นั่งเกรี้ยว	กถาวถัย

สอนอ่านบทที่ ๘๔

ไป, ทาทาไปหาขามาเร็วเร็ว. พายคิ้วนี้ของ

ทาชี้มาหรี ? ป้าแกชี้เข้าเหนี่ยวมาแต่นาส์ห้าถึง.

ตาแก่แกเลี้ยงแมวไว้ สี่ตัว. หย่าเหนี่ยวผ้า, ตา

แกจะดูเอา. อ่า, มะพร้าวอ่อนใบนี้ไม่มีเชื้อ.

ในป่าเปลี่ยวเดินคนเดียวน่ากลัวเสื่อ. ตาสีแก

ป็นป่าชันต้นไม้ คุคคืองมคิ้ว. อ่า, ไม้ไม่

ตะไรถอยคิ้วมากตางน้ำ ? ส้มเขียวหวานชี้มา

ห้าใบไฟ. มานั่งแก้วรอยใครเล่าขายตา ?

น้ำแก้วประตือขวแกะจะไปนา. ส้มใบนี้กิน

เบรี่ยวไม่อร่อย. เขาพายเรือยาวร้องเยอวเยื่อ.

๑๑๑

ตอนอานบทที่ ๘๕

กะต่ายตัวหนึ่งเลียขาเดินไม่ได้, นอนหยู่ใต้
ต้นไม้แห่งหนึ่ง. แปะตัวหนึ่งเลียขาเดินมา
เที่ยวหากินกะเพื่อน, หดงเพื่อนเดินไปใกล้
กะต่าย. กะต่ายเห็นแพะมาก็กลัว, จะวิ่ง
หนีก็ไม่ได้; พอแลไปเห็นแพะเลียขา, ก็
ดีใจหายกลัว; จึงตั้งทำท่าที่ตู่ขูไป, ว่า “นั่น
ใครจะมาหาที่ตายหรือ?” แปะได้ยืนตงนั่นก็
กลัว, จึงอ้อนวอนว่า “ขอหย่าขาให้ตาย
เดอย, ฉันทจะยอมเป็นข่า.” กะต่ายดีใจ
ให้ แปะเข้ามาใกล้, ก็ขึ้นขี่หลังแพะเข้าไป

๑๑๒

โน้มน้ำ.   มีแม่ข้างตัวหนึ่งเดินเขี้ยวหากินอยู่ใน
น้ำ;   ประเดี๋ยวเห็นเดือนจะกิน,   นางข้างก็
อุ้มควอนขอไปให้   ประเพื่อนฝูง,   พอได้ ตั้งเสีย
แล้วจะมาให้   เสือกิน;   เสือกี่ยอม.   นางข้าง
ก็เดินไปประกายซีแพะเดินมา;   นางข้างก็
เล่า ความดี เสือก จะ กิน ตัว แด่ ตัว ได้ ขอ ทูเถา เสือก มา ให้
ประกายฟัง.   ประกายก็ว่าจะช่วยข้างให้   พ้น
ความตาย;   ให้   ข้างไปนอนลงที่ไถต์ เสือก หู,
ข้างก็ไป.   ประกายก็ซีแพะตามไป;   ครั้น
ถึงที่ ไถต์ เสือก หู,   ข้างก็ถนอมทำที่คอย
เสือก;   ประกายก็ทำท่าเหมือนจะกินข้าง

๑๑๓

เดือนเฒ่าเห็นข้างนอน,   ก็เดินตรงมาจะกิน ;
พอแต่เห็นกะต่ายกินหยู่ก่อน,   เดือนก็กลัวไม่
กล้าจะกินข้างใต้.   กะต่ายเห็นเดือนกลัว,
ได้ทีก็ชี้พะไล,   เดือนจึงหนีไปจวนถ้ำแรง,   ก็
ลงนอนหยู่โคนต้นไม้,   ถึงเห็นเดือนมานอนหยู่
ก็เอากิ่งไม้ หักมา.   เดือนก็นอนขึ้นแต่เห็นถึง,
ก็เอาความที่ทวงหนีกะต่ายมาได้ ถึงฟัง.   ถึงจะ
ใครเห็นกะต่าย,   ก็ชวนเดือนมาดู.   เดือนไม่
ไว้ใจ,   กลัวว่าไปปะกะต่ายเข้า,   ถึงจะหนี
ขึ้นต้นไม้เสีย ;   เดือนจึงเอาหางของตัวเกี่ยวพัน
หางถึงเข้าให้แน่น,   แล้วยังให้ ถึงขึ้นหลังเดิน

๑๕

๑๑๔

มา ; มาประกายขึ้นเพื่อยืนขวางทางหยุด ;
กะท่ายแลไปเห็นถึงซึ่งหลังเตี้ยมา, หมายถึงเถื่อ
ไปเอาถึงมาตุ้, ที่คิมพะทังที่ตัวชี้ให้ ค้างได้.
เถื่อเห็นก็ถั่ว, พาถึงหนีไป. ถึงซึ่งหยุด
หลังเตี้ย, ตัวไประกึ่งไม้เข้า, ก็ถึงลงมา;
เถื่อก็วิ่งไป, ทางถึงพุ่มทางเถื่อหยุด, ถึงระชั้น
คนไม้ ก็ขึ้นไม่ได้, เถื่อพาถึงอุคร่าคนถึงตาย.

ตอนอ่านบทที่ ๑๖

ตาพลอยเป็นง่อยไปไหนไม่ได้, หยุดที่โรงขาว
แต่ตั้งหนึ่ง. แกมีหลานสาวยอม ๆ หยุดคนหนึ่งชื่อ

หนูแก้ว, ได้หาเข้าไปลาให้แก่นิน. แก่ง
 หยที่หน้าโรงขาว, ขอทานเขาเตียงว่างกาย.
 เข้าวินหนึ่ง, มีชายคนหนึ่งเดินไปที่หน้าโรงขาว
 นี้, ว่ากะตพดอย, ว่า “ที่บ้านนายจู้
 บ่ายวันนี้ เขาจะได้ ทานคนชะวางอยเบียดที่มีอายุ
 แก่กว่าเขา” ตพดอยตีใจหมายจะไป
 ก็ไปไม่ได้. ครั้นเวลาสาย ๆ หนอยนายกต้วย
 คนเดียวท้าวขอทานเขา, มาถึงที่ โรงนี้
 เข้า; ตพดอยก็เต้าให้ นายกต้วยฟัง, ว่า
 “ที่บ้านนายจู้เขาจะทำทานบ่ายวันนี้, ซัก
 หมายจะไปก็ไปไม่ได้.” นายกต้วยจึงว่า

“ลุง, ฉันต้องขอทานเตียงวางกายหยาบๆ เดี๋ยว;
 ความจนทำให้เสีจ้ำใจอย่างไร, ฉันก็รู้แล้ว;

ฉันจะพาลุงไปด้วยกันจะดี.” ตาพลอยว่า
 “เราจะไปกะเจ้าอย่างไรได้?” นายกตัญญู

ตา “ลุงขึ้นมาฉัน, ฉันจะพาไป.” ตา

พลอยกตัญญู, ขึ้นบนบ้านนายกตัญญูไป. ครั้น

ไปถึงบ้านนายจ้อย, ตัวนายกตัญญูก็นั่งหุ่ย

ประตูบ้าน, ตัวนายกตัญญูเห็นนายจ้อยแก่กว่าตัว,

จึงไม่ได้เข้าไปช่วย. นายจ้อยให้ท่านตาพลอย

แล้ว. ก็ให้หาตัวนายกตัญญูเข้าไปไต่ถาม, ว่า

“เป็นอะไรกะตาพลอย?” นายกตัญญูก็เล่า

๑๑๗

ให้ ฟังว่า “ฉันไม่ได้ เป็นอะไรกันเคย, เป็น
แต่เพื่อนคนจนด้วยกัน. วันนี้ฉันไปถึง โรงที่
ดูงพุดอยแหงอยู่; แก่เต่าว่าเวลาบ่ายวันนี้
จะให้ ท่านคนจนง่อยเปลี้ยเสียขา, แลที่อายุแก่
กว่าตัว; ฉันก็ชวนให้แกมา. แกว่าแกมา
ไม่ได้. ฉันเห็นว่าแกเป็นคนแก่ชะงา, ฉันก็
ให้แกขึ้นบำพามาจนถึงนี่.” นายจู้ได้ ฟังมี
ความเอ็นดู, ก็ให้ เงินแก่นายกด้วยถึงสี่เท่าที่ให้
ตาพุดอย. นายกด้วยก็พาตาพุดอยมาส่งถึงที่ตา
พุดอยอยู่. ความไม่ตรีช่วยชวนชวายแก่เพื่อน
กัน, เป็นที่ยินดีของผู้ ทมิ ใจนตังนี้.

๑๑๘

มาตรา กก กค กข

สอนอ่านบทที่ ๘๗

กะ	กั	กัต	กั
กา	กกา	กาค	กาข
กิ	กิก	กิต	กิบ
กี	กีก	กัต	กั
กึ	กึก	กึต	กึ
กุ	กุก	กุต	กุ
กู	กูก	กุต	กุ
เกะ	เก็	เก็	เก็

๓๑๙

เก	เกก	เกด	เกบ
กะ	แก้ก	แก้ด	แก้บ
แก	แกก	แกด	แกบ
โกะ	กก	กต	กบ
โก	โกก	โกด	โกบ
เกาะ	กือก	กือด	กือบ
กช	กชก	กชด	กชบ
กัวะ	กัวก	กัวด	กัวบ
กั	กวก	กวด	กวบ
เก็ยะ	เก็ยก	เก็ยด	เก็ยบ
เก็	เก็ยก	เก็ยด	เก็ยบ

๓๒๐

เกือะ	เกือก	เกือต	เกือบ
เกือ	เกือก	เกือต	เกือบ
เกือะ	เกือก	เกือต	เกือบ
เกือ	{ เกือก เกือ	{ เกือต เกือ	{ เกือบ เกือ

สอนอ่านบทที่ ๑๘

หัก ฝึก ฝึก สัก กัก จัก ตัก ตัก ไม้
หาก ฉาก ถาก จาก ถาก ปาก จิก ฉีก
ปัก ฝึก ตัก ตัก ไม้ สุก นุก จุก จุก
เท็ก แวก แล็ก แล็ก แจก ถก หก ตก
ตก กก ไวก ไวก ไวก หก จอก

๑๒๓

ชอก กชก บชก บวก เข็ชก เข็ชก เข็ช

สนน่านบทที่ ๑๑

ถักหมวม ฐัก ฐักน้ำ ถากหญัก กชจาก
ชักชอก ฐักชอก ฐักน้ำ ฐักชอก ฐักชอก
ไถ่ชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก
ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก
ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก
ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก
ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก ฐักชอก

๑๒

๑๒๒

เข้าตอก   เสื่ออก   เข้าชอก   ชอนตอก
ขามตัก   มะกอก   แดกไป   ไมบอก

สอนอ่านบทที่ ๙๐

พรุ่งนี้จะไปซื้อจากมางโรง.   มาตุ๋น,   มะกอก

ต้นนี้ตักจริง.   ฮาแตกถั่วรุกให้ให้ถานแตก   ขยาย

แตกฝากแล้วให้ ทาสีหุ้ม.   ไปถูกฝนที่ไหนมา

ผ้างเขี่ยก ?   น้ำในชั้นนั้นใครทำกระดอกละ ?

ต้นจากต้นนม ไผ่ออน.   กระเจ๊กงามานนี้ผู้ ไทมา

ทำแตก ?   ของตกล้ำดำหายังไม่ได้   ช้าง

เผือกตัวนี้ส่งมาจากจริง.   เรายะจั๊กตอกไว้มุง

๑๒๓

เว็ชเ็น.

อา, หุ่งเข็ยงไม่สุ่กอิ่กหรี?

สอ่ณอ่าณบทท่ ๙๑

ช้ก ท้ก น้ก พ้ก ฝ้ก ม้ก ด้ก

เท้ก เขก นก ช้ก วก ฐ้ก ช้ก

พุก ภู่ก ทุ่ก หนี่ก คี้ก ยี้ก ด้ก

ทาก ยาก ตาก ชี้ก ฟู่ก ฐก

แวก แยก ้งก ใ้ก โย่ก คอก

งอก ชอก นอก วก อก อก

พวก มวก วก เว็ยก เง็ยก เข็ยก

๑๒๔

เือก ๕   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

สอนอ่านบทที่ ๙๓

๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

๕   ๕   ๕   ๕   ๕
เือก   ๕   ๕   ๕   ๕   ๕

๑๒๕

มันเผือก นกเงือก เรือสวน เงินเทือก เข้าเปิดอก

สอนอ่านบทที่ ๙๓

นั่งพักพอหายเหนื่อย.   นกเขาชวาตัวนั้นชนิด.

กระรอกตัวนั้นมันกินมะพร้าวเขา.   ยายซา,

ตาแก้วร้องเรียก.   เขื่อกเส้นนั้นเขาผูกเรือไว้.

ไม ชักนี้มาให้ เขาเอามาแต่สวน.   เวลานั้น

เขาได้ควายมาเข้าคอก.   ทาซา,   เมื่อก็ดาว้อง

เรียกใคร?   นี้ใครเขาเข้ามาซุกไว้ ในซอกนี้?

เราเป็นผีที่ซอกของพอกยา.   ชูงทันนี้ช่วยกันตาก

ขึ้นเสี้ยที่.   ทำอะไรหยามักง่ายดูไม่ตี.   ฝน

หมื่นตฤกษุจริง.

ไปถึงสี่แยกพอฝนตก.

 สอนอาณบพที่ ๘๔

วันหนึ่งทางกัแก่นงจกตอกหยที่ประทุมบ้าน. หนุ

เอกหนุเด็กสองคนพี่น้องถูกทาสูก. เป็นเด็ก

รุนหม่ม, เต็มมาที่นนถมทางกั, ว่า “ท

จะทำอะไร?” ทางกัว่า “ตาจะมุงหลังคา

เรือน, ตายงให้เขาไปชี้จากหย, ถ้เรือจาก

เขามาถ้ง, เจ้าช่วยชนจากให้ ตาบั้งนะ?”

หนุเอกหนุเด็กว่า “ตาตนเองไม่ได้หรือ?”

ทางกัว่า “เวียงแวงตาไม่ค่อยจะมี; ถ้

๑๒๗

ตนเอง, ก็จะได้เที่ยวละเล็กละน้อย, เมื่อ
ไรจะได้ มุง, ตำบักน้ก.” หนูเอกหนูเล็ก
ว่า “ทาทะให้ชะไรฉัน?” ทังกกว่า “ถ้า
ช่วยทำงาน ให้แก่กันเองกันได้แล้ว, ก็ต้อง
เป็นที่รักแข่งกันเองกัน ; เจ้าออกปากสิ่งไร,
ทาทะให้ สิ่งนั้น. หนูเอกหนูเล็กว่า “ฉันขอ
ของที่ทาทักมาก ๆ.” ทังกกว่า “เออ, ทา
จะให้.” พอเรือที่ไปซื้อจากมาถึง, หนูเอก
หนูเล็กก็ช่วยขน. ครั้นตังกมุงหลังคาแล้ว,
หนูเอกหนูเล็กก็ไปขอสิ่งของตามที่ว่าไว้. ทา
งัก ก็ ให้ ทักม ปาก ใต้ แก่ หนูเอก หนูเล็ก คน ละ ชิ้น.

๑๒๙

เด็กสองคนนั้นจึงว่า “เนหรีเป็นของรักมากของ
ทท ?” ททก็ว่า “เมื่อกายยังหนุ่ม ๆ หน่อย ทท
ได้ ฟังปากไก่สองอันนี้, จึงได้ ได้ยงว่างกาย
มา, ททรักมากจึง ให้ แก่เจ้า.” เด็กสอง
คนนั้นถามว่า “ททไม่ได้หาเงินได้ ด้วยงานอื่น
ดอกหรือ ?” ททก็ว่า “ททเป็นเสี้ยนมาแต่
หนุ่มจนแก่, ไม่ได้ ฟังวิชาสิ่งอื่นเลย.” เด็ก
สองคนจึงว่า “ถ้าอย่างนั้น ฉันจะศึกษา, ฉัน
จะฝึกฝน, ตั้งแต่นี้ไปททช่วยสอนฉันได้หรือ
ไม่ ?” ททก็แก่ก็รับว่า “ได้, เจ้าอย่าเที่ยว
โกลกเถกไปนะ ?” ตั้งแต่นั้นมาเด็กสองคน

๑๒๙

นักเรียนฝึกฝนทุกวัน ๆ ; ทวงก็ขับออกทุก
วัน ๆ ; ไม่เข้าเด็กสองคนนั้นก็รู้ ต.เขียนดี,
ไปเป็นเสมียนได้ทั้งสองคน.

สอนอ่านบทที่ ๙๕

ช้ด	ถ้ด	เ้ด	เ้ด	ห้ด	ก้ด	จ้ด	ต้ด
ชาด	ถาด	เาด	เาด	หาด	ดาด	บาด	ตาด
ฉิด	หิด	ติด	ฉิด	ฉิด	กิด	คิด	หิด
ชุด	ชุด	ชุด	จุด	ชุด	หุด	บูด	เ้ด
เค็ด	แะด	แ่ด	แ่ด	แ่ด	แ่ด	ชด	ผด
สด	ไ้ด	ไ้ด	จอด	ปอด	หวด	ตอด	

๑๓๐

๓๓๐

ชวค ปวด เข็บต เบ็บต เต็บต เกิด

สอนอ่านบทที่ ๙๖

ผี้กเห็ด กำจัต ไม้ ตัก ผ่าขาด ชมผาด

ผักกาด กระจาด ต๋อติต ฐัดไฟ เบ็นหืด

ขาดหลุด คุตลาก จุกไฟ ชุกเรือ เข้าบุด

แกงเผ็ด แดกร้อน เรือนแฝด เบ็นผด โฉดเซด

จอกเรือ ชวดยา เบ็บตเส็บต ฟ้าเตอด เกิดความ

สอนอ่านบทที่ ๙๗

ไม้ ตักตั้นนึ่งของฮาแก.

กระจาด ไม้สีมีทา

๓๓๓

สถานี. ถ้าพื้นผืนนี้ผู้ใดมาทำชาติ? ชาว

แก้ว ไบนี่ใส่อะไร? อาเขาเรือมาจอดไว้ ทน.

ไม้ ชัดไฟถกนี้แยกกัน. เรือดำนั้นเขาชัดท

น้ำมันใหม่. คาคี, ไปตุ๊ก น้ำต้มไว้ เตือดหรือยัง?

เดินสะพานหย่าเบียดกันจะตกลง. มันนกนี้เขา

ชุดมาแต่มา. มากูซี. งูเลื้อยมาชัดหยูใต้ ถุน

นี้. ทาแกหัวชุดไว้จุดไฟ.

สอนอ่านบทที่ ๙๙

คัต มัต ชัต นัต พัต ทัต สัต วัต

วิต คิต ชิต ยิต เซ็ด ชุด มุต คุต

๑๓๒

พูด งด วด ชด มด ถด คด ทด

คาด มาด งาม ถาด วาด ชืด มืด วิต

ชืด มืด ชืด พุด โถด มอด ทอด รอด

รอด ยอด งอด ถวด งวด ทวด นวด ชวด

ยวด เยียด ชืด เลียด เช็ด เล็ด

ตอนอ่านบทที่ ๙๙

วัดแจ้ง วิ่งน้ำ ทดแทน แมงคุด ถ้างเข็ด

ยัดห่วง ความคิด งดไว้ ชดเชย คัดจ้าง

นัดหมาย ต้มต กัดทาน คดองดี ถดเดี่ยว

๑๓๓

เรือนวัด   เข็มชู   งงอด   หมอนวด   โตดโชน
คำพูด   ใ้   ค้ำมด   ใจชืด   เรือมาก
ควมอด   น้ก้มด   ทอดลมอ   สังกอด   ยัดเยียด
วาดเขียน   ยิงขวด   ปลาทยอด   บี้ชวด   ราวเร็ว

ตอนอ่านบทที่ ๑๐๐

จะไปไหนเรือรวต้องวัดน้ำ.   เต็กคนนั้นชน,
เขามดมีโยงไว้.   เรือมากถ้านั้นของเก.   ยัด
เรือไว้,   น้ำเซียวเรือจะถอยไป.   เรือกำปั่นลำ
นั้นทอดลมอหุ่ยกลางน้ำ.   คตองเด็กน้ตไป
ทางไหน?   น้ตเต็มนั้นตากแกช้มา.   แมงศุด

๓๓๔

๒๕๖๗ ไม่มียก.

คำมืดแล้วทำไมไม่พูด

ไฟ? ส้ม ไอศกรีมจืดชืดไม่น่ากิน.

หนทางนี้

ตกเดียว,

เดินลำบากจริง.

เร็วมาตเขาจอต

ไว้ในคตองถัด.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๑

หนูที่ตหนูเกิดสองคนพี่น้อง ;

หนูที่กว้างกาย

งตงาม. แต่ไม่มีความรู้สิ่งใด ;

หนูเกณนี้

กว้างกายไม่งตงาม, แต่มีความรู้ที่ ;

อ่านหนังสือ

ก็ชัดเจน,

วาดเขียนถึงตงาม,

ยังมีนั้น

ฝึกหัดวิชาความรู้เนื่อง ๆ .

วันหนึ่งหนูที่ขี้มหนู

๓๓๕

ตรงกระดกเงาที่แต่งตัว, แลเห็นร่างกายตัว
ห้อยในกระจากชัดเจน, จึงเรียกหนูกต, ว่า
“เกา ๆ, มานี่นะ.” หนูกตกำลังขึ้นเวด
ห้อย, เดินเข้าไปหาหนูกต. หนูกตพูดว่า
“มาขึ้นตรงนี่.” จับมีหนูกตยื่นก้นหันหน้า
ไปตรงกระจากเงา, แล้วทอดตาไปที่กระจาก,
ยิ้มแล้วก็หัวเราะ. หนูกตรู้ในที่, จึงออก
ไปให้ห่างแล้วว่า “พี่กตเดินเหมือนเด็กซัด ๆ ที่
เดียว.” หนูกตว่า “ตัวไม่งามมาก่อนขอต
เขาว่าเดินเหมือนเด็ก, ไครเขากตให้ดูแล้ว.”
หนูกตว่า “ดูถ่ายงามดีหรือมีความรู้ ต?” หนูก

๑๓๖

ที่ตึกนี้ขณเคย. หนูเกิดจึงว่า “ข้าเห็นตัว
ข้าไม่งาม, จึงได้ หักเขียนหนังสือ, แลวาก
เขียนลวดลาย, บั้นแวดบั้นข้าง, ไปตาม
ภาษาคนไม่งาม. ในวิชาเหล่านี้, ใครจะ
มาประกวดขอตัวมีกันก็ได้, หรือจะทอดอง
หย่างไรก็ตาม. นานไปคาดว่าคนงามจะ
อดจะขาดแคลนลง, จะอด ๑ แอด ๑ แก่คน
“ไม่งามกระมัง?” หนูก็ลดอายใจ, ตรง
ไปเทเบ็งออกจากชวตแล้วก็ผิดหน้า, พูดว่า
“ข้าทำอะไรไม่ได้, จะแต่งตัวไวให้ข
งาม.” พ่อรอดแม่ตซึ่งเป็นลุงเป็นป้าของ

๑๓๗

หนูที่คั่นหนูกัดก็หัวเราะ.   หนูที่คั่นก็ระย้าใจมาก
ขึ้น,   ตรงเข้าไปปีนประตูนอน.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๒

ขั้บ   ขั้บ   กั้บ   จั้บ   ตั้บ   ตั้บ   ขั้บ   ส่าบ   หาบ
ฉาบ   กาบ   ตาบ   ตาบ   ฉาบ   สิบ   จิบ   ทิบ
หึบ   จั้บ   กั้บ   ตั้บ   บั้บ   บั้บ   สั้บ   บุบ
นุ่บ   ลูบ   กูบ   เห็บ   เก็บ   เจ็บ   แหบ   แบบ
แฉบ   ขบ   กบ   จบ   ทบ   อบ   ไสบ   โยบ
สอบ   กอบ   จอบ   ตอบ   บอบ   ขอบ   บวบ
อบ   เดียบ   เกือบ   เียบ   เตียบ   เปียบ   เอียบ

๑๓๗

สอนอ่านบทที่ ๑๐๓

หาคอน กับเข้า ที่ฉาบ ไฟดับ ชับนก
กานกล้วย ผ่าดิบ อานน้ำ สืบเสาะ หีบผ้า
สูบบุหรี จีบผ้า กล้วยดิบ ไข่เจียว แบบแผน
โอบอ้อม จอบเสียม บอบซ้า โต้ตอบ โฉมฉาย
หอบหิ้ว แอบแฝง อิ่มเอิบ อับจน เป็บเซ้า

สอนอ่านบทที่ ๑๐๔

นั่นนกะไรจับหุ่ยที่ขอบหนอง? ผ่าดิบผืนน้ำ
แกช้มา. หีบใบนั้นใส่อะไรไว้? บ้าแกหาบ
ของมาแต่นา. เด็กคนนี้อายุไต่ กี่ขวบ?

๑๓๙

ชานาหน้าเข้าออกชั้นนก.   เวาแต่เห็นนกแก้ว

ตัวหนึ่งจับหยู่ที่กิ่งไม้.   คาอึ้งแกแบกจอบไป

นา.   ยายอึ้งแกเก็บลูกหว้ามาให้ เวา.   ตาม

เต็มนี้คนตี.   กบไล่ไม้ตัวนี้ไม่คม.

สอนอ่านบทที่ ๑๐๕

คั๊บ   ทั๊บ   นั๊บ   พั๊บ   ยั๊บ   วั๊บ   ถั๊บ   เย๊บ   คบ

ยิบ   ถิบ   ทุบ   ชุบ   สุบ   เต๊บ   ชบ   ทบ   พบ

คอบ   ทอบ   นอบ   วอบ   วั๊บ   ถั๊บ   จั๊บ   คั๊ม

คั๊บ   ลูบ   แคบ   เฟบ   แยบ   แตบ   งอบ

๑๕๐

ชอบ มชอบ ยชอบ วชอบ ดชอบ คชอบ กชอบ ขชอบ
จชอบ งชอบ เที่ยบ เวัยบ เดียบ เทียบ เน้น

สอนอ่านบทที่ ๑๐๖

แมลงทับ ช่อยยับ คับแค้น วัชรอง วัชรเค้น
ถั่มหอก เย็บผ้า เต็มมี สมทบ พบปะ
ถอยถิบ ทูตี่ เครื่องขุม คาบเกี่ยว ทางแคบ
พดูนาม สำนงอบ วาบริ่น ยอบแยบ แยบคาย
แถบถัน หน้ชบเซา คบหา รอบคอบ รวบรวม
ชอบพอ มชอบให้ ตักถอบ ชี้ควม เจริบเหงา
เทียบเคียง เวัยบวัยย เทียบทา ทำเวิบ เดียบเคียง

๑๔๑

ตอนอ่านบทที่ ๑๐๗

เด็กคนนั้นจับแมงตบไต่ตัวหนึ่ง.   ถาดเงินใบนี้

เขาชอบทอง.   มะพร้าวหัวทองนั้นใบไต่ กี่ร้อย?

เลือดตัวนั้นมีเขาเขี่ยตะเข็บดี.   พลูนาบนชาย

หาคะเท่ไร?   ตุ๊กตี, แมงตัวนั้นมันคาบเอา

ปลามากิน.   เวื่อปะทุนถ้านี้คับแคบไม่กว้าง

ขวาง.   บ้านนี้เงียบเหงา, เจ้าของไปไหน? เขา

ตีฉาบตั้งฉ่างฉ่าง.   กระจ่างพันพันเวียบร้อย

ดี.   แหวงวงนี้แม่มอบแก่เรา.   หนูเทียบ

ชอบกันกับหนูกับ.   เขาทำรวบ้านดูรอบคอบดี.

ใครมาแอบผ่าดูฟ้าแถบ?

๑๔๒

ตอนอ่านบทที่ ๑๐๘

วันหนึ่งหนูลงไปอาบน้ำกับตาแอม,   ทรงหน้า
บ้านตากอากาศ.   ครั้นไปถึงท่าน้ำ,   เห็นหนูขาบ
หนูอบ กับ เพื่อน กว่า สิบ คน ลง อาบ น้ำ หยุ ใน คลอง.
หนูลงที่นั่งอาบน้ำหยุกับตาแอมที่สะพานน้ำ.   หนู
ขาบ หนูอบ จึง ร้อง ชวน ให้ หนู ลง ไป ว่าย น้ำ เต็ม ใน
คลอง.   หนูบว่ายน้ำยังไม่ไต่,   หนูขาบ
กับเพื่อนเด็กด้วยกัน,   ก็ว่ายน้ำข้ามมาฟากข้าง
ตลิ่งที่หนูบนั่งอาบน้ำหยุ.   พวกเขาเด็กเหล่านั้น,
เมื่อว่ายน้ำมาถึงตลิ่งแล้ว,   ก็ไต่ไปแล้วก็ว่ายมา
ตามกระนองของตัว.   หนูบเห็นเด็กเหล่านั้น

๑๔๓

ว่ายนํ้าได้ คดองเคล็ดวี่, ตัววายไม่ได้, จึง

ได้ถามททา แอบ, ว่า “ทำไมเขาเหล่านั้นจึง

ว่ายนํ้าได้?” ททาแอบว่า “เพราะเขาตงนํ้า

เขาหัดว่านบ่อย ๆ นานเข้าจึงว่ายนํ้าได้.” หนู

ตอบว่า “ทำหย่างไรฉันจึงจะว่ายนํ้าได้เหมือนเขา

บ้าง?” ททาแอบว่า “เจ้าได้ตงนํ้าเมื่อใดก็

หัดไผ่, หัดว่านไปว่านมา, นานไปก็เข็น

ไปเอง.” ตั้งแต่นั้นมาหนูตบได้ตงอาบนํ้าที่

ไร, ก็หัดไผ่ไปไผ่มาของตัวเอง, ไม้ซ้า

ก็ว่ายนํ้าได้ ต่เหมือนเด็กเหล่านั้น.

๓๕๕

สอนอ่านบทที่ ๑๐๙

หนัก	หมัก	หลัก	หึงก	หยิก	หริก
หมึก	หยก	เหล็ก	หงอก	เห็งอก	โหนก
หนวก	หมก	หมาก	หมอก	หมวก	หยาก
หยวก	หยอก	หลาก	หลัก	เหล็ก	หลอก
แหวก	เหล็ก	หมุด	หมต	หยัด	หยุด
หยุด	หลุด	หวัด	หวิต	หนาด	หมาก
หนวด	หยาด	ไหมต	หมวด	เหมือด	หวาด
หวัด	หลอด	หวอด	หนับ	หนับ	หนุบ
หนับ	หมบ	หยับ	หยิบ	เหน็บ	แหนบ
หนวบ	หมอบ	หยาบ	เหยียบ	หลาบ	เหล็กบ

๑๔๕

สอนอ่านบทที่ ๑๑๐

มีหลัง	น้ำหนัก	ซอกหมึก	ข้างเขี้ยก
ไม้หลัง	ไร่เห็งอก	ทูนรถ	เข้าหมอก
หลังเตียง	ย้ายแหวก	หยุดพัก	เป็นหลัง
เสี้ยกหมาด	นกหวีด	กำหมัด	ทวนเควรา
ใบหมาด	หมดสิ้น	เมื่อคน	หอยทอด
เหนียวหนึบ	หุงหนึบ	หมอบคตาน	หีบขก
นอนหลับ	สำหรับ	ซัดหลาย	คำขยาบ

สอนอ่านบทที่ ๑๑๑

พระกวนเนียงทูลท้าวหมึกว่าไร? ฮานแก่ใช้หมกคอง

๑๔๖

๑๔๖

มาทำไม้ไฟ. หมวกใบนี้ของฮาเก นิ่งหยุด
พิภพหลายเหนื่อย. ห้าหกบาทค้ายต่อผู้ ใหญ่ดู
ไม้ดี. คนหูหนวกฟังอะไรไม่ได้ยิน. ตามแก่
แก๊งแหวนไปถนอมหวด. ไม้เหล็กเราขี้กไว้,
ใครมาถนอมเขาไปไหน ? งานหยิบหมวกใบนี้
ส่งมาก็. ฮาแก๊งเหล็กหมาดมาเจาะไม้. เนื้อ
คิมี่งานอนไม้ใครหัดบ. ไม้แก๊งท้ายหลุด
มาเขียนสำ. เขาไปหาใบหนาดมาทำยา.

ตอน อ่าน บท ที่ ๑๑๒

ตัดัก ฉัดาก ฉ่นาก เข่ยก ไซ่ยก ซ่ยอก

๑๔๗

ถัดถาก ถังถ ถัดถอก ถังถ ถังถ ถังถ

ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ

ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ

ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ

ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ

~~~~~
ถังถ ถังถ ถังถ

ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ

ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ

ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ

ถังถ ถังถ ถังถ ถังถ

๑๔๗

ชยามเวอ   ธิบศ   เชนศ   ติงเงยบ
บั้นแฉลบ   ติบเพา   นอนตบ   ติบย

ตอน บก ที่ ๑๑๔

ไซ่ ไม่นี่ มีเขาตักตักตี.   ติงเงยบ ในนี้ของ

ชามก.   ช, "ไปตักตักอะไรมาได้บ้าง ?

ตอนสั้นนี่มีส้มโออยู่ ภายนี้.   ติงเงยบ

ใบส้ตอกมาเป็นกลอง.   ตามันกซึบตักตักมา

ให้ช.   ตากตักตักมาว่าหว่าสิ่งไป.   ติงเงยบ

ได้ ของสองตามสิ่ง.   ติงเงยบ

ไซ่ช   เวอชุนตานี่มีชยบ.   ไม่นาย

๑๕๗

ข้างเรือหายไปในไหน ?

ไปที่ลาดพบคนตัดก.

สอน อ่าน บทที่ ๑๑๕

ฉลัก กลัก กวัก กวัก ปริก ปรง ปรุก

ชวาก ไฉฉก กวาก ไกรก เกรียก กตอก

ปลุก อดอก ปลอก ปลวก เป็ดอก แกวก

คัลก ควัก พริก พลิก เพรียก ควาก

ควาก ควก คตอก แควก พวาก ควอก

ชวัก ปลต เกต็ด กตต ปลัด ชาติ

กวาก เกตียก กววก กวาก บวค ไปรค

กวัก ปลอก คตาค เค็ด็ด คตอก พัด

๑๕๐

ขลุบ ขลุบ ขลุบ กวับ กถบ ปรับ
ขลุบ กวับ กถบ เกวียบ กถบ พถบ
ควอบ พรียบ ควบ แกถบ ควาบ ครวบ

ถอนข่านบทที่ ๑๑๖

ขวกไขว่ กวามี่ ขวากถนาม เข้าเป็ลือถัก
คนชวาท ยากวาท เกวียนกถาด ปัดดปลัด
เข้าเกวียบ ไห้ว่ควาบ ขลุบผ่า คิกรวบ
ตั้งเป็ลือ เป็ลือเข็มน เป็ลือใหม่ เกวียนชั่ง
น้ำกรวด กถคถถม กถคถถว่ง พัดคพวาท
พถบพถบ พถบค้ำ ควอบควว่ ควบถว่น

๓๕๑

เครื่องครัว   ตั้งเครื่อง   เพ็ดตเพ็ดน   ไบมะพลับ
โหวพริบ   ควบน้ำ   กตัมไป   กตบเก็ดอน

ตอนอ่านบทที่ ๑๓๗

นกละอองบินไขว่ห้อยในนา   เราพลัดพวากจาก
บ้านมานานแล้ว   ตาเคซี่เข้าเบ็ดอกมาสี่ห้า
เกวียน   เชือกเส้นนี้เขาชิงจันตั้งเครื่อง.   เด็ก
คนนี้เป็นหวัดต้องควากยา   เข้าเกรียบว่าเรา
ขี่มาห้าหกแผ่น.   เอมัดไปเกรียกไม้มาให้ ตา
สัททำซึก.   กตักยานี่ของตาแก่ใหญ่จริง.   ต้น
มะม่วงเขาปลูกไว้ ริมน้ำ.   ชุกหลุมไว้ทำไมไม่

๑๕๒

กตบเสี่ย ? หนูเวียนทำไมไม่กวาดเรือนเสี่ยให้
เก็บ ? เขาอนกกตั้งเกตุอกหยู่ในห้อง.

ตอน อ่าน บท ที่ ๑๑๘

นายแปลก, นายกตัต, นายกตบ, สามคน
พี่น้องเป็นลูกนายสัดตช่างสัดก. นายสัดตสอน
ให้ฝึกหัดวิชาสัดก; นายแปลกมีความหมั่น
มากตั้งหน้าทำ, ทำสิ่งหนึ่งได้ ดเดี่ยว, จึง
ทำสิ่งอื่นต่อไป. นายกตัตเป็นคนจับจด, ทำ
สิ่งหนึ่งไม่ทันจะแล้ว, ก็ไปทำสิ่งนั้น. นาย
กตบนั้นเป็นคนไม่มีความอดุสาหะ, เมื่อนายสัดก

๑๕๓

แก่ว่าถ้าวเฒ่า, ก็มันพิมพ์ไป, ว่า “เมื่อ
“ไรจะเป็น, ยากนัก ๆ” แก่นายลัดดักแกตีกหัด
ถูกหุ่ยหนึ่งกับหกเดือน. นายแปดคนเดียว
ทำอะไรไม่ได้ ตี; นายลัดดักทำได้ ๆ ปลา ๆ ตัก
แต่ทำอะไรได้; จะทำอะไรก็หัด ๆ แก่พอแล้ว
ไป; นายลัดดักทำอะไรไม่ได้ งานสิ่งหนึ่ง.
หุ่ยมาขึ้นหนึ่ง, นายลัดดักแกจึงเรียกนายลัดดัก
ถูกชายแก่ไปที่หน้าข้างแล้ว, แก่จึงชี้ ให้ นาย
ลัดดัก ดู ทะ ไทว่น้ำ ที่ฝั่ง ตึก ทรง หน้า ต่าง ออก ไป;
ถามว่า “ที่เขี้ยว ๆ หุ่ยที่ตรงนั้น, เจ้า
รู้หรือไม่ว่ามันอะไร? จงบอกให้ ฉันสิ.”

นายกลับว่า “ฉันไม่ทราบ นายสัจคิดว่า
 “มันเป็นต้นไม้ หย่างหนึ่ง, ซึ่งไม่มีตำกัน,
 แต่ก็จะทรงคุณแล้ว, ก็คล้ายกับจอกซึ่งเป็น
 ใบไม้.” นายกลับว่า “ฉันเห็นมันไม่เหมือน
 ที่ไม่เคย” นายสัจคิดว่า “พ่อว่าฉันนี่, เพราะ
 ที่มันเกิดขึ้นแตกตายไปคล้ายๆ กัน. เจ้ารู้หรือ
 “ไม่ว่ามันเกิดขึ้นหย่างไร?” นายกลับว่า “ฉัน
 “ไม่ทราบ.” นายสัจคิดว่า “เต็มเมื่อมันจะ
 เกิดขึ้น, เราเห็นกำแพงนั้นมันมีสีเขียว ๆ,
 ครั้นนานมาอีก, เราเห็นเป็นเม็ดตกลม ๆ เล็กๆ
 หย่างตะเข็บเขียวสดชื่นกว่าแต่ก่อน, ต่อมา,

๑๕๕

มันถึงออกมาขึ้น,   ฟ้าทากเป็นเมื่อดกตน ๆ
กลายเป็นเหมือนกำมะหยี่,   ต่อมา,

งอกงามหนักขึ้น.   โดดตกกันเป็นแผ่น ๆ,   แข็ง
ขึ้นกว่าแต่ก่อน,   ต่อมา,   มันก็แตกต่อกันออก

ไป,   ตูเกือบคล้ายกับ ไบฉักกูด,   ต่อมา,
มันถึงออกมาขึ้น ไปอีก,   จนดูคล้าย ไบฉักกูด,
แต่ต่อมากกว่า ไบฉักกูด.   ฝ่ายต้นไม้นี้ก็จอก

ขึ้น,   เต็มเมื่อมันจะเกิดขึ้น.   น้ำในบ่อก็
เกิดเป็นสีเขียวขึ้นก่อน,   แล้วจึงเกิดเป็นเมื่อด

กลม ๆ เต็ก ๆ อันละเอียดทำไร่ปลาตุก,   ศิษย์
นานมา,   ก็เกิดเป็นใบขึ้น,   เขาเรียกว่าแทน,

๑๕๖

ควีนานมา, ถึงตกใบมากชั้น, กลางเป็น
จอกหย่างเล็ก ๆ นิด ๆ ต่อมา, มันถึงออก
งามขึ้น, จนเป็นจอกใหญ่ ๆ เจ้า หะยัง,
ทันไม้เหล่านี้, เมื่อแรกเกิดขึ้นก็เป็นของเด็ก
จริง ๆ, แต่มันงอกงามแตกขึ้นโดยลำดับ,
จึงใหญ่โตได้ ถึงเพียงนี้. ถ้าเจ้าจะตั้งใจทำ,
หมั่นฝึกหัดวิชาตั้งทุกวันนี้ ๆ, ทำไมเจ้าจะทำ
ที่ไม่ได้, ของที่เจ้าทำจะงามตั้งขึ้นทุกวันนี้ ๆ,
เหมือนกะทันตะไคร่น้ำ ที่งอกงามขึ้นนั้นไม่ใช่
หรือ?” นายกลัมจึงว่า “โอ! จริงละพ่อ,
เต็มฉันไม่ได้คิดตั้งนอกลอ, ที่ฉันจะหมั่นทำ

๑๕๗

“ไม่เพิกเฉยละ” คือนี่มา, นายกลับก็หมั่น
ทำงาน, จนสลัดได้ ที่คล้ายมีนายแปลก.

สอนอ่านบทที่ ๑๑๙

ขั	หัก	ขัก	ขัก	ขั	ขั	ขัก
ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั
ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั
ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั
ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั
ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั
ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั	ขั

๑๕๘

สอน อ่าน บทที่ ๑๒๐

ซึกซึก หอบหัก หัวเราะกัก ใจตื่นตักตัก

วากฮัก อัดถัก อ้วนมกักกัก น้ำเขียวชวกัก

ฉับฉับ เสียงแจ๊ดแจ๊ด ร้องวัก ตีที่อก หุบตังฮัก

ถูกหมร้องฮัก หมูใหญ่ร้องฮักฮัก ตักกะตาฮักฮัก

เสียงแก๊ก ตังโก๊ก ร้องฮัก โท่กะตัก

เสียงร้องฮัก โท่เจียบ เดื่อร้องบีบเบียบ กบร้องฮักฮัก

สอน อ่าน บทที่ ๑๒๑

เสียงเรือกำปั่นเดินซึกซึกมาทรวงหน้าบ้าน. เวลา

กตางวันฝนตกซึกใหญ่. ในอกใจเราตื่นตักตัก

๑๕๙

ให้ นึกกดว. เป็น ไซ้หนักหอมหัก ๆ นากถัวตาย.

เด็กเด็กเดินทูปกันตงเสียงทูปทืบ. ถมพัดเวชน

ตมเอ๊ยต. คนฮวนฮักฮักนาออกใจ. เซ็นเวือ

ไนตมเดินปู้ตตูลงคตอง. หยจับแจงซีมา

แกงไม่นากิน. ไก่ฮักกันลมบดินผสมหยูกกับ

ดิน. ถูกไก่อรงไกรร้องจ๊วบจ๊วบหยูในถ้ำ?

เสียงร้องวัดทกใจอะไรกัน ? เสียงหัวเราะกัก

ขอมใจอะไร, ฮา? ไกรมาจับไก่อ, เสียงไก่อ

ร้องฮัก ๆ หยู่ ไก่อ๋ม ? นกกระต๊วร้องแก๊ก ๆ

ไม่น่าฟัง. นกขี้มันเห็ดองฮ่อนร้องแจตแจต.

เสียงหนร้องจ๊ิตจ๊ิตหยู่ที่ไหน ?

๑๖๐

สอนอ่านบทที่ ๑๒๒

มีเด็กคนหนึ่งเลี้ยงเป็ดไว้ตัวหนึ่ง, ไก่แจ้ตัว
หนึ่ง. ไก่นั้นเมื่อถึงกำหนดคราวที่จะขัน, ก็
ตีปีกขึ้น ๆ! แล้วขันเล็กซี้เล็กซี้! เจ้าของ
ไก่ ฟังเสียงก็ชอบใจ, เข้าอุ้มสุบค้ำเส้น.
เป็ดจะใคร่ให้ เจ้าของรักบ้าง; พอไต่ ยืนไก่
ขึ้น, เป็ดก็ตีปีกขึ้น ๆ! แล้วขันเสียง
ก้ำก้านก้ำก้าน! ไก่ไต่ ยืนที่รำคานหนัก.
เป็ดนั้นถ้าไต่ ยืนเสียง ไก่ขันทีไร, ก็ขันประชัน
แข่งทุก ๆ ครั้ง. ไก่ไม่หยอกไต่ ยืนเสียงเป็ด
ขึ้น. ก็ไม่ขัน. เป็ดเข้าใจว่าไก่ขันสู้ตัวไม่ได้,

ก็ทำเรื่องต่าง ๆ. ไก่จึงนึกแต่ในใจว่า
 “ถ้าเราอยู่ในบ้านนี้, เบ็ดก็จะชนกาม
 หย่างเรา; เราไม่พอใจพั้ง.” ไก่ก็หนีไปอยู่ที่
 อื่น. เมื่อนั้นครั้น ไก่ ไปแล้ว, ไม่มีผู้ ไทจะ
 ตอนคังให้ ชน. ก็ชนไม่ได้. เด็กผู้เจ้าของ
 ครั้นไคไม่แล้ว, จะใครได้ พังชน ก็จับเบ็ด
 ตัวนั้นมาให้ ชน, ก็ชนไม่ได้. เจ้าของกิต,
 แลจับคันคอบเบ็ดจนวนร้องไม่ออก. นายของเด็ก
 นั้นมาแต่มา, เห็นหลานกำลังคันคอบเบ็ดอยู่,
 จึงถามว่า “นี่เจ้าจะคันคอบเบ็ดมันเอาอะไร?”
 เด็กนั้นจึงบอกว่า “แต่ก่อนเมื่อไก่อยู่, ไก่

ชันชันมนที่ร้องชันบ้าง;   แต่เสียงที่มนร้องชัน
 นั้น,   ก็ชันไม่เหมือนไก่ตอก;   ถึงกระนั้น,
 ฉันทึ่หยากจะใคร่ฟังมันชันอีก;   เดียวมันไม่
 ชัน,   ฉันทึ่จึงคั้นคอมันให้ ชัน.”   ยายแกจึง
 ห้ามปรามสั่งสอนว่า   “หลานจะให้ เบ็ดชันมันจะ
 ชัน ได้ หรือ?   ยายได้ ยินแต่เขาพูดว่า   ‘ได้ยงเบ็ด
 ด้ยงไก่ไว้ไว้ ไก่กินไข่,   ด้ยงวัวด้ยงควายไว้ไว้
 งาน,   ที่เจ้าจะคั้นคอบีตให้ มันชันนั้น,
 มันชันไม่ได้ตอก;   หยาคั้นคอมันเดอย,   ปล่อย
 ววงมีด้ยงเถิด.”   หลานเมื่อได้ ยินยายห้าม
 ปรามดังนั้น,   ก็วางมีปล่อยเบ็ดชันนั้นไป.

๑๒๓

คัศลักต

มาตวากัน

สอนอ่านบทที่ ๑๒๓

คน กิน เข็น วัน หามู สุนู ชวัญ ชาญ

เชิญ บุญ คุณ สกุน การ คว เพ็ช เซมว

พล พาส บด ผด ทูต นิต มุต ทะมิพี

สอนอ่านบทที่ ๑๒๔

กินเข้า เข็นคำ ชำนาน สุนูหาย หัวหาญ

บานูชี มิ่งชวัญ ชำนาญ เขียวชาญ

ต่างผดาญ ชตเชิญ เจ้าคุณ คำโบราณ

๑๖๔

เมืองปราณ	ประมาณกว้างยาว	คนพิการ	
ทำการงาน	เมืองเขมร	ไม่ควรทำ	สมภาร
พากุพีพร	ไพร่พด	เกือกกุด	เมืองชดบุรี
พิศทุด	ตอกอุบด	วางวัด	ทำบดบ้าน
มุกนาย	มากมุด	การมงคด	คนพาด
โรงศาด	พวกพะหุด	ใจทมิฬ	ผาดไถนา

สอนอ่านบทที่ ๑๖๕

ที่บ้านนั้นเขาทำการอะไรกัน?   ที่นี้ประมาณดู
เนื้อมากกว่าหัวไร.   ทำหนังสือสัญญาให้   ไว้เป็น
สำคัญ.   คนผู้นั้นชำนาญในการช่าง.   คน

๑๖๕

พิการทำงานไม่แข็งแรง.   คนเชิญไยยากจน
ทนลำบาก.   มุตนายใช้บ่าวให้ทำงาน.   หมา
มะพร้าวชนมากองไว้มองมุต.   คุณย่าเท่านี้ทาน
ให้หัดงานฟัง.   ทามีไปเมืองเขาดนยังไม่มา.
นายให้รางวัลแก่บ่าวไพร่.   ซ่าโบราณห้ามว่า
หย่าคบพาด.   คนชาวบ้านเขาชวนกันไปทำบุญ.

ตัวตัก

มกตวา กัก กัด กั๊ กั๊

ต่อน่านบทที่ ๑๖๖

ศก   ศุก   สุก   นาค   เมฆ   นก   มุข   เสด

๑๖๖

ชก ฉาก เกียง กิ ทู เสรี โภช กฐ
อัฐ อัฐ ฉาด วด บท บาท วด โทษ
กบ ฉาบ ทับ คีบ ราบ บาป ชูป รูป ชีพ
ทัพ ภาพ ศพ ภาพ เสพ ตาก โทก

สอนอ่านบทที่ ๑๒๗

วันศุกร์ สุขสบาย เสว่าโศก พระยานาค ยาก
สามก หน้ามูข เวียนเดช เมฆหมอก เบี้ยอัฐ
แผ่นดินชู รังเกียง เก็งกาจ อำนาจ กิจการ
ส้มเต็ง ทรวงทวา ปีศาจ อารหาญ สมโทษ

๑๒๗

กฎหมาย คำพูด วิชาไฟ ขทกลอน บทบาท
พระบาท พยาบาท ของมืวด พระทรงเดช
บงกช ปรางกู บ้าขี้ขี้ ประติฐู ประเสริฐู
พระโอรุ สังกะท สุภคต วัณพุท คำส่บด
สามารถ พระโอรุท โอวาท ทำโทษ
ทศเหนือใต้ ประเทศราช ตรีสัประภาษ พระโอรุท
สังเขป เทียนรูป สิ้นชีพ ทวีป แดศพ
รูปภพ ใต้ถาก กองทัพ มณฑพ เจ้าจอมภพ

สอนอ่านบท ที่ ๑๒๗

ที่หน้ามูรปลุกต้นไม้ ไว้ให้ตายต้นไม้

เขาเล่าว่า

๑๖๗

พระยานาคหยู่ในถ้ำ. หยู่ที่นี้เป็นสุขสบายหรือยาย
ขา? เด็กคนนั้นรู้เลขคิดหน้าไม้ได้ถูกต้อง.
กตัญญูมาห้าห้าห้าห้าห้า. สิ่งของนี้ตรวจดูให้ตรงกับ
บาญชี. ทาตบแกชักรไปรับนาย. สัมผัสนี้มีรส
เปรี้ยวมากกว่าหวาน. ทำกรงานหย่าศึกครั้งเกี่ยว
กัน. รูปภาพตัวนี้มีเขาเขื่อนที. วันนี้มีตาง,
จับตางได้ห้าแพร. คนโตหนักมีกตัญญู.

ตอนอ่าน บท ที่ ๑๖๗

คำต้องอ่านเสียงตัวสะกดด้วย

กตัญญู ชดชวร ผดไม้ ชนนี้ เจรจา กรมการ

๑๖๙

พราหมณ์ เมฆดา มัชฌิม พิจารณา เทศนา
วิสัยนา นพแก้ว ราชยาน อธิยาไศย ปัฐพี
ปราวณา นุชบา ชวาธนา โภชนาหาร คชสาร
วิคมี อาทม วิชกาล วิคมนา ออพีศ ปาวีส เวธเมถ

สธอนอ่าน บทที่ ๑๓๐

ศิวหนังสือที่มีไม้ ทณทชาฏ ษุข้างบนไม้ธาน

พระสงฆ์ หอยสังข์ ประสงค์ พระองค์
บัลลังก์ สงกรานต์ พระหัตถ์ พระศุคนธ์
เมืองนนท์ นพรัตน์ ปรบักษ์ มนุษย์ พยัคฆ์
บริสุทธิ เสนาสน์ หนังสือพิมพ์ พระชนม์

๒๒๒

๑๗๐

พระเจ้าชัย   พระคัมภีร์   หมู่สัตว์   พระทนต์

สอนอ่านบทที่ ๑๓๑

พระชาติที่ยิ่งทรงกลตมีวัคมีต่าง ๆ.   อารามนา

พระสงฆ์มาศวตมนต์เย็น.   พระสงฆ์เทศนา

วิสัยนาเรื่องชาฎก   เจริญอภัยคำหยาบ

กาย.   ลูกขุนพิจารณาความตามคำ โจทย์

จำเลย.   กรมการหัวเมืองมีบอกมายังกรม

มหาดไทย.   ใต้ นิมนต์พระสงฆ์มาเทศนาวันละ

ห้ากัณฑ์   วันสังกรานต์ชาวบ้านเขาทำบุญ.

บุทศคทำบุญยอมปราถนาผล   หนทางสาย

๑๗๑

นี้ยาวสิบเก้า ไชนี่   ตาแกชี่นาพิทาปวีร์สมา
สองเวื่อน.   เวื่อนเมตสำหรับรับข้างส่งทาง ไก่ดัด
ไกด.   จะไปขอพฟี่คเมือไร ?

สอานบหนที่ ๑๓๒

สระ ฤ ฤา ฤ ภา

ฤ อ่านเหมือน วิ ปฤชฎางค์ กฤษณะ ปฤชณา

ฤทธิ์เดช ทฤษตี คำฤษณา

ฤ อ่านเหมือน วี พฤษา ประพฤตี พฤษภ

คฤกครวิน

ฤ อ่านเหมือน วี ฤษี   ฤามินั้น

๑๖๒

ฤา อ่านเหมือน เวช ฤษ
ฤา อ่านเหมือน ดี ระฤก ฤชิ่ง
ฤา อ่านเหมือน ดี ฤชา เต่าฤา

ตอนอ่านบทที่ ๑๓๓

มีชายผู้หนึ่งซึ่งเป็นคนมีทรัพย์เงินทอง, ผู้
คนบ่าวไพร่มาก; มีบ้านเรือนที่ใหญ่ใหญ่โตกว้าง
ขวาง. ชายผู้นั้นชอบทำสวนปลูกต้นไม้ ดอก,
ไม้ ใบต่าง ๆ; แด่เลี้ยงนกไว้ หหลายหย่าง, หหลาย
พรรณ. เวลาเย็นตงมาเที่ยวดูนก, ดูต้นไม้
เดินอยู่ในส่วน; ได้ยินนกที่เลี้ยงไว้ร้อง, แด่

๑๗๓

พูดเสียงต่ำ ๆ ถิ่นตามภาษานก,   ก็หยุดฟังนั่ง
เห็นตามส่นบายใจหุ่ยในสวน.   นกเคี้ยงอีกตัว
หนึ่งเขาเอามาให้,   แต่เจ้าของไม่ใคร่จะชอบ
ใจ;   ให้ บ้าเอาไปเลี้ยงไว้ อัด ๆ หยาก ๆ   ได้
ทรงขังทั้งไว้   ตรึงหน้าต่างเรือนเล็กในสวน.   นก
เคี้ยงตัวนั้นได้   ยินคนพูดจากันหุ่ยเป็นนิตย,   แด
บางที   ก็ มี ผู้ ไปสอน ให้ พูด ภาษา คน หุ่ย   เนื่อง ๆ;
นกเคี้ยงตัวนั้นจำภาษาคนได้,   ก็พูดไปตามคำ
ที่เขาสอนหุ่ย   เสมอ.   ครั้นเจ้าของคนนั้นเดินเที่ยว
ชมนก,   ชมต้นไม้   ไปไกล   จะถึงเรือนเล็กใน
สวน;   ได้ ยินเลี้ยงนกเคี้ยงตัวนั้นพูดภาษาคนได้,

๑๗๔

ก็มีใจรักชอบมากขึ้น,   ก็ให้บ่าวยกกรงไปตั้ง
ไว้บนเรือนที่ตัวอยู่;   เคียงคู่มิให้อุตหยากเหมือน
แต่ก่อน.   ฉันทิ้งเจ้าของมีที่ไป,   พาผู้คนมาว
ไพร่ไปเป็นอันมาก,   บ้านเรือนไม่มีคนอยู่.   คน
บ้าน ไกล เคียงกัน,   ที่เป็นคนพาดเศยถักเข้าของ
เขา,   รู้ว่าบ้านนั้นไม่มีคนอยู่ เรือน,   ก็ขึ้นไปจะ
ลักเอาของ,   พอได้ ยืนเคียงนกพุดขึ้น;   คนผู้ที่จะ
มาลักของนั้นสำคัญว่าคนอยู่ บนเรือน,   ก็หนีไป.

—————
สตอนอ่านบทที่ ๑๓๔

ตัว ร สกคไม่ มีตัว อ ต้องอ่านเหมือนกับมีตัว อ

๑๗๕

เข็นค้ำ พร อ่านจำ พจน เป็นต้น

ชวยพร สไมสร พถกกร บทกร กฤษกร

ทศอุตร พวงนกร ถาวร พระกร ธุนทร

ร่างกร บังชร อรชร ชโลธร สิงชร

มังกร กิทร วานร อัสกร อักษร ชากร

สนพัสสร มารทร อุทาหรณ์ มุตปรกรณ์

ปฏิสังขรณ์ ความอุทธรณ์ อลงกรณ์ ชากรณ์

สอนอ่านบทที่ ๑๓๕

ทาคีชีนมาตุคุณ.

นายชากกรนำเงินมาส่งคั้ง.

๑๗๖

ตาแก่เก็บเกสรบัวมาต้มยา. ทายกช่วยกัน
ปฏิบัติสังฆกรรมพระอาราม. จินใช้ธงรูปมังกร.
ความผ่ายจำเลยศุภรชนน์ ใจหทัย. ผู้ใหญ่ให้ คัดให้ พร
แก่ลูกหลาน. เขาที่พระบาทมีเจ้าชู้กินรว.

สอน อ่าน บทที่ ๑๓๖

คำไม้ ไม้ตายมีตัว ย อ่านสำเนียงเหมือนกับไม้ตาย.

ที่ไม้มีตัว ย เช่นคำว่า

ไวย ไทย ไฉย ไถย ไศย ไตย

ไวย ไผย ไภย ไชย ไทย ไนย

ไวย ไภษย ไภย ไสภย ไศภย ไทภย

๑๗๗

สอนอ่าน บทที่ ๑๓๗

ไชยชนะ เมืองไทย เกร็ญไวย พวงมาไย
ฮาไย วิไย เมไย วิไย อะสงไย
โรคไย อูปไย ชีพทักไย อรไย
มหาดไทย พระฤไทย มโนไย พนาไย
ชลาไย อาหิตยอไทย ชลไย พิราไย
ฮาไย ถินไย กตไย สงไย วินิจไย
บัจจุสไย มารยาธาไย อัยยาไย
อธิปไย โรคไยชย พลไย

สอนอ่านบทที่ ๑๓๘

มีไชยชนะแก่ข้าศึก. ขี้พวงมาไยมาห้ำพวง.

๑๗๘

คนมาเอาไศยหู่ที่บ้าน. ผู้ใหญ่อวยไชยให้
พรแก่ลูกหลาน. คนแก่โรคโรยมักเบียดเบียน.
หย่าเป็น คนเจ้า มาร ยา ตา ไถย เต็กหมั้น
เวียนหนังสือไทย. คนมีอัยยาไศยเวียนร้อย.
คำเซว่า ข้าสงไศย ยังไม่เชื่อ. นับอะไรไมใคร
ถึงอะสงไชย.

สอน ชำน บท ที่ ๑๓๗

สระไอ สระเอา มีตัวสกัด ต้องอ่านเป็นเสียง
สกัดได้ เหมือนกับคำอื่น ๆ ด้วย
ท้อไต้ป มั่นไต้ม. หนังสือพิมพ์ซึ่งบางกอกไต้ม.

๑๗๙

ไถฟอินช้วน. ทองปานต์. น้ำหนักเฮานส์ ๑.

ตอนอ่านบทที่ ๑๕๐

ตัว ร ถัก ๒๖ ตัว รร ตั้งนี้ ... เรียกว่า ร หัน

อ่านเหมือนไม้ ๕๖ สรร ข่านจำ สิ้น เป็นหัน

เลือกสรร กรรแสง บรรหาร บรรบ บรรดา

บรรยาย บรรตี บรรแดง พรรษา อรรรนพ

พระขรรค์ สักรรค์ ยักรรณั นิวพรรณั

เมื่องสุพรรณั มีกรรภั ใจระกรรจั ทศกรรฐั

สุบรรณั พรกรรณั สุวรรณั บรรณาการ

๑๘๑

ทองรูปพรรณน้^{๗๔}มาก   คนทำบุญปราศนาไป
สวรรค์.   คนหนุ่มกำลังจะ^{๗๕}จร.   ฤๅษีเอาไสย
หู่^{๗๖}ในบรรณศา^{๗๗}ดา.   หย่า^{๗๘}กั^{๗๙}ชกรวม^{๘๐}กั^{๘๑}อ^{๘๒}เว^{๘๓}ร^{๘๔}แ^{๘๕}กั^{๘๖}น.

สอน ข่าน บทที่ ๑๘๒

คำสระ อี ไม่^{๘๗}มี^{๘๘}ตัว^{๘๙}ลัก^{๙๐}ก^{๙๑}ต^{๙๒} ต้อง^{๙๓}มี^{๙๔}ตัว^{๙๕} อ หู่^{๙๖} ท้าย^{๙๗} เพื่อ^{๙๘}
จะ^{๙๙}ให้^{๑๐๐} เห็น^{๑๐๑}ถนัด^{๑๐๒} จาก^{๑๐๓}สระ^{๑๐๔}อ^{๑๐๕}ี^{๑๐๖} เห็น^{๑๐๗}คำ^{๑๐๘}

คือ   ถือ   มื่อ   ชือ   ชือ   ถือ   ถือ

มื่อ   ปือ   หือ   ตือ   รือ   เป็น^{๑๐๙}ต้น^{๑๑๐}

คำ   หย่า   หู่   หย่าง   หยาก & คำ^{๑๑๑}นี้^{๑๑๒}

๑๘๒

ใช้ตัว อ นำได้เหมือนกัน ก็คือ ช่า อ๋อ
อย่าง อยาก กิ่งนี้ อ่านเหมือน ท นำ
คำตัว ท ถ้ากับตัว ร อ่านเหมือนตัว ช หลายคำ
คือ ไทรม ทวาย ทวาม ทวาม ทรง
ทรวง ทวุด ทวัพย์ อินทรีย์ เป็นต้น

ตอน อ่าน บท ที่ ๑๙๓

คานากับคานิน, บ้านแกชยุมิระเด; แกเป็นเพื่อน
กัน, แกเคยไปหาปลาตามชายทะเลด้วยกันเสมอ แต่
หาปลาได้ น้อยไม่พอกิน, ถ้าวันไรใครหาได้มาก

๓๘๓

คนนั้นก็ได้อ้อม, ถ้าได้น้อยก็กินไม่คุ้ม.
อยู่มาวันหนึ่งเมื่อถึงเวลาจะไปหาปลา, ตานาจึง
พูดกับตาอินว่า “เพื่อนเอ๋ยเพื่อน, ธรรมดา
เคยนั้นเราเล็กเล็กเถิด; เรามาตั้งญักกันเสียใหม่
จะดีกว่า, คือถึงเวลาจะไปหาปลาเมื่อไรก็ให้
แยกทางกันเถิด, ว่าใครชอบจะไปทางเหนือทาง
ใต้ หรือทางน้ำลึกน้ำตื้นอย่างไรก็ตามใจ, แล้วแต่
จะตกลงกันเมื่อเวลาที่จะไป, ถ้าได้ปลามาแล้วก็
มาแบ่งกัน.” ตาอินก็เห็นชอบด้วยจึงว่า “ดีแล้ว
ที่แกว่านี้เป็นอย่างชอบใจเราที่สุด.” เมื่อตานาจับ
ตาอินพูดกันตกลงแล้ว, ตาอินชอบไปหาทางน้ำ

ตื่นมาก็ไปหาตามชายหาดทรายแต่ในคลอง. ตา
 นาแกก็ไปเที่ยวหาที่ทะเลน้ำลึก ๆ; หาไป ๆ แกก็เอา
 ส่วิ่งซ้อนได้ปลาฉลามใหญ่ ตัวหนึ่ง แล้วแกก็พา มาบ้าน.
 ฝ่าย ทาอินไปหา วันยังค่ำ ไม่ได้ ปลา เลย สักตัว เดียว,
 พอเวลาเย็นก็กลับบ้าน. ทานานั่งคอยอยู่พอเห็น
 ทาอินกลับมาเมื่อเพล่า; จึงแกดังถามว่า “เพื่อนได้
 ปลาที่ตัว?” ทาอินจึงว่า “เราไปวันนี้ไม่ได้ปลา
 เลย;” ทานาหัวเราะแล้วจึงว่า “แกเต็มทีนี่, ไป
 ทั้งวันจะเอาปลาสักตัวเดียวก็ไม่ได้, เราไปครูเดียวได้
 ปลาฉลามมาตัวหนึ่งใหญ่สะบัด. ปลาตัวนี้เราจะให้
 แกครึ่งหนึ่ง; แต่เราจะเอาข้างหัว, แกต้องเอาข้าง-

๑๗๕

หง. พอดทราบว่าเท่านั้น ทาอินก็โกรธจึงว่า
“เราจะเอาข้างหัว แยกเอาข้างหางบ้างเป็นไร?” ตา
นาจึงว่า “เราเป็นผู้หามาได้ เราจึงจะเอาข้างหัว,
แยกหาไม่ได้ เราจะให้ข้างหาง, ว่าอย่างนี้จะถูกหรือ
ผิด?” ตาอินจึงว่า “แกว่าอย่างนั้นก็จริงอยู่, แต่
เต็มทำไม่แกจึงไม่พูดอย่างนี้, เป็นแต่สัญญา
กันว่าหามาได้ แล้วก็นินด้วยกันเท่านั้น, ที่เมื่อ
ได้ ปะจามาแล้วจะมากกว่าคนนั้นได้ข้างหัว, คนนี้
ได้ข้างหาง อย่างนั้นอย่างนี้ ไม่ยอม” ตานา
กับตาอิน ได้เถียงกันไปมาที่ไม่ตกตงกัน.

ฝ่ายตาอยู่ แชน คอกไปซื้อกระทาด มา จะ บิ่ตว่าว

๑๘๖

ชาย; แก่เกินมาทางนั้น. ตานากับตาอินกำลัง
เถียงกันอยู่นาน,
มา; นี้ถือว่าเป็นเคราะห์ที่เท่าไร, เชิญตาอยู่ขึ้น
มาบนเรือนแล้ว, ก็บอกเรื่องที่ได้เถียงกันนั้นให้
ตาอยู่ช่วยตัดสิน. ตาอยู่ก็ทำอุบายว่า “ อ๊ะอ๊ะ!
เหนื่อยจริงๆ เขาเชิญเราไปชำระความพึ่งกลับมา
เดี๋ยวนี้, แต่ กระจาดเขียนเรื่องราวเป็นหยบสองหมอบ
ชำระเสียออกแบ่แล้ว. เราว่าจะกลับไปบ้านชาน
น้ำเต้าให้ สบายสักหน่อย. ความเด็กน้อยเท่านี้ก็
ต้องมาทวงเราด้วย.” ตานากับตาอินก็อ่อนน้อม
ไปอ่อนน้อมมา. ตาอยู่ทำที่มั่นเฉยไม่ได้ จึงว่า

๑๘๗

“ถ้าจะให้ เราชำระจริงๆ แล้ว   ต้องเชื่อฟังคำเรา
ทุกอย่าง   จึงจะชำระให้ ได้”   ทดสอบกับตาอินตีใจ
ก็รับว่าจะเชื่อฟังคำทุกอย่าง.   ตาอยู่เห็นสมควร
ก็เอามืดที่ปลาน้ำนั้นออก ๓ ท่อน,   แล้วเรจึง
บอกว่า   ปลาน้ำ ๓ ท่อนนี้;   ให้ ตาอินตี ข้างขวา,
เพราะเขาเป็นผู้ หามาได้.   เถื่อนตาอินนั้น ให้
แก่ได้ ข้างทาง,   เราเป็นผู้ ตัดสิน ให้ ข้างกลาง,”
พอตาอยู่ว่าอย่างนั้น,   ตานากับ ตาอินจะไม่ยอม
ก็ไม่ได้,   เพราะได้พูดไว้ เรียบแล้วว่าจะเชื่อ
ฟังคำของตาอยู่ทุกอย่าง,   ก็จำ เป็นต้องให้ ตา
อยู่ได้ ข้างกลาง,   แล้วจึงคิดเห็นว่า   “เราไม่

๑๗๘

พอที่เลย,   เมื่อก่อนจะแบ่งมัน ใ้กินกินเสียแต่
ที่ ๆ ก็จะได้ด้วยกัน,   นี่ถ้าอยู่มาเอาไปกินเสียเปล่า ๆ;
แล้วเอาที่ตรงพุงมันไปกินด้วย,   ไม่เป็นเรื่อง,
การอะไรเราตกลงกันเสียแต่คำฟัง,   คงดีกว่า
หาผู้มาตัดสินเป็นแน่”   ตั้งแต่นั้นมาตนาทกับ
ตาอินไปหาปลามาได้ ก็แบ่งสู้กันกินเป็นปรกติ,   ไม่
โต้เถียงกันอย่างแต่ก่อนอีกเลย.

ตอนอ่านบทที่ ๑๔๔

มีเด็กสองคนพี่น้อง,   คนพี่ชื่อถี้,   คนน้องชื่อถี้.
พอแม่เป็นทาส,   นายเขาใช้ การงานหนัก
ได้ ความลำบากมาก;   ถูกทั้งสองคนนี้ก็อด ๆ

ยาก ๆ. พ่อแม่มีความสงสารถูกเป็นกวดัง.
 แด่มาคิดถึงทวดว่า “ไม่มีวิชาสิ่งไรที่เป็นกวดัง,
 นายเขาจึงใช้ให้ ทำการหนัก ได้ ความลำบากเป็น
 อย่างยิ่ง.” จึงพูดกับสองคนฉิวเมียว่า “ดูทั้งสองคน
 นี้, มันนานไปอายุมากเต็ม โตขึ้น นายก็
 คงจะเอาตัวเข้าใช้ ให้ ทำการหนักเหมือนอย่างเรา.
 เราจะทำอย่างไรดี?” ข้างทวดจึงว่า “ถอง
 พาไปฝากพระสงฆ์ท่านไว้, ให้ เค้าเรียนหนังสือ
 อยู่ในวัดที่ดี.” ขยายเมียก็ว่า “ดีแล้ว.”
 เมื่อพูดกันตกตงนี้, จึงพาทั้งสองคน,
 คือ นายฉิว, นายฉิว, ออกไปวัด; ฝากพระไว้

ให้เล่าเรียนหนังสือ. นายถึกคนพิชายเป็นคนดี,
 หมั่นเล่าเรียนหนังสือมิได้ขาด; แต่เป็นคนมี
 อธิยาไศยเรียบร้อย, หมั่นเอาใจใส่ดูแล
 ปฏิบัติพระผู้เป็นอาจารย์อย่างเนื่อง ๆ. ช่างนายถึก
 คนน้องชายนั้น เป็นคนเกียจคร้านในกาวที่จะ
 เล่าเรียน, พอใจช่างการเดินต่าง ๆ. พระผู้
 เป็นอาจารย์ จะสอนทุกอย่างไว้ ก็ไม่มีใครเอาใจใส่
 อยู่มาพ่อแม่ของนายถึก, นายถึก, แก่ชราลง;
 ฝ่ายช่างนายนั้นคิดจะไม่ไว้, จะเอาลูกสองคน,
 คือ นายถึก, นายถึก, มาใช้แทน; นาย
 จึงให้หาตัวพ่อแม่ของนายถึก, นายถึก, มาพูดว่า

๑๙๑

จะปล่อยให้ ทำมาหากินตามลำพังตน. จ
ไม่ใช้ ภาระงานอีกต่อไป; แต่ให้ เขาถูกสองคน
เห็นมารับการแทน. ศาวยสองคนได้ ยินยอมว่า
ดังนั้นก็ดีใจ; จึงไปหาพระผู้ เป็นอาจารย์,
ตาเถรนายถิ, นายถ้ำ, มาให้นายใช้ แทนกิจ;
แล้วสอง คน ศาวย ก็ ไป ทำ มาหา กิน ตามลำพังตน.
อยู่มาวันหนึ่ง, นายบ้านนั้นคิดจะทำบาบุญ
ทวีพย์ สิ่งของทองรูปพรรณ, ทั้งบ้านเรือน,
เรือกสวน, ไร่นาของตัวให้ สิ้นเชิง; แล้วจะ
แบ่ง ให้ แก่บุตร, ภรรยา, แด่หลาน, เป็นส่วน ๆ
กัน; จึงให้ ทุกคนในบ้านนั้น, ทั้งนายถิ

ท้วม; มาถามดูว่าใครเขียนหนังสือเป็นบ้าง?

คนที่นั่งอยู่นั้นก็ไม่มีใครรับว่าเขียนได้. ขณะ

นั้นนายถิ่ไม่อยู่, มีพระธรรมาจารย์ไป; ครั้น

กลับมา, รู้ความว่านายจะต้องการคนเขียน

หนังสือได้, ไปทำบาญชีสิ่งของทั้งปวงในบ้าน;

จึงเดินขึ้นไปหานายบนเรือน. นายเดเห็น,

จึงถามว่า “เจ้าถิ่, เจ้าอยู่วัด, เรียนหนังสือมา

นาน, ผู้มีเจ้าเขียนหนังสือเป็นอย่างไร?”

นายถิ่ก็รับว่า “กระผม พอดีเขียนได้บ้างขอรับ.”

นายจิ่ง ให้ นายถิ่ ทำ บาญชีทรัพย์สิน สมบัติทั้งปวง.

นายถิ่ก็ทำบาญชีสิ่งของได้ โดยถนัด. ทั้ง

๑๙๓

ขึ้นมา, นายก็ไม่ใช่ นายก็ทำกรหนักเหมือน
ตื่นแต่ก่อน; มอนก็จะให้ ตุ๊กตาบ้านเรือนแทน
ต่างหูต่างตา. นายก็ก็ชอบมีควมสูงส่งบาย. คิด
ถึงคุณ ของนาย ซึ่งได้ อุปถัมภ์ ตนมา เป็นอย่างยิ่ง.
ส่วนนายถ้านั้นสองรับทำการหนักต่างๆ เหมือน
อย่างนางไฟว้ทั้งปวง, เพราะตัวไม่มีวิชาอะไร
ที่จะช่วยตัวผ่อนการหนักให้ เป็นเบาได้; ก็ต้อง
จำทนลำบากทำงานให้ นายเขาไปวันหนึ่ง ๑; เมื่อ
เลิกทำงาน, กินข้าวแล้ว, ก็นอนไป, เห็น
ธรรมชาติของคนชั้เกยๆเช่นน.

๑๙๕

สอนอ่าน บทที่ ๑๕๕

คำมีตัว ร อยู่กลาง อ่านออกเสียง

แต่ตัวหน้า ตามมาตรา คือ

มารค อ่านว่า มาก สารท อ่านว่า สาด

นารถ ,, นาด มารถ ,, มาต

ชดมารค สดถมารค ฤตุสารท วันสารท

บรมนารถ นรนารถ สามารถ ภูวนารถ

สอนอ่านบทที่ ๑๕๖

คำที่ผิดเป็นตัวกัณฑ์ ต้องอ่านด้วย ตั้งคำว่า

สัตว์ อ่านว่า สัตถ์

๑๙๕

สัตว	อ่านว่า	สัตตว
อิตรา	„	อิตตรา
พัทรา	„	พัตตรา
สัทรา	„	สาดตรา
ชาตรา	„	ชาตตรา
มาตรา	„	มาตตรา

คำ ทัว สักค มี สระ ประ สม อยู่ ด้วย แต่ ไม่ อ่าน สระ นั้น

บัญญัติ	อ่านว่า	บันหยัต
สมบัติ	„	สมบัต
กษัตริย์	„	กษัต

๑๙๖

ประพตติ	อ่านว่า	ประพรัต
ปฏิบัต	๙๙	ปฏิบัต
วิบัต	๙๙	วิบัต
ชานัต	๙๙	ชานัต
ชากุ	๙๙	ชาก
เหตุ	๙๙	เหตุ
พระเกตุ	๙๙	พระเกศ
ชุมเกตุ	๙๙	ชุมเกศ

.....
สอนอ่านบทที่ ๑๔๗

คำอักษรควบที่ไม่ใช่นำมีข้าง คือ

ชบั้ง อ่านว่า ชะบั้ง

๑๙๗

ค่ง	อ่าว	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง
ค่ง	๑๑	ค่ง

จำนวนหอสมุด

๑๔๘

สัตม   ”   สชตม

สบาย   ”   สชะบาย

ช้าย   ”   ชชะย

สกก   ”   สชกก

ฉกัรวรจ   ”   ฉชกัรวรจ

สตั้ง   ”   สชตั้ง

สอนอ่านบทที่ ๑๔๘

คำตัวขึ้น หันอ่านเหมือน มีไม้ ผัดเป็น ของโบราณใช้

รวงงอไฉ่   ตงนี้   บงงเกอด   ก่าตง   หตั้งไห่

ตั้งใจ   ฟงเงียง   ฉ่นง   คตง   ตั้งผอง

๑๔๗

บนนทม   อนนว่า   ต้นต้นน   เตียงสนั่น
ตั้งนั้นน   ครั้นน   หัววท้าว   วรกกทิง   ทรวทน
ผกกหญ้า   ตตทรวอน   ทบบไต   แบ่งปนน
บับคั่นน   ภาถั่นใจ   บงงทัว   ทังนนั้น

สุณอ่านบทที่ ๑๔๗

คำสระเอี่ยมมีตัวสะกด   หนังสือโบราณบางคำใช้
แต่พยัญชนะประสม   คือ
ดยง   อ่านเหมือน   เวียง   ขยว   อ่านเหมือน   เขียว
รยง   ”   เวียง   รยก   ”   เวียก
ชยน   ”   เขียน   บยต   ”   เบี้ยต
ปล่ยน   ”   เป็ลียน   รยบ   ”   รเบียบ

๒๐๐

สขนอ่านบทที่ ๑๕๐

ศักดิ์จากพระวราชพิธี ไส้กั้นต์ ดิลิต กถณันัน

๑ ศวีศวัดที่พิศกต สถานราชสถิต,

ฉิจิตรประโกไฟโรจน์, โสที่ชัชวาลชวต,

ดุสิตมหปราสาท. ราชมทวมเจนทวรัตน, คดัง

สมันต์โศฟ้าว. ราชอุทขานอุภม, เวื่อน

บรมวงษานุวงษ์. ตักองนงกำนณ, รมบ

รงกนณล่้าง, วดย้างพันษกต. บาน

ใจชมทกแห่ง, ทกท่าแห่งมอบปุต, กิจ

พิทักษ์ ทกพวย. โคมไฟรายรอบทวง. ม่วง

๒๐๓

หมู่หญิงกลาคต่ำ, หลายสำหลายคณา, เปรม
ปรีดาท้าวผู้, ฐู่ แต่งกายอคร่า, บรรณเจ้า
รอนทุกขี, ถ้วนเสพสุขมาเทองเวองว่า, สึง
สรวัดเวียงเวียงระภาญ, ๖๖

ตอนอ่านบทที่ ๑๕๑

๑ วยงวงงบรมราชเจ้า จอมสยาม
ปราสาทรัตนพิมาน หยาดฟ้า
สรวพตั้งจิตรงาม นัถกถจค ดายแซ
กนกรัตนเรืองจำ จับหว ๖๖

๒๐๔

๒๐๒

๑. สลักมารศส์อาดถ้วน   เศต   ปุแซ
ตึกหมู่แอกเทิงยาว   ยี่กล้าง
ตำหนักพระวงศา   หวงค้ำยบ   รยงเฮ
ทกแห่งเดอศักฐ้าง   ถีบมา   ฆะ

๑. แซ่ฮ้องนองเนื่องหน้า   อเนกนพนต์
ท่างศุขวาถชุกซ์ศต   ศตาคช้อง
หญิงบัวนประปนกัน   ตุ่นกรีน   เรองแฮ
บั้งเว่งงวันว้อ   รยกรวย

๒๑๐๓

๑ ปางทรงดำริให้   แท้โต   กนหน้แฮ

พระอนุชในสาย   คักค้ไ้

เพื่อพระเกียรติวิบูลโย   เจริญยิ่ง   ยศนา

เห็นแบบแผนไว้ ใ้   สืบไป   หาร

๑ จัดการแปลงปลี่ยนเชิง   อย่างเคย

แต่แต่กำหนดใน   นิเวศน์ ึ่ง

กระบวนต้นทอมแต่เถย   ผาสุด   ช่นวนนา

ทรงดื่บเดี่ยวคั้ง   เขตรปราง   หาร

๒๐๘

๑ การเดินทกลึงตัวน ฝ่ายใน สั้นเส

พินพาทย์ราชทางวาง ช่องเวิน

เวณอ้วอ๊กอังกงวี่ไสย ญอนทก

ตัวนแต่ทงแก้งสั้น ฅงตงชาย าวะ

สำนักหอสมุด

บัญชีขายหนังสือ ของ โรงพิมพ์บำรุง นุกุลกิจ

กฎหมายเก่า, ใหม่, แดหมายประกาศพระราชบัญญัติ ต่าง ๆ ซึ่งคงใช้ใน บัญชีฉบับนี้	เล่ม ๑ ราคา เล่มละ ๘ บาท.	เล่ม ๒ ราคาเล่มละ ๑๒ บาท
กฎหมาย ดัชนี พิจารณาใหม่	ราคาเล่มละ ๘ บาท	๓๒ อัฐ
กฎหมาย ดัชนี พิจารณาความแพ่ง, อาญา, อุทธรณ์, ศาลต่าง ประเทศหัวเมือง		เล่มละ ๒ บาท
ยกเลิกกฎหมายเก่าต่อท้ายความแพ่ง	ราคาเล่มละ ๑ บาท	๓๒ อัฐ
กฎหมาย สุรา	ราคาเล่มละ ๑ บาท	๓๒ อัฐ
กฎหมาย ยี่สิบ	ราคาเล่มละ ๑ บาท	
กฎหมาย การพนัน	ราคาเล่มละ ๑ บาท	
กฎหมาย สรรพภาษี	ราคาเล่มละ ๒ บาท	
พระราชบัญญัติดัชนีปกครองท้องถิ่น	ราคาเล่มละ ๑ บาท	
กฎหมาย ดัชนีหมิ่นประมาทด้วยคำเท็จ	ราคาเล่มละ ๑๒ อัฐ	
พระราชกำหนด ช่มชู้ ทำชำเรา ถ่วงประเวณี	ราคาเล่มละ ๑๐ อัฐ	
พระราชบัญญัติ แต่งงาน ต่าง ประเทศ	ราคาเล่มละ ๑๐ อัฐ	
พระราชกำหนด แต่งตัว ทหาร ราม	ราคาเล่มละ ๑๐ อัฐ	
ข้อบังคับดัชนีการปกครองหัวเมือง	ราคาเล่มละ ๑ บาท	๓๒ อัฐ
ข้อบังคับ ตาราง หัวเมือง	ราคาเล่มละ ๑๒ อัฐ	